

อิทธิพลของการมองโลกในแง่ดี ต่อความพึงพอใจในความสัมพันธ์ และการผูกมัดในความสัมพันธ์
โดยมีภาพดวงตาทางบวกเป็นตัวแปรส่งผ่าน

นางสาวกฤษมา กาญจนประกิจ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาจิตวิทยา

คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
ปีการศึกษา 2556

เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตที่ส่งมาที่ศูนย์วิทยานิพนธ์ ที่ส่งมาทางบัณฑิตวิทยาลัย
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR)
are the thesis authors' files submitted through the University Graduate School.

EFFECTS OF OPTIMISM ON RELATIONSHIP SATISFACTION AND COMMITMENT: THE
MEDIATING ROLE OF POSITIVE ILLUSIONS

Miss Kusuma Kanjanapakit

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts Program in Psychology

Faculty of Psychology

Chulalongkorn University

Academic Year 2013

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

อิทธิพลของการมองโลกในแง่ดี ต่อความพึงพอใจใน
ความสัมพันธ์ และการผูกมัดในความสัมพันธ์ โดยมีภาพ
ลวงตาทางบวกเป็นตัวแปรส่งผ่าน

โดย

นางสาวกฤษมา กาญจนประกิจ

สาขาวิชา

จิตวิทยา

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศศินางค์ มณีศรี

คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

.....คณบดีคณะจิตวิทยา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศศินางค์ มณีศรี)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(อาจารย์ ดร.วิชรภรณ์ บุญญศิริวัฒน์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศศินางค์ มณีศรี)

.....กรรมการ

(อาจารย์ ดร.อภิชนา ไชยวุฒิกิจวานิช)

.....กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย

(อาจารย์ ดร.นำชัย ศุภฤกษ์ชัยสกุล)

กุสุมา กาญจนประกิจ : อิทธิพลของการมองโลกในแง่ดี ต่อความพึงพอใจในความสัมพันธ์ และการผูกมัดในความสัมพันธ์ โดยมีภาพลวงตาทางบวกเป็นตัวแปรส่งผ่าน. (EFFECTS OF OPTIMISM ON RELATIONSHIP SATISFACTION AND COMMITMENT: THE MEDIATING ROLE OF POSITIVE ILLUSIONS) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: ผศ. ดร.ศศินางค์ มณีศรี , 114 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงอิทธิพลของการมองโลกในแง่ดีต่อความพึงพอใจในความสัมพันธ์และการผูกมัดในความสัมพันธ์ โดยมีภาพลวงตาทางบวกเป็นตัวแปรส่งผ่าน ผู้ร่วมการวิจัยจำนวน 400 คน แบ่งเป็นเพศชาย 200 คน และเพศหญิง 200 คน ตอบมาตรวัดการมองโลกในแง่ดี มาตรวัดภาพลวงตาทางบวก มาตรวัดความพึงพอใจในความสัมพันธ์ และมาตรวัดการผูกมัดในความสัมพันธ์ ผลการวิเคราะห์โมเดลสมการเชิงโครงสร้าง พบว่า การมองโลกในแง่ดีมีอิทธิพลทางตรงต่อภาพลวงตาทางบวกและความพึงพอใจในความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .01$) และมีอิทธิพลทางอ้อมต่อความพึงพอใจในความสัมพันธ์โดยผ่านภาพลวงตาทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .01$) นอกจากนี้การมองโลกในแง่ดียังมีอิทธิพลทางอ้อมต่อการผูกมัดในความสัมพันธ์ โดยผ่านภาพลวงตาทางบวกและความพึงพอใจในความสัมพันธ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .01$) ผลการทดลองแสดงให้เห็นอิทธิพลที่ชัดเจนของความพึงพอใจในความสัมพันธ์ต่อการผูกมัดในความสัมพันธ์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

สาขาวิชา จิตวิทยา

ปีการศึกษา 2556

ลายมือชื่อนิติ
.....

ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

5477602338 : MAJOR PSYCHOLOGY

KEYWORDS: OPTIMISM / POSITIVE ILLUSIONS / RELATIONSHIP SATISFACTION / COMMITMENT

KUSUMA KANJANAPRAKIT: EFFECTS OF OPTIMISM ON RELATIONSHIP SATISFACTION AND COMMITMENT: THE MEDIATING ROLE OF POSITIVE ILLUSIONS. ADVISOR: ASST. PROF.KAKANANG MANEESRI, Ph.D., 114 pp.

The purpose of this research is to examine the effect of optimism on relationship satisfaction and commitment mediated of positive illusions. Four hundred participants, 200 males and 200 females, completed a series of questionnaires assessing their optimism, positive illusions, relationship satisfaction, and commitment. Structural equation modeling reveals that optimism has the direct effect on positive illusions and relationship satisfaction ($p < .01$). An indirect effect of optimism on relationship satisfaction mediated by positive illusions is found ($p < .01$). Optimism also has the indirect effect on commitment as mediated by positive illusions and relationship satisfaction ($p < .01$). The finding show the strong influence of relationship satisfaction on commitment.

Field of Study: Psychology

Academic Year: 2013

Student's Signature

Advisor's Signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ สำเร็จลุล่วงลงได้ด้วยความเมตตากรุณาและความเอาใจใส่ของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศักนงค์ มณีศรี อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ที่ถ่ายทอดวิชาความรู้ทั้งทางวิชาการ ชี้แนะแนวทางในการทำวิจัย และคอยตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ในการวิทยานิพนธ์ด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่ง รวมทั้งให้โอกาสข้าพเจ้าได้ทำงานในฐานะผู้ช่วยวิจัย ข้าพเจ้ารู้สึกซาบซึ้งและขอกราบขอบพระคุณอาจารย์เป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. อีระพร อุวรรณโณ อาจารย์จรงกุล บุรพวงค์ อาจารย์ ดร. อภิขญา ไชยวุฒิกรรมวานิช อาจารย์ ดร. วัชรภรณ์ บุญญศรีวัฒน์ และคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ถ่ายทอดวิชาความรู้ อบรมสั่งสอนและให้คำแนะนำ อันเป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัยมาโดยตลอดระยะเวลาที่ได้ศึกษาที่คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.นำชัย ศุภฤกษ์ชัยสกุล ที่กรุณาให้คำปรึกษาด้านสถิติด้วยความเมตตาอยู่เสมอ

ขอขอบคุณ คุณสุธาสิณี ใจสมิทธิ์ คุณพรสวรรค์ ตันโชติศรีนนท์ คุณรวีตา ระย้านิล และคุณนรุตม์ พรประสิทธิ์ ที่คอยช่วยเหลือ ให้คำปรึกษาและเป็นกำลังใจให้ผู้วิจัยตลอดมา ขอขอบคุณคุณศิริณา อมาตยมนตรี คุณสุภาพร สารเรือน คุณธนาวรรณ ภูพฤกษ์ชาติ คุณศศิธร แปงคำเรื่องคุณลักษริน สิริศาตีญา ขอขอบคุณเพื่อน ๆ พี่และน้อง สาขาวิชาจิตวิทยาสังคม และเพื่อนของผู้วิจัยทุกคนที่เป็นกำลังใจและช่วยเหลือในการเก็บข้อมูลด้วยความเต็มใจเสมอ รวมทั้งผู้ตอบแบบสอบถามทุกคนที่ให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณคณะจิตวิทยา ที่ให้ทุนผู้ช่วยวิจัย เป็นระยะเวลากว่า 2 ปี

สุดท้ายนี้ ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ และคุณย่าที่อบรมเลี้ยงดู ฝึสั่งสอน และคอยให้กำลังใจเสมอมา ขอกราบขอบพระคุณ คุณอานาตยา กาญจนประกิจ ที่คอยสนับสนุนให้ผู้วิจัยได้เรียนในระดับบัณฑิตศึกษา อีกทั้งสละเวลาให้ความช่วยเหลือในการเก็บข้อมูล ขอขอบคุณน้องสาวที่น่ารักที่คอยให้กำลังใจ คอยอยู่เคียงข้างเสมอ และให้ความช่วยเหลือในการเก็บข้อมูล และขอกราบขอบพระคุณ กงอำนาจ กาญจนประกิจ ผู้ซึ่งอยู่ในความทรงจำเสมอ แม้จะจากไปแล้วแต่คำสั่งสอนของกงจะอยู่ในใจหลานคนนี้อย่างตลอดไป

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฌ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	3
การมองโลกในแง่ดี (optimism).....	3
ภาพลวงตาทางบวก (positive illusions).....	5
ความพึงพอใจในความสัมพันธ์ (relationship satisfaction).....	8
การผูกมัดในความสัมพันธ์ (commitment).....	9
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	14
ความสัมพันธ์ระหว่างการมองโลกในแง่ดีและภาพลวงตาทางบวก.....	14
ความสัมพันธ์ระหว่างภาพลวงตาทางบวกและความพึงพอใจในความสัมพันธ์.....	15
ความสัมพันธ์ระหว่างภาพลวงตาทางบวกและการผูกมัดในความสัมพันธ์.....	15
ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในความสัมพันธ์และการผูกมัดในความสัมพันธ์.....	16
ความสัมพันธ์ระหว่างการมองโลกในแง่ดี ภาพลวงตาทางบวก และความพึงพอใจใน ความสัมพันธ์.....	16
ความสัมพันธ์ระหว่างการมองโลกในแง่ดี ภาพลวงตาทางบวก ความพึงพอใจในความสัมพันธ์ และการผูกมัดในความสัมพันธ์.....	17
วัตถุประสงค์ในการวิจัย.....	18
ขอบเขตของการวิจัย.....	19
ตัวแปรในการวิจัย.....	19
สมมติฐานการวิจัย.....	20
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	20

ประโยชน์ที่ได้รับ	22
บทที่ 2 วิธีดำเนินการวิจัย	23
รูปแบบการวิจัย.....	23
กลุ่มตัวอย่าง.....	23
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	23
การสร้างเครื่องมือ การพัฒนา และการหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	24
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	36
วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล.....	37
บทที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	38
บทที่ 4 อภิปรายผลการวิจัย.....	51
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ.....	55
รายการอ้างอิง	58
ภาคผนวก.....	63
ภาคผนวก ก.....	64
ภาคผนวก ข.....	70
ภาคผนวก ค.....	72
ภาคผนวก ง	76
ภาคผนวก จ.....	77
ภาคผนวก ฉ.....	79
ภาคผนวก ช.....	98
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	114

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1 จำนวนข้อกระทงในการพัฒนามาตรวัดการมองโลกในแง่ดี 24

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของของกลุ่มตัวอย่างในชั้นพัฒนามาตรวัด จำแนกตามข้อมูลพื้นฐาน
ต่างๆ (N = 60) 25

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของของกลุ่มตัวอย่างในชั้นพัฒนามาตรวัด จำแนกตามข้อมูลพื้นฐาน
ต่างๆ (N = 100) 28

ตารางที่ 4 จำนวนข้อกระทงในการพัฒนามาตรวัดความพึงพอใจในความสัมพันธ์ 31

ตารางที่ 5 จำนวนข้อกระทงในการพัฒนามาตรวัดการผูกมัดในความสัมพันธ์ 33

ตารางที่ 6 จำนวนและร้อยละของของกลุ่มตัวอย่างในชั้นพัฒนามาตรวัด จำแนกตามข้อมูลพื้นฐาน
ต่างๆ (N = 200) 34

ตารางที่ 7 ลักษณะประชากรของผู้ร่วมการวิจัย (N = 400) 39

ตารางที่ 8 ช่วงคะแนน คะแนนต่ำสุด คะแนนสูงสุด ค่ามัชฌิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
ของตัวแปรแฝง 4 ตัวแปร (N = 400) 41

ตารางที่ 9 ค่าสหสัมพันธ์ของตัวแปรแฝง 4 ตัวแปร (N = 400) 41

ตารางที่ 10 ผลการวิเคราะห์อิทธิพลทางตรงและทางอ้อมของโมเดลอิทธิพลเชิงสาเหตุของการมอง
โลกในแง่ดีต่อการผูกมัดในความสัมพันธ์ (โมเดลสมมติฐาน) (N = 400) 45

ตารางที่ 11 ผลการวิเคราะห์อิทธิพลทางตรงและทางอ้อมของโมเดลอิทธิพลเชิงสาเหตุของการมอง
โลกในแง่ดีต่อการผูกมัดในความสัมพันธ์ (โมเดลที่ปรับ) (N = 400) 49

ตารางที่ 12 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน 50

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1 สมการการรับรู้ของบุคคลที่มีองค์ประกอบจากความจริงของคนรักและอุดมคติของบุคคล ..	7
ภาพที่ 2 กรอบแนวคิดงานวิจัย	20
ภาพที่ 3 โมเดลอิทธิพลเชิงสาเหตุของการมองโลกในแง่ดีต่อการผูกมัดในความสัมพันธ์ (โมเดล สมมติฐาน)	43
ภาพที่ 4 โมเดลอิทธิพลเชิงสาเหตุของการมองโลกในแง่ดีต่อการผูกมัดในความสัมพันธ์ (โมเดลที่ ปรับ)	47

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

งานวิจัยในประเทศไทยที่ศึกษาเกี่ยวกับบุคลิกภาพในด้านความสัมพันธ์แบบโรแมนติคนั้นมีอย่างกว้างขวาง เช่น การศึกษาเกี่ยวกับบุคลิกภาพแบบ 5 องค์ประกอบ (five-factor personality) และบุคลิกภาพแบบหลงตนเอง (narcissistic personality) ที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์แบบโรแมนติค ได้แก่ ความพึงพอใจในความสัมพันธ์ (relationship satisfaction) การผูกมัดในความสัมพันธ์ (commitment) ความเต็มใจที่จะเสียสละ (willingness to sacrifice) รวมถึงพฤติกรรมนอกใจ คู่สมรส (marital infidelity) (ฉันทธร อนันต์วิโรจน์, 2552; นิภาพร รุจิพิพัฒน์กุล, 2549; วาริน เทพยายน, 2542; สุธาสินี ใจสมิทธิ์, 2553) แต่ยังไม่มียงานวิจัยใดที่ศึกษาเกี่ยวกับบุคลิกภาพแบบมองโลกในแง่ดี (optimism) ที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์แบบโรแมนติค

การมองโลกในแง่ดีเป็นบุคลิกภาพที่เหมาะสมในการช่วยแก้ไขข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นในความสัมพันธ์ และเป็น “ทักษะการรักษาความสัมพันธ์” บุคคลที่มองโลกในแง่ดีจะมีทักษะในการแก้ไขปัญหาได้ดี ช่วยส่งเสริมความใกล้ชิดทำให้บุคคลมีการผูกมัดและซื่อสัตย์กับคนรัก การมองโลกในแง่ดีสามารถทำนายความพึงพอใจในความสัมพันธ์ได้ดีเมื่อควบคุมตัวแปรบุคลิกภาพที่มีความสัมพันธ์กับการมองโลกในแง่ดีสูง ได้แก่ ความไม่มั่นคงทางอารมณ์ (neuroticism) การเปิดตัว (extraversion) การเห็นคุณค่าในตน (self-esteem) รวมถึงตัวแปรอายุของคนรัก ระยะเวลาของความสัมพันธ์และสถานะของความสัมพันธ์ (Assad, Donnellan, & Conger, 2007; Srivastava, McGonigal, Richards, Butler, & Gross, 2006) งานวิจัยของ Assad และคณะ (2007) พบว่า บุคคลที่มองโลกในแง่ดีจะมีพฤติกรรมในการแก้ไขปัญหาที่ดี ประเมินคนรักว่าปฏิบัติต่อตนดีกว่าที่ผู้อื่นประเมินและมีความพึงพอใจในความสัมพันธ์มากกว่าบุคคลที่มองโลกในแง่ร้าย งานวิจัยของ Srivastava และคณะ (2006) และ Vollmann และ Antoniow (2007) พบว่า การมองโลกในแง่ดีทำให้บุคคลมีความพึงพอใจในความสัมพันธ์และมีการผูกมัดในความสัมพันธ์กับคนรักในระยะยาว

เนื่องจากการมองโลกในแง่ดีคือ ความคาดหวังในทางบวก (Scheier & Carver, 1985) ช่วยให้บุคคลรักษาพฤติกรรมที่นำไปสู่ความสำเร็จหรือบรรลุเป้าหมายแม้จะเจอกับอุปสรรคและในทางตรงกันข้ามหากบุคคลคาดหวังในทางลบหรือมองโลกในแง่ร้ายก็มักจะหลีกเลี่ยงและไม่กล้าเผชิญกับปัญหา กล่าวคือ “การมองโลกในแง่ดีนำไปสู่ความพยายามไปให้ถึงเป้าหมาย แต่การมองโลกในแง่ร้ายนำไปสู่การยอมแพ้” งานวิจัยของ Juliusson (2006) พบว่า บุคคลที่มองโลกในแง่ดีถึงแม้จะเจอกับอุปสรรคหรือความล้มเหลวในการลงทุน แต่ก็เลือกที่จะลงทุนหรือก้าวต่อไปข้างหน้าและผูกมัดกับการลงทุนนั้นมากขึ้น เนื่องจากบุคคลที่มองโลกในแง่ดีมักจะมองว่าความเป็นไปได้ที่จะประสบความสำเร็จสูง แต่ในคนที่มองโลกในแง่ร้ายเมื่อเจอกับอุปสรรคจะเลือกที่จะยอมแพ้และไม่ลงทุนต่อเปรียบได้กับในความสัมพันธ์ของคู่รักที่ได้มอบความรู้สึกหรือสิ่งของต่างๆ ให้กันมานาน เมื่อเจอกับ

อุปสรรคหรือความขัดแย้ง หากบุคคลมองโลกในแง่ดีมีความคาดหวังว่าในวันข้างหน้าความสัมพันธ์จะดีขึ้น บุคคลก็จะคงความสัมพันธ์ต่อไป

ในช่วงแรกของความสัมพันธ์แบบโรแมนติก การรับรู้ในข้อดีของคนรักจะเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดความหวังว่าความสัมพันธ์ของพวกเขาจะเป็นไปในทางที่ดี จากการรับรู้ข้อมูลซึ่งกันและกันอย่างจำกัด รวมถึงการมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันที่เป็นไปในทางบวกและความไม่ต้องการรับรู้ข้อเสียของคู่รักจะทำให้เกิดความคาดหวังว่าคนรักนั้นคือ “คนที่ใช่” และเมื่อมีความสัมพันธ์ระยะหนึ่งคนรักได้แสดงนิสัยที่แท้จริงหรือพฤติกรรมทางลบที่ทำให้เกิดความขัดแย้งขึ้น ซึ่งอาจทำให้เกิดความรู้สึกไม่มั่นใจต่อคนรักเพราะกลัวว่าความจริงแล้วคนรักนั้นไม่ได้เป็น “คนที่ใช่” สำหรับตนอีกต่อไป (Murray, 1999) ความไม่มั่นใจในตัวคนรักนั้นมักเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นบ่อยในความสัมพันธ์ เนื่องจากการเปิดเผยพฤติกรรมทางลบต่อกันเมื่อบุคคลได้ลงทุนในความสัมพันธ์หรือรู้สึกรักไปแล้ว (Miller, Niehuis, & Huston, 2006) เพื่อที่จะแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นระหว่างความคาดหวัง ความไม่แน่ใจ และการรักษาความรู้สึกมั่นใจในคนรักไว้ บุคคลมักจะสร้างเรื่องหรือภาพลวงตาขึ้นด้วยการแต่งเติมข้อดีและมองข้ามข้อเสียของคนรัก (Murray, Holmes, & Griffin, 1996a)

Murray (1999) ได้เสนอว่า ความสัมพันธ์ที่คงทนถาวรและความพึงพอใจในความสัมพันธ์นั้นขึ้นอยู่กับมุมมอง และการตีความของบุคคลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของตนไปในทางที่ดีเกินจริง ซึ่งเป็นสิ่งที่สนับสนุนให้บุคคลมองความสัมพันธ์ของตนไปในทางบวก และประโยชน์ของการเกิดภาพลวงตาทางบวกที่มีต่อความสัมพันธ์แบบโรแมนติก คือ ทำให้เกิดความพึงพอใจในความสัมพันธ์และก่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่มั่นคงยาวนาน รวมทั้ง Murray, Holmes, Dolderman, และ Griffin (2000) เสนอว่า ภาพลวงตาทางบวกต่อคนรักนั้นเกิดขึ้นเมื่อบุคคลประเมินลักษณะของคนรักในทางบวกมากกว่าการประเมินแบบไม่ลำเอียง เช่น การประเมินจากเพื่อนและบุคคลอื่น (Murray et al., 2000) หรือการประเมินจากตัวคนรักเอง (Murray et al., 1996a; Murray, Holmes, & Griffin, 1996b) โดยการประเมินแบบไม่ลำเอียงนี้จะเป็นเกณฑ์มาตรฐานของ “ความจริง” งานวิจัยของ Murray และคณะ (1996a, 1996b) พบว่า การเกิดภาพลวงตาทางบวกส่งผลต่อความพึงพอใจในความสัมพันธ์ เช่นเดียวกับงานวิจัยของ สิริรัตน์ ศรีสรพล (2547) ที่พบว่า การเกิดภาพลวงตาทางบวกส่งผลต่อความพึงพอใจในความสัมพันธ์ และงานวิจัยของ Murray และ Holmes (1997) พบว่า บุคคลมักจะประเมินคู่รักของตนในทางบวกเกินจริงเช่น “นิสัยน่ารัก” และ “ฉลาด” ซึ่งปรากฏการณ์การเกิดภาพลวงตาทางบวกนี้ ทำให้คู่รักเพิ่มความรู้สึกมั่นใจ รู้สึกผูกมัดกับคนรัก ไม่สนใจทางเลือกอื่น จึงทำให้เกิดการผูกมัดในระยะยาว (Murray, 1999)

Rusbult (1980, 1983) ได้เสนอ “โมเดลการลงทุน” ให้เป็นปัจจัยที่ทำให้บุคคลยากต่อการสิ้นสุดความสัมพันธ์หรือผูกมัดในความสัมพันธ์ ซึ่งมีพื้นฐานมาจากทฤษฎีการพึ่งพาระหว่างบุคคล โดยโมเดลการลงทุนนั้นประกอบไปด้วย การรับรู้คุณภาพของทางเลือก การรับรู้ขนาดของการลงทุนในความสัมพันธ์ และรวมถึงระดับความพึงพอใจในความสัมพันธ์ของบุคคลด้วย และงานวิจัยของ Givertz และ Segrin (2005) และ Givertz, Segrin, และ Hanzal (2009) พบว่า ความพึงพอใจในความสัมพันธ์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการผูกมัดในความสัมพันธ์แบบเต็มใจและแบบจำยอม

เนื่องจากความพึงพอใจในความสัมพันธ์และการผูกมัดในความสัมพันธ์เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีความสัมพันธ์ที่มีคุณภาพและมีความมั่นคง (Rhoades, Stanley, & Markman, 2010, 2012;

Stanley & Markham, 1992) รวมถึงยังไม่มีงานวิจัยในประเทศไทยที่ศึกษาเกี่ยวกับบุคลิกภาพการมองโลกในแง่ดีที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์แบบโรแมนติก งานวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอิทธิพลของการมองโลกในแง่ดีต่อความสัมพันธ์แบบโรแมนติก โดยศึกษาในด้านความพึงพอใจในความสัมพันธ์และการผูกมัดในความสัมพันธ์ รวมทั้งศึกษาอิทธิพลของการเกิดภาพลวงตาทางบวกต่อคนรักในการเป็นตัวแปรส่งผ่านความสัมพันธ์ของตัวแปรบุคลิกภาพแบบมองโลกในแง่ดีกับความพึงพอใจในความสัมพันธ์และการผูกมัดในความสัมพันธ์ เพื่อให้ได้ข้อค้นพบที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในด้านความสัมพันธ์แบบโรแมนติกต่อไป

แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การมองโลกในแง่ดี (optimism)

การมองโลกในแง่ดี (optimism) และการมองโลกในแง่ร้าย (pessimism) ถูกนิยามว่าเป็นการคาดหวังในสถานการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตของบุคคลที่เป็นไปในทางบวกและทางลบ การมองโลกในแง่ดีและการมองโลกในแง่ร้ายมีความแตกต่างกันที่พฤติกรรมและความคาดหวังในการที่จะประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย ในขณะที่บุคคลที่มองโลกในแง่ดีเชื่อว่าการกระทำของเขาจะนำมาซึ่งผลลัพธ์ในทางบวกและยังคงกระทำจนประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย แต่บุคคลที่มองโลกในแง่ร้ายจะเชื่อว่าตนจะต้องประสบกับความล้มเหลว ยอมแพ้ต่ออุปสรรคที่ต้องเผชิญ และในที่สุดก็ล้มเลิกความพยายามที่จะไปถึงเป้าหมาย (Scheier & Carver, 1985) การมองโลกในแง่ดี มีความหมายที่แบ่งออกเป็น 2 แนวคิด แนวคิดแรกคือ ลักษณะของผู้ที่เต็มไปด้วย “ความหวังหรือความเชื่อมั่นว่าจะมีสิ่งดี ๆ เกิดขึ้น” แนวคิดที่สองคือ แนวคิดเกี่ยวกับความเชื่อว่า “ทุกอย่างในโลกนี้สามารถเป็นไปได้” (Chang, 2001)

ในด้านงานวิจัยทางจิตวิทยา การมองโลกในแง่ดี หมายถึง ความคาดหวังต่อสถานการณ์ต่าง ๆ และต่อมาถูกเสนอว่าการมองโลกในแง่ดีคือความคาดหวังในทางบวก (Scheier & Carver, 1985) การมองโลกในแง่ดีนั้นมีความสัมพันธ์กับสภาวะทางจิตและสุขภาพร่างกายในหลากหลายด้าน บุคคลที่มีคะแนนการมองโลกในแง่ดีในระดับสูงจะมีอาการของภาวะซึมเศร้าในระดับต่ำ เพราะบุคคลที่มองโลกในแง่ดีสามารถจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นได้ดีกว่าบุคคลที่มองโลกในแง่ร้าย เนื่องจากมีทักษะในการแก้ไขปัญหาแบบใช้เหตุผลและมองที่มุ่งไปที่สาเหตุของปัญหามากกว่าการใช้อารมณ์ในการแก้ไข และหลีกเลี่ยงปัญหา (Scheier, Carver, & Bridges, 2001 อ้างถึงใน Chang, 2001) และการมองโลกในแง่ดีมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในชีวิต (Chang & Sanna, 2001; Daukantaite & Zukauskienė, 2012; Scheier & Carver, 1985; Unuvar, Avsaroglu, & Uslu, 2012) กล่าวคือคนที่คาดหวังว่าจะมีแต่สิ่งที่ดีเกิดขึ้นในชีวิตก็มักจะเชื่อมโยงไปถึงการประเมินความพึงพอใจในชีวิตไปในทิศทางบวกเช่นกัน

Goleman (2000, อ้างถึงใน Unuvar et al, 2012) ได้นิยามว่า การมองโลกในแง่ดีคือลักษณะอารมณ์และการคาดหวังที่แน่นอนว่าทุกอย่างจะเป็นไปในทางที่ดี ไม่ว่าจะต้องเจอกับปัญหาหรืออุปสรรคต่าง ๆ การมองโลกในแง่ดีถูกอธิบายเป็น 2 องค์ประกอบที่สัมพันธ์กัน คือ การมีแนวโน้ม

ไปในทางที่ดี (optimist tendency) หมายถึง สถานการณ์ที่บุคคลคาดหวังว่าถึงแม้ในอนาคตจะมีสิ่งร้าย ๆ เกิดขึ้น ก็ยังมีสิ่งดี ๆ เกิดขึ้นด้วยเช่นกัน และการมองสถานการณ์ต่าง ๆ ไปในทางที่ดี (optimist situation) หมายถึง ในสถานการณ์ที่คับขัน บุคคลจะคาดหวังว่าสิ่งดี ๆ จะเกิดขึ้น ถึงแม้จะเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ยากหรือโอกาสที่จะเกิดขึ้นมีน้อยก็ตาม จากการให้ความหมายในแนวคิดที่ส่ง การให้คำนิยามการมองโลกในแง่ดีและการมองโลกในแง่ร้ายถูกนำไปประยุกต์ไปเป็นวิธีการของบุคคล ที่มีจะอธิบายเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน ซึ่งคือ การมองโลกในแง่ดีแบบประสาเหตุ Segerstrom, Taylor, Kemeny, และ Fahey (1998) เสนอว่า บุคคลที่มองโลกในแง่ดีจะอธิบาย เหตุการณ์หรือประสบการณ์ทางลบว่ามีสาเหตุมาจากปัจจัยภายนอก สภาพแวดล้อม หรือบุคคลอื่น เกิดขึ้นชั่วคราว และเกิดขึ้นอย่างจำกัดในบางสถานการณ์เท่านั้น แต่บุคคลที่มองโลกในแง่ร้ายจะ อธิบายเหตุการณ์หรือประสบการณ์ทางลบของตนว่ามีสาเหตุมาจากภายในหรือตัวของเขาเอง จะ เกิดขึ้นคงทนถาวร และแผ่ขยายไปครอบคลุมทุกสถานการณ์ เช่น การเกิดความล้มเหลวหรือความ ผิดพลาด ยกตัวอย่างเช่น ในสถานการณ์ที่สอบไม่ผ่าน บุคคลที่มองโลกในแง่ดีก็จะอธิบายว่าสาเหตุ นั้น มาจากข้อสอบมีความผิดพลาด หรือบรรยากาศในห้องสอบรบกวนสมาธิ แต่บุคคลที่มองโลกในแง่ร้าย จะอธิบายว่าสาเหตุนั้นมาจากตนเรียนไม่เก่งหรือโง่ และในทางตรงกันข้ามหากเป็นเหตุการณ์หรือ สถานการณ์ทางบวก บุคคลที่มองโลกในแง่ดีจะอธิบายว่าเกิดมาจากภายในหรือตัวของเขาเอง จะ เกิดขึ้นคงทนถาวร และแผ่ขยายไปครอบคลุมทุกสถานการณ์ โดยบุคคลที่มองโลกในแง่ร้ายจะอธิบาย ว่าเหตุการณ์ทางบวกนั้นมีสาเหตุมาจากปัจจัยภายนอก สภาพแวดล้อม หรือบุคคลอื่น เกิดขึ้นชั่วคราว และเกิดขึ้นอย่างจำกัดในบางสถานการณ์เท่านั้น ซึ่งการมองโลกในแง่ดีแบบประสาเหตุมีความสัมพันธ์ ทางบวกกับระดับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และการมีสุขภาวะทางจิต และมีความสัมพันธ์ทางลบกับระดับ อាកาการซึมเศร้า

Scheier และคณะ (2001 อ้างถึงใน Chang, 2001) อธิบายว่า การมองโลกในแง่ดีคือ การ คาดหวังว่าในอนาคตจะเกิดสิ่งดี ๆ มากกว่าสิ่งร้าย ๆ ช่วยให้บุคคลรักษาพฤติกรรมที่นำไปสู่ ความสำเร็จเมื่อตกอยู่ในสถานการณ์ที่ยากลำบากหรือพบเจอกับอุปสรรค และในทางตรงกันข้ามหาก บุคคลมีความคาดหวังในทางลบก็มักจะหลีกเลี่ยงไม่กล้าเผชิญกับปัญหา กล่าวคือ “การมองโลกในแง่ ดีนำไปสู่ความพยายามไปให้ถึงเป้าหมาย แต่การมองโลกในแง่ร้ายนำไปสู่การยอมแพ้”

Srivastava และคณะ (2006) กล่าวว่า การมองโลกในแง่ดีทำให้บุคคลมีความพึงพอใจใน ความสัมพันธ์และมีการผูกมัดในความสัมพันธ์กับคนรักในระยะยาว เนื่องจากบุคคลที่มองโลกในแง่ดี จะมีความเชื่อว่าคนรักพร้อมและเต็มใจจะสนับสนุนเขาเมื่อเขาต้องการ ซึ่งเป็นสิ่งที่ช่วยป้องกัน ความเครียดและความรู้สึกทางลบในความสัมพันธ์ และการมองโลกในแง่ดีสามารถทำนายความพึง พอใจในความสัมพันธ์และช่วยลดแนวโน้มการจบความสัมพันธ์ในคู่รัก (Helgeson, 1994; Murray & Holmes, 1997)

Assad และคณะ (2007) เสนอว่า การมองโลกในแง่ดีเป็นบุคลิกภาพที่เหมาะสมในการช่วย แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในความสัมพันธ์ และทำหน้าที่เป็น “ทักษะการรักษาความสัมพันธ์” บุคคลที่มอง โลกในแง่ดีจะมีทักษะในการแก้ไขปัญหาได้ดี ช่วยส่งเสริมความใกล้ชิด ทำให้บุคคลมีการผูกมัดและ ซื่อสัตย์กับคนรัก เนื่องจากคู่แต่งงานและคู่รักส่วนใหญ่มักจะเผชิญกับช่วงเวลาที่มีความขัดแย้ง การ หมดความสนใจหรือความเบื่อหน่าย ดังนั้นเมื่อบุคคลมองโลกในแง่ดีว่าในอนาคตจะต้องมีสิ่งดี ๆ

เกิดขึ้นในความสัมพันธ์ บุคคลก็จะมีกำลังใจในต่อสู้กับอุปสรรคหรือปัญหาที่เกิดขึ้นและมีความพึงพอใจในความสัมพันธ์กับคนรัก

Carver และ Scheier (2002) กล่าวว่า การมองโลกในแง่ดีนั้นอาจจะทำให้ความสัมพันธ์เป็นไปในหลายทิศทางและเป็นสิ่งที่สำคัญมากต่อความสัมพันธ์ เพราะการมองโลกในแง่ดีนั้นมีความสัมพันธ์กับความประสบความสำเร็จตามเป้าหมายและเป้าหมายหนึ่งที่คนส่วนใหญ่ต้องการก็คือ การมีชีวิตคู่ที่มีความสุขจากผลการวิจัยที่พบว่า การมีความพึงพอใจในชีวิตแต่งงานหรือในความสัมพันธ์กับคนรักเป็นเป้าหมายสูงสุดของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียน นักศึกษาและบุคคลทั่วไป (Conger & Conger, 2002; Karney & Bradbury, 2005; Roberts & Robins, 2000)

การวัดการมองโลกในแง่ดี

มาตรวัดที่นิยมเป็นอย่างมากในการวัดบุคลิกภาพแบบมองโลกในแง่ดีคือ The Life Orientation Test (LOT) พัฒนาโดย Scheier และ Carver (1985) จำนวน 12 ข้อ ประกอบด้วย ข้อกระทบทางบวก (positive items) 4 ข้อ และข้อกระทบทางลบ (negative items) 4 ข้อ และข้อกระทบกลาง (filler items) 4 ข้อ โดยไม่มีการแบ่งเป็นองค์ประกอบย่อย ต่อมาได้มีงานวิจัยพบว่าการวัดการมองโลกในแง่ดีมี 2 องค์ประกอบ (Chang, D'Zurilla, & Maydeu-Olivares, 1994; Marshall, Wortman, Kusulas, Hervig, & Vickers, 1992 อ้างถึงใน Chang, 2001) คือ Extended Life Orientation Test (ELOT) จำนวน 15 ข้อ ประกอบด้วย ด้านการมองโลกในแง่ดี (optimism) 6 ข้อ และด้านการมองโลกในแง่ร้าย (pessimism) 9 ข้อ ซึ่งการใช้มาตรวัด ELOT พบว่ามีค่าความสอดคล้องภายในมากกว่ามาตรวัด LOT เล็กน้อย แต่ถึงอย่างไรก็ตามมาตร ELOT ไม่ได้ได้รับความนิยมในการนำมาใช้มากนัก ซึ่งภายหลัง Scheier, Carver, และ Bridges (1994) ได้พัฒนามาตรวัด LOT ให้กระชับขึ้นเป็นมาตรวัด The Revised Life Orientation Test (LOT-R) เป็นมาตรประมาณค่าแบบลิเคิร์ต (Likert scale) 5 ระดับ จำนวน 10 ข้อ ประกอบด้วย ข้อกระทบทางบวกและทางลบอย่างละ 3 ข้อ และข้อกระทบกลาง 4 ข้อ โดยตรวจสอบคุณภาพมาตรวัดกับกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาจำนวน 2,055 คน และพบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่แอลฟา .78

ภาพลวงตาทางบวก (positive illusions)

Taylor (1989 อ้างถึงใน Carr, 2004) เสนอว่า บุคคลส่วนใหญ่โดยเฉพาะบุคคลที่มีสุขภาพดีนั้น มักจะมองตนเองอย่างลำเอียงคือการมองตนเองไปในทางบวก ความคิดของมนุษย์นั้นสามารถจำแนกความแตกต่างได้จากทฤษฎีของการมีความคิดในทางบวก หมายถึง จิตใจของคนเรานั้นถูกออกแบบมาเพื่อให้คิดไปในทางบวกมากกว่าคิดตามความเป็นจริงหรือคิดไปในทางลบ บุคคลส่วนใหญ่ มักมอง โลกและอนาคตของพวกเขาจะต้องเป็นไปในทางที่ดี การทดลองทางจิตวิทยาสังคมของ Taylor และงานอื่นๆ ที่เกี่ยวกับการเกิดภาพลวงตาทางบวก แสดงให้เห็นว่าการเกิดภาพลวงตาทางบวกมี 3 แบบ ดังนี้

1. บุคคลจะมองประสบการณ์ที่ตนได้ผ่านมานั้นไปในทางบวกเกินจริง เช่น พฤติกรรม และ คุณลักษณะของตนเองในอดีต

2. บุคคลจะรู้สึกว่าคุณมีความสามารถเกินจริง และมีความเชื่อที่เกินจริงว่าคุณนั้นสามารถทำ สิ่งต่าง ๆ ให้เป็นไปได้ในทางที่ดีมากกว่าที่จะเกิดความผิดพลาด

3. บุคคลจะมองโลกในแง่ดีอย่างเกินจริงว่า อนาคตของเขาจะต้องโรยไปด้วยกลีบกุหลาบ มากกว่ามองตามความเป็นจริง นั่นคือ พวกเขามีความเชื่อว่าคุณมีโอกาสที่จะได้เจอแต่สิ่งที่ดี ๆ มากกว่าจะต้องเจอเรื่องทุกข์ใจ ความเครียดหรือความสับสน

Stein (1982 อ้างถึงใน Taylor & Brown, 1988) ให้คำนิยามว่าภาพลวงตาทางบวก (positive illusions) เป็นการรับรู้ที่แสดงถึงการรับรู้ในสิ่งที่แตกต่างจากความเป็นจริง ภาพลวงตาทางบวกคือ มโนภาพทางจิตที่ผิดพลาดหรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นการตีความหรือเข้าใจต่อความจริงที่ปรากฏอย่างผิดพลาด ซึ่งภาพลวงตาทางบวกนั้นอาจทำให้เกิดความพึงพอใจ อาจทำให้เกิดอันตราย หรืออาจเป็นสิ่งที่มิประโยชน์ได้

Taylor และ Brown (1988) กล่าวว่าภาพลวงตาทางบวกคือ การรับรู้ของบุคคลที่มีแนวโน้ม จะประเมินตนเองในทางบวกมากกว่าบุคคลทั่วไป และประเมินทางบวกมากกว่าการถูกประเมินจาก บุคคลอื่น เช่น การมองเกินจริงว่าคุณสามารถจะควบคุมสถานการณ์ที่เป็นอุปสรรคหรือมี ความสามารถเกินความจริงที่ตนเป็นอยู่ เพื่อเป็นสิ่งเป็นเหมือนต้นทุนให้บุคคลใช้เมื่อต้องเผชิญหน้า กับอุปสรรคหรือปัญหาที่เข้ามาในชีวิต และมีความสัมพันธ์ทางบวกกับสุขภาวะทางจิต รวมทั้งบุคคลมี แนวโน้มจะประเมินคนรักผ่านการรับรู้และการมองตามอุดมคติที่เป็นไปในทางบวกมากกว่าการรับรู้ ตนเองของคนรักหรือการรับรู้คนรักของคนทั่วไปโดยการมองตามอุดมคติจะเกิดเฉพาะกับการรับรู้ต่อ คนรักเท่านั้น (Murray et al., 1996a)

Murray และ Holmes (1993) กล่าวว่า บุคคลที่กำลังมีความรักมักจะมีการบิดเบือนความ จริงให้เป็นตามความหวังหรือสิ่งที่เขาต้องการเกิดขึ้นมากกว่าการจะต้องยอมรับความผิดพลาดใน ความผิดพลาดของคนรัก บุคคลจะมองคนรักของตนผ่านการแต่งเติมสิ่งที่สวยงามหรือมองตามอุดมคติของ ตน เช่น บุคคลจะปกป้องความรู้สึกมั่นใจต่อความสัมพันธ์กับคนรักเมื่อต้องเผชิญกับความไม่มั่นใจใน ตัวคนรักจากความผิดพลาดของคนรักด้วยการบิดเบือนความผิดพลาดนั้น อธิบายว่าความผิดเป็นเรื่อง เล็กน้อยที่สามารถเกิดขึ้นได้ เช่น การที่คนรักมีนิสัยดื้อรั้น ชอบโต้เถียง บุคคลก็จะมองบิดเบือนว่าคน รักเป็นคนที่กำลังแสดงความคิดเห็น ยืนหยัดในความคิดของตนมากกว่ามองว่าคนรักเป็นคนที่ยึดตนเอง เป็นศูนย์กลาง

ในช่วงแรกของความสัมพันธ์แบบโรแมนติก การรับรู้ในข้อดีของคนรักจะเป็นตัวกระตุ้นให้ เกิดการคาดหวังว่าความสัมพันธ์ของพวกเขาจะเป็นไปในทางที่ดี จากการรับรู้ข้อมูลซึ่งกันและกัน อย่างจำกัด รวมถึงการมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันที่เป็นไปในทางบวกและความไม่ต้องการรับรู้ข้อเสียของคู่รัก จะทำให้เกิดความรู้สึกว่าคุณคนรักนั้นคือ “คนที่ใช่” และเมื่อมีความสัมพันธ์ระยะหนึ่งคนรักได้แสดงนิสัย ที่แท้จริงและเปิดเผยพฤติกรรมทางลบที่ทำให้เกิดความขัดแย้งขึ้น อาจทำให้เกิดความรู้สึกไม่มั่นใจต่อ คนรักเพราะกลัวว่าแท้จริงแล้วคนรักนั้นไม่ได้เป็น “คนที่ใช่” อีกต่อไป (Murray, 1999) ความไม่ มั่นใจในตัวคนรักนั้นมักเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นบ่อยในความสัมพันธ์ เนื่องจากมีการเปิดเผยพฤติกรรมทาง ลบต่อกันเมื่อบุคคลได้ลงทุนในความสัมพันธ์หรือรู้สึกรักไปแล้ว (Miller et al., 2006) Murray และ

คณะ (1996a) กล่าวว่า เพื่อที่จะแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นระหว่างความหวัง ความไม่แน่ใจ และการรักษาความรู้สึกมั่นใจในคนรักไว้ บุคคลมักจะสร้างเรื่องหรือภาพลวงตาขึ้นด้วยการแต่งเติมข้อดีและมองข้ามข้อเสียของคนรัก ซึ่งการรับรู้ของบุคคลเกิดขึ้นมาจาก 2 ส่วนที่รวมกัน คือ “ความจริง” และ “อุดมคติ”

การรับรู้ของบุคคล = ความจริงเกี่ยวกับคนรัก + อุดมคติของบุคคล

ภาพที่ 1 สมการการรับรู้ของบุคคลที่มีองค์ประกอบจากความจริงของคนรักและอุดมคติของบุคคล

ที่มา : Murray และคณะ (1996a)

Murray และ Holmes (1997) เสนอว่า การเกิดภาพลวงตาทางบวกต่อคนรัก ประกอบด้วย การรับรู้คนรักในทางบวกเกินจริง การรับรู้ว่าจะสามารถควบคุมสถานการณ์ร้ายๆ ที่เกิดในความสัมพันธ์ได้ และการมองความสัมพันธ์ไปในด้านที่ดี ซึ่งทั้ง 3 องค์ประกอบนี้ เหมือนกับองค์ประกอบของภาพลวงตาทางบวกเกี่ยวกับตนเองที่เป็นสิ่งที่จะช่วยปกป้องบุคคลจากการเผชิญกับสถานการณ์ที่คุกคาม ทำให้บุคคลสามารถผ่านสถานการณ์ร้าย ๆ ไปได้ ได้แก่ การมองตนเองในทางบวกเกินจริง การรับรู้ว่าจะสามารถควบคุมสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ และการมองว่าจะมีแต่สิ่งดี ๆ เกิดขึ้นในอนาคต (Taylor & Brown, 1988, 1994) และผลการวิจัยของ Murray และ Holmes (1997) พบว่า บุคคลมักจะประเมินคู่รักของตนในทางบวกเกินจริงเช่น “ใจดี” และ “ฉลาด” ซึ่งปรากฏการณ์นี้ถูกเรียกว่า “ภาพลวงตาทางบวก” จากการเกิดภาพลวงตาทางบวกนั้น ทำให้คู่รักมีความพึงพอใจในความสัมพันธ์ เพิ่มความรู้สึกมั่นใจ รู้สึกผูกมัดกับคนรัก ไม่สนใจทางเลือกอื่น ๆ จึงทำให้มีความมั่นคงต่อการผูกมัดในระยะยาว (Murray, 1999; Murray et al., 1996a) Murray และคณะ (2000) เสนอว่า ภาพลวงตาทางบวกต่อคนรักนั้นเกิดขึ้นเมื่อบุคคลประเมินลักษณะเฉพาะของคนรักในทางบวกมากกว่าการประเมินแบบไม่ลำเอียง เช่น การประเมินจากเพื่อนและบุคคลอื่น (Murray et al., 2000) หรือการประเมินจากตัวคนรักเอง (Murray et al., 1996a, 1996b) โดยการประเมินแบบไม่ลำเอียงนี้จะเป็นเกณฑ์มาตรฐานของ “ความจริง”

Barelids-Dijkstra และ Barelids (2008) และ Barelids และ Dijkstra (2009) กล่าวว่า ภาพลวงตาทางบวกเกิดขึ้นเมื่อบุคคลรับรู้คนรักว่ามีลักษณะทางกายภาพที่ดึงดูดใจมากกว่าการรับรู้ตนเองของคนรักและพบว่าการเกิดภาพลวงตาทางบวกเกี่ยวกับลักษณะทางกายภาพที่ดึงดูดใจมีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณภาพของความสัมพันธ์

จากการศึกษาการเกิดภาพลวงตาทางบวก (Barelids & Dijkstra, 2008; Dijkstra & Barelids, 2009; Murray & Holmes, 1997) ได้ใช้การรับรู้ตนเองของคนรักเป็นเกณฑ์มาตรฐานความจริงและได้มีการเสนอว่าการรับรู้ตนเองของบุคคลนั้นไม่ได้ปราศจากความลำเอียงทั้งหมด โดยทั่วไปแล้วการประเมินตนเองของบุคคลมีแนวโน้มที่จะมีความลำเอียงทางบวกคือ บุคคลมักจะประเมินว่าคุณลักษณะของตนเป็นที่ชื่นชอบมากกว่าคุณลักษณะของบุคคลทั่วไป ซึ่งเป็นไปตามที่ Taylor และ Brown (1988) เสนอว่า บุคคลจะมีความเชื่อว่าตนนั้นมีลักษณะที่ดีเกินจริง เชื่อว่าตน

สามารถควบคุมสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้ เพราะการมองตนเองทางบวกถึงแม้จะเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง แต่การมองตนเองในทางบวกจะช่วยให้บุคคลสามารถเผชิญกับความผิดหวังต่าง ๆ ที่เข้ามาในชีวิตได้ ซึ่งทำให้บุคคลมีสุขภาพจิตที่ดี จึงกล่าวได้ว่าการวัดการเกิดภาพลวงตาทางบวกสามารถใช้การรับรู้ตนเองของคนรักเป็นเกณฑ์มาตรฐานความจริงได้ แต่อาจจะให้ผลลัพธ์ในการเกิดภาพลวงตาทางบวกน้อยกว่าการใช้การรับรู้จากการเพื่อนหรือบุคคลอื่นเป็นเกณฑ์มาตรฐาน (Barelds, Dijkstra, Koudenburg, & Swami, 2011; Murray et al., 2000)

Murray (1999) เสนอว่า ความสัมพันธ์ที่คงทนถาวรและความพึงพอใจในความสัมพันธ์นั้นขึ้นอยู่กับมุมมอง การตีความของบุคคลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของตนไปในทางที่ดีเกินจริง ซึ่งเป็นสิ่งที่สนับสนุนให้บุคคลมองความสัมพันธ์ของตนไปในทางบวก และประโยชน์ของการเกิดภาพลวงตาทางบวกที่มีต่อความสัมพันธ์แบบโรแมนติก คือ ทำให้เกิดความพึงพอใจในความสัมพันธ์และก่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่มั่นคงยาวนาน

การวัดภาพลวงตาทางบวก

มาตรวัดความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Interpersonal qualities scale) ถูกพัฒนาโดย Murray และคณะ (1996a) โดยมีจำนวน 21 ข้อเป็นมาตรประมาณค่าแบบลิเคิร์ต (Likert scale) 7 ระดับ ซึ่งข้อกระทงจะใช้คำคุณศัพท์ที่เป็นลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล โดยให้ผู้ร่วมการทดลองประเมินคนรักและให้คนรักประเมินตนเอง และนำผลต่างของการประเมินคนรักและคนรักประเมินตนเองมาเป็นค่าของการสร้างภาพลวงตาทางบวก ตามนิยามของ Taylor และ Brown (1988) ภาพลวงตาทางบวกคือ แนวโน้มของบุคคลประเมินตนเองในทางบวกมากกว่าบุคคลทั่วไปและประเมินทางบวกมากกว่าการถูกประเมินจากบุคคลอื่น รวมทั้งบุคคลมีแนวโน้มจะประเมินคนรักผ่านการรับรู้และการมองตามอุดมคติที่เป็นไปในทางบวกมากกว่าการรับรู้ตนเองของคนรักหรือการรับรู้คนรักทั่ว ๆ ไป โดยการมองตามอุดมคติจะเกิดเฉพาะกับการรับรู้ต่อคนรักเท่านั้น (Murray et al., 1996a) ซึ่งการสร้างภาพลวงตาทางบวกมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจและการผูกมัดในความสัมพันธ์ (Murray, 1999) ต่อมา Barelds และ Dijkstra (2008) ได้พัฒนาการวัดภาพลวงตาทางบวกเกี่ยวกับลักษณะทางกายภาพของคนรัก ซึ่งใช้มาตรวัด Body Esteem Scale (BES; Franzoi & Shields, 1984) โดยการให้บุคคลประเมินรูปร่าง และหน้าตาของคนรัก และให้คนรักประเมินตนเอง พบว่า บุคคลจะประเมินคนรักว่ามีลักษณะทางกายภาพดีกว่าที่คนรักประเมินตนเอง และการสร้างภาพลวงตาทางบวกนี้มีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณภาพของความสัมพันธ์

ความพึงพอใจในความสัมพันธ์ (relationship satisfaction)

Hendrick (1995) กล่าวว่า ความพึงพอใจในความสัมพันธ์ (relationship satisfaction) หมายถึง ความรู้สึกที่บุคคลมีต่อคนรักในการปฏิสัมพันธ์หรือการทำกิจกรรมร่วมกัน โดยพิจารณาว่าความสัมพันธ์นั้นดีเพียงพอหรือเป็นไปตามที่ตนได้คาดหวังไว้หรือไม่ โดยความรู้สึกว่าพึงพอใจหรือไม่ นั้นขึ้นอยู่กับ การรับรู้ของบุคคล ซึ่งอาจจะตรงหรือไม่ตรงกับความเป็นจริงก็ได้ หากเป็นไปตามที่

คาดหวังหรือความต้องการ บุคคลก็จะเกิดความพึงพอใจในความสัมพันธ์กับคนรัก ความพึงพอใจในความสัมพันธ์จึงเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในชีวิตและคุณภาพของความสัมพันธ์ ซึ่งหากบุคคลมีความพึงพอใจในความสัมพันธ์ต่ำก็อาจส่งผลให้เกิดความขัดแย้งหรือสิ้นสุดความสัมพันธ์ลงได้ แต่ถ้ามีความพึงพอใจในความสัมพันธ์สูงก็ส่งผลให้บุคคลยังคงความสัมพันธ์กับคนรักต่อไป

Sternberg และ Hojjat (1997) กล่าวว่า “ความพึงพอใจ” (satisfaction) หมายถึง ความต้องการหรือหน้าที่ได้รับการชดเชยหรือตอบสนองให้สมหวังตามที่ปรารถนา ในงานวิจัยเกี่ยวกับสัมพันธ์แบบใกล้ชิด ความพึงพอใจถูกนำไปเป็นมาตรวัดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ที่มาจากการประเมินตนเอง ในงานวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์แบบโรแมนติกและชีวิตการแต่งงาน ความพึงพอใจในความสัมพันธ์มักจะถูกอธิบายว่าเป็นความไม่ทุกข์ เพื่อให้แตกต่างจากความสัมพันธ์ที่เกิดปัญหาซึ่งคือความทุกข์และอาจนำไปสู่การหย่าร้างหรือเลิกรา

Cusack, Hughes, และ Cook (2012) กล่าวว่า ความพึงพอใจในความสัมพันธ์ หมายถึง ระดับความพึงพอใจของบุคคลต่อความสัมพันธ์แบบโรแมนติกที่มีอยู่ในปัจจุบัน

Tackett, Nelson, และ Busby (2013) ให้คำนิยามว่า ความพึงพอใจในความสัมพันธ์ หมายถึง ผลรวมของความพึงพอใจของบุคคลที่รายงานจากความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและคนรัก

การวัดความพึงพอใจในความสัมพันธ์

มาตรวัดความพึงพอใจในความสัมพันธ์ Relationship Assessment Scale (RAS) จำนวน 7 ข้อ พัฒนาขึ้นโดย Hendrick (1988) เป็นมาตรประมาณค่าแบบลิเคิร์ต (Likert scale) 5 ระดับ โดยการพัฒนากับนักศึกษาที่เป็นคู่รัก ซึ่งจากการพัฒนามาตรพบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่แอลฟา .82 ในการทดสอบความเที่ยงและความตรงของมาตรวัด (Hendrick, Dicke, & Hendrick, 1998) โดยการวิเคราะห์ความเที่ยงแบบทดสอบซ้ำ พบว่ามาตรวัด RAS มีค่าสหสัมพันธ์อย่างสูงกับการวัดความพึงพอใจในชีวิตสมรส และมาตรวัด RAS สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับความสัมพันธ์แบบโรแมนติกได้ทุกประเภท

การผูกมัดในความสัมพันธ์ (commitment)

การผูกมัดในความสัมพันธ์ (commitment) คือ กระบวนการที่เกิดขึ้นจากการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ในระดับทางปัญญา การผูกมัด หมายถึง การมีความสัมพันธ์ในระยะยาว ความตั้งใจที่จะคงอยู่ในความสัมพันธ์ และความผูกพันระหว่างคู่รัก การผูกมัดเป็นปัจจัยที่ทำให้คู่รักยังคงอยู่ด้วยกันโดยที่ไม่เลิกรากันไป การผูกมัดในความสัมพันธ์มักจะได้รับอิทธิพลจากคุณภาพของความสัมพันธ์ จากพื้นฐานของทฤษฎีการพึ่งพาอาศัยกันระหว่างบุคคล (interdependence theory) (Kelley & Thibaut, 1978 อ้างถึงใน Taylor, Peplau, & Sears, 2006) คือ รูปแบบของการปฏิสัมพันธ์กันของบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป หลักการหนึ่งของทฤษฎีนี้คือการได้รับผลตอบแทน รางวัล และการสูญเสีย โดยทั่วไปแล้วบุคคลมักต้องการให้การปฏิสัมพันธ์นั้นทำให้ตนเองได้รับผลประโยชน์มากที่สุดและ

สูญเสียน้อยที่สุด กล่าวคือ บุคคลจะต้องการดำเนินความสัมพันธ์ต่อไปเมื่อได้รับผลประโยชน์และสิ้นสุดความสัมพันธ์เมื่อความสัมพันธ์นั้นเป็นโทษหรือสูญเสียมากกว่าผลประโยชน์ที่ได้รับ โดยที่หากบุคคลรับรู้ว่าคุณสมบัติความสัมพันธ์นั้นทำให้เขาพอใจ การผูกมัดในความสัมพันธ์ก็จะเพิ่มขึ้น (Givertz & Segrin, 2005)

Johnson (1973) เสนอว่าการผูกมัดในความสัมพันธ์แบ่งเป็น 3 รูปแบบ ได้แก่

1. การผูกมัดของบุคคล (personal commitment) คือ ความรู้สึกที่บุคคลต้องการคงอยู่ในความสัมพันธ์ มีอิทธิพลมาจากการได้รับแรงจูงใจทางบวกจากคนรัก ได้แก่ การที่บุคคลชอบคนคนหนึ่ง สามารถเข้ากับเพื่อนของเขาได้เป็นอย่างดี รวมถึงเขาเป็นบุคคลที่สามารถอยู่ร่วมกันได้สบายใจ บุคคลจะมีแรงจูงใจทางที่จะคงความสัมพันธ์นี้ต่อไป กล่าวคือ การผูกมัดจะคงทนเมื่อบุคคลมีความพึงพอใจในความสัมพันธ์สูง

2. การผูกมัดทางศีลธรรม (moral commitment) คือ ความรู้สึกว่าเป็นภาระหน้าที่ที่ต้องคงอยู่ในความสัมพันธ์ หรือการที่บุคคลมีความเชื่อว่าการหย่าร้างเป็นสิ่งผิด รวมทั้งบางคนก็เชื่อว่าการแต่งงานเป็นพิธีที่ศักดิ์สิทธิ์และต้องการที่จะผูกมัดกับคู่สมรสไปตลอดชีวิต จึงเป็นสิ่งที่สามารถป้องกันการหย่าร้างได้เป็นอย่างดี

3. การผูกมัดตามโครงสร้าง (structural commitment) คือ ความจำยอมหรือความกดดันที่ทำให้บุคคลยังอยู่ด้วยกัน ซึ่งเกิดจากแรงจูงใจทางลบ ประกอบด้วย การลงทุนในความสัมพันธ์ไปจำนวนมาก คุณภาพของทางเลือกเมื่อเปรียบเทียบกับคนรักปัจจุบันหรืออุปสรรคในการสิ้นสุดความสัมพันธ์ (Johnson, Caughlin, & Huston, 1999) บุคคลที่แต่งงานแล้วบางคน อาจรู้สึกกลัวกับผลที่จะเกิดขึ้นจากการหย่าร้าง เช่น แรงกดดันจากสังคม ปัญหาทางการเงิน หรือทางกฎหมาย และรู้สึกว่าตนเองเหมือนติดอยู่ในกับดักของชีวิตแต่งงานที่ไม่มีความสุข (Taylor, Peplau, & Sears, 2006)

Rusbult (1980, 1983) เสนอว่า การคงอยู่ในความสัมพันธ์เป็นกระบวนการที่ไม่ได้มีเกิดขึ้นจากความพึงพอใจของบุคคลเพียงอย่างเดียว แต่ยังเกิดจากปัจจัยที่ทำให้ยากต่อการสิ้นสุดความสัมพันธ์ เช่น คุณภาพของตัวเลือก แรงกดดันทางสังคม และจำนวนการลงทุน และได้พัฒนาหลักการเพื่อทำความเข้าใจการผูกมัดในความสัมพันธ์ที่มีพื้นฐานมาจากทฤษฎีการพึงพาระหว่างบุคคล โดยใช้ชื่อว่า “โมเดลการลงทุน” (investment model) และเสนอว่า การผูกมัดประกอบด้วยระดับของความพึงพอใจ (satisfaction level) การรับรู้คุณภาพของทางเลือก (quality of alternatives) และการรับรู้ขนาดของการลงทุนในความสัมพันธ์ (investment size)

1. ระดับของความพึงพอใจ (satisfaction level) หมายถึง ความรู้สึกทางบวกและลบที่เกิดขึ้นในความสัมพันธ์ ความพึงพอใจเกิดจากการที่บุคคลได้รับการเติมเต็มในสิ่งที่ตนต้องการ หากบุคคลได้รับการเติมเต็มความต้องการจากคนรักก็จะทำให้เกิดความพึงพอใจสูงและจะทำให้เกิดการผูกมัดสูงขึ้น

2. คุณภาพของทางเลือก (quality of alternatives) หมายถึง การรับรู้ความต้องการของตัวเลือกที่ดีที่สุดในการสัมพันธ์ ซึ่งคุณภาพของทางเลือกนั้นอยู่บนพื้นฐานที่บุคคลต้องการที่จะสามารถเติมเต็มลักษณะภายนอกของความสัมพันธ์ โดยเฉพาะตัวเลือกที่รับการยอมรับว่ามีความ

เหมาะสม จากเพื่อนและสมาชิกในครอบครัวหรือตัวบุคคลเอง ตัวอย่างเช่น บุคคลต้องการความเข้าใจและความเป็นเพื่อนจากคนรัก แต่ถ้าทางเลือกนั้นไม่มีคุณสมบัติดังกล่าว บุคคลก็จะมองว่าคนรักของตนดีที่สุดและเกิดการผูกมัดกับคนรักมากยิ่งขึ้น กล่าวคือ เมื่อไม่มีตัวเลือกก็จะยิ่งทำให้บุคคลผูกมัดกับคนรัก

3. ขนาดของการลงทุน (investment size) หมายถึง ขนาดและความสำคัญของทรัพยากรที่ได้ลงทุนไปในความสัมพันธ์ เกิดจากในช่วงพัฒนาความสัมพันธ์คู่รักจะลงทุนทรัพยากรมากมายทั้งที่เป็นนามธรรมและรูปธรรมโดยหวังว่าสิ่งเหล่านี้จะช่วยให้ความสัมพันธ์ดีขึ้นและทรัพยากรเหล่านี้จะต้องสูญเสียไปหากความสัมพันธ์สิ้นสุดลง ตัวอย่างเช่น ระยะเวลา ทรัพย์สินเงินทอง การเปิดเผยความคิดและความรู้สึกส่วนตัวหรือการลงทุนทางอ้อม เช่น การมีเพื่อนร่วมกัน การมีลูก หรือการเป็นเจ้าของทรัพย์สินร่วมกัน เมื่อการลงทุนเพิ่มขึ้นการผูกมัดยิ่งมากขึ้น เพราะยิ่งลงทุนมากก็ทำให้มูลค่าที่ต้องสูญเสียไปในการจบความสัมพันธ์สูงขึ้นไปด้วย

Stanley และ Markman (1992) เสนอแนวคิดว่าการผูกมัดในความสัมพันธ์ประกอบด้วย 2 โครงสร้างที่สัมพันธ์กัน คือ การผูกมัดแบบเต็มใจ (dedication commitment) และการผูกมัดแบบจำยอม (constraint commitment) แนวคิดนี้ให้ความสำคัญว่าการเกิดการผูกมัดในความสัมพันธ์นั้นมาจาก “ความต้องการ” (want to) หรือ “ความจำเป็น” (have to)

การผูกมัดแบบเต็มใจ (dedication commitment) หมายถึง การมีแรงจูงใจที่จะสร้างและรักษาคุณภาพของความสัมพันธ์ ความต้องการที่จะมีความสัมพันธ์กับคนรักต่อไปในอนาคต การมีอัตลักษณ์ของความเป็นคู่รัก เห็นว่าความสัมพันธ์เป็นสิ่งสำคัญกว่าสิ่งอื่นเสมอและความเต็มใจที่จะเสียสละเพื่อคนรักหรือเพื่อให้ความสัมพันธ์ดีขึ้น ให้ความสำคัญกับความสุขของคนรักมากกว่าความสุขของตนเองเพียงคนเดียว

การผูกมัดแบบจำยอม (constraint commitment) หมายถึง การมีมุมมองต่อความสัมพันธ์หรือการมีคนรักว่าเป็นสิ่งที่ยากต่อการทำให้ความสัมพันธ์สิ้นสุดลง เนื่องจากได้มีการลงทุนทางการเงิน มีแรงกดดันทางสังคม การคำนึงถึงความสุขของคนรัก และกังวลว่าจะไม่มีคนอื่นที่เหมาะสมจะเป็นคู่รักของตน ทำให้มีความรู้สึกลึกซึ้งว่าหากต้องสิ้นสุดความสัมพันธ์จะทำให้ตนสูญเสียสิ่งตนมีอยู่และสิ่งที่ได้ลงทุนไป

การผูกมัดแบบจำยอมนี้ดูเหมือนว่าจะเป็นความรู้สึกในทางลบ ซึ่งจะเกิดขึ้นในบางกรณี แต่การผูกมัดแบบจำยอมก็สามารถกระตุ้นให้คู่รักยังคงอยู่ด้วยกันหรือทำงานผ่านช่วงเวลาที่ลำบากไปได้ Lund (1985) ทำการศึกษาระยะยาวเกี่ยวกับการผูกมัดในความสัมพันธ์ พบว่า การผูกมัดแบบจำยอมสามารถทำนายความสัมพันธ์ที่มั่นคงได้ดีกว่ามาตรวัดที่วัดความพึงพอใจในความสัมพันธ์และความดึงดูดใจ ในขณะที่ Stanley และ Markman (1992) เสนอว่า การผูกมัดแบบเต็มใจคือตัวระบุคุณภาพของความสัมพันธ์ในอนาคต ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ความสัมพันธ์มีความมั่นคงต่อไป และจากผลการวิจัยพบว่า การผูกมัดแบบจำยอมนั้นมีความสัมพันธ์กับคุณภาพของความสัมพันธ์น้อยกว่าการผูกมัดแบบเต็มใจ

Rhoades และคณะ (2010) ศึกษาการผูกมัดในความสัมพันธ์แบบเต็มใจและจำยอมที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ที่มั่นคง และเสนอว่าการผูกมัดในความสัมพันธ์ในด้านการผูกมัดแบบจำยอมนั้นแบ่งได้เป็น 3 ประเภท คือ

1. การจำยอมตามการรับรู้ (perceived constraint) หมายถึง ปัจจัยภายในและภายนอกที่ทำให้คู่รักยังคงอยู่ด้วยกัน ได้แก่ แรงกดดันทางสังคม การจะต้องสูญเสียสิ่งที่ลงทุนในความสัมพันธ์ทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม การเชื่อว่าหากจบความสัมพันธ์ลงชีวิตจะต้องแย่ เป็นต้น

2. การจำยอมจากวัตถุสิ่งของ (material constraints) หมายถึง การลงทุนทั้งสิ่งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม เช่น การมีหนี้สินร่วมกัน การซื้อสิ่งของเครื่องใช้ในบ้านร่วมกัน หรือการมีสัตว์เลี้ยงร่วมกัน

3. การจำยอมตามความรู้สึก (felt constraint) หมายถึง การที่บุคคลประเมินถึงมูลค่าที่ลงทุนในความสัมพันธ์และความลำบากในจบความสัมพันธ์ความสัมพันธ์ ซึ่งคือความรู้สึกระหว่างการจะดำเนินความสัมพันธ์ต่อไปหรือหยุดความสัมพันธ์ไว้ ความรู้สึกเหมือนติดกับดัก

Rhoades และคณะ (2010) พบว่า ในระยะ 8 เดือน การผูกมัดในความสัมพันธ์ทั้งการผูกมัดแบบเต็มใจและการผูกมัดแบบจำยอมทั้ง 3 ประเภทนั้น ต่างสามารถทำนายความมั่นคงในความสัมพันธ์ได้โดยเป็นอิสระจากกัน โดยการผูกมัดแบบเต็มใจ การจำยอมตามการรับรู้และวัตถุสิ่งของมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความมั่นคงในความสัมพันธ์ ในขณะที่การจำยอมตามความรู้สึกมีความสัมพันธ์ทางลบ

Rhoades และคณะ (2012) ทำการศึกษาระยะยาวเกี่ยวกับการผูกมัดในคู่รักที่อยู่ด้วยกัน โดยไม่ได้แต่งงาน พบว่า คู่รักที่อยู่ด้วยกันจะมีการผูกมัดในความสัมพันธ์แบบจำยอม ซึ่งสามารถทำนายแนวโน้มที่บุคคลจะคงความสัมพันธ์ต่อไปในระยะยาวได้ และพบว่า คู่รักที่อยู่ด้วยกันโดยที่ไม่มีการวางแผนว่าจะแต่งงานจะมีการผูกมัดในความสัมพันธ์แบบจำยอมมากกว่าการผูกมัดแบบเต็มใจ และในทางตรงกันข้ามหากคู่รักที่อยู่ด้วยกันโดยที่มีการวางแผนจะแต่งงานจะมีการผูกมัดแบบเต็มใจมากกว่าการผูกมัดแบบจำยอม แต่ถึงอย่างไรก็ตามเมื่อเวลาผ่านไปเมื่อได้มีการลงทุนด้านความรู้สึกหรือมีการเป็นเจ้าของทรัพย์สินร่วมกันแล้ว การผูกมัดแบบจำยอมก็จะเพิ่มขึ้น ทำให้บุคคลรับรู้ว่ายากต่อการที่จะสิ้นสุดความสัมพันธ์ จึงทำให้บุคคลคงความสัมพันธ์ต่อไปโดยที่ปราศจากความต้องการของบุคคล

การวัดการผูกมัดในความสัมพันธ์

มาตรวัดการผูกมัดในความสัมพันธ์สร้างขึ้นตามโครงสร้างมาตร Commitment Inventory จำนวน 60 ข้อ ของ Stanley และ Markman (1992) มี 2 องค์ประกอบ และทั้ง 2 องค์ประกอบมีองค์ประกอบย่อย องค์ประกอบที่ 1 การผูกมัดแบบเต็มใจ (dedication commitment) (ความต้องการดำเนินความสัมพันธ์ต่อไป (relationship agenda) ระดับของการผูกมัด (meta-commitment) การมีอัตลักษณ์ความเป็นคู่รัก (couple identity) การให้ความสำคัญกับคนรัก (primacy of relationship) ความเต็มใจที่จะเสียสละ (satisfaction with sacrifice) และการไม่มองหาทางเลือกอื่น (alternative monitoring)) และองค์ประกอบที่ 2 การผูกมัดแบบจำยอม (constraint commitment) (ความคิดเห็นต่อการหย่า (morality of divorce) การมีทางเลือก (availability of partners) แรงกดดันจากสังคม (social pressure) มูลค่าการลงทุน (structural investments)) ต่อมา Rhoades และคณะ (2010) ได้พัฒนาการวัดการผูกมัดแบบจำยอม ออกเป็น

3 ประเภท คือ การจำยอมตามการรับรู้ (perceived constraint) 19 ข้อ การจำยอมจากวัสดุสิ่งของ (material constraints) 25 ข้อ และการจำยอมตามความรู้สึก (felt constraint) 3 ข้อ

ต่อมา Owen, Rhoades, Stanley, และ Markman (2011) ได้พัฒนามาตรวัดการผูกมัดในความสัมพันธ์ (Revised Commitment Inventory) ในคู่รักที่ยังไม่ได้สมรสจำนวน 320 คู่ โดยการคัดเลือกข้อกระทงมาจากมาตรวัด Commitment Inventory ที่สามารถนำมาใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่ยังไม่สมรสได้ จำนวน 36 ข้อ แบ่งเป็น 7 องค์กรประกอบ เมื่อพัฒนาแล้วจึงได้ข้อกระทงที่มีคุณภาพ จำนวน 25 ข้อ และได้ทำการวิเคราะห์ห้องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory factor analysis) แล้ว พบว่า มีองค์ประกอบทั้งหมด 7 องค์กรประกอบ โดยแบ่งเป็น 2 องค์กรประกอบใหญ่คือ การผูกมัดแบบเต็มใจ จำนวน 8 ข้อ และการผูกมัดแบบจำยอมซึ่งมี 6 องค์กรประกอบย่อย จำนวน 17 ข้อ คือ ความห่วงใยต่อคนรัก (concern for partner) สถานะทางการเงิน (financial alternatives) ขั้นตอนในการสิ้นสุดความสัมพันธ์ (termination procedures) การมีทางเลือกอื่น (available alternative partners) แรงกดดันทางสังคม (social pressure) และ มูลค่าการลงทุน (structural investments) พบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่แอลฟา .69 และ .77 ในเพศชายและเพศหญิงตามลำดับ เป็นมาตรประมาณค่าแบบลิเคิร์ต (Likert scale) 7 ระดับ

สาเหตุที่เลือกนำมามาตรวัด Revised Commitment Inventory มาพัฒนา แทนการใช้มาตรวัดการผูกมัดในความสัมพันธ์ที่ สุธาสนี ใจสมิทธิ์ (2553) ได้พัฒนาไว้แล้ว เนื่องจากมาตรวัดการผูกมัดเดิมนั้นได้พัฒนามาจากโครงสร้างของมาตร Relationship Questionnaires ซึ่งถูกพัฒนาตามแนวคิดโมเดลการลงทุน (investment model) (Rusbult, 1983) ที่มีแนวคิดว่า การผูกมัดในความสัมพันธ์ประกอบด้วย ระดับของความพึงพอใจ การรับรู้คุณภาพของทางเลือก และการรับรู้ขนาดของการลงทุนในความสัมพันธ์ ซึ่งจะทำให้มีการคาบเกี่ยวกับตัวแปรตามที่ผู้วิจัยต้องการศึกษา (ความพึงพอใจในความสัมพันธ์ และการผูกมัดในความสัมพันธ์) คือ หากผู้วิจัยใช้มาตรวัดที่ สุธาสนี ใจสมิทธิ์ พัฒนาขึ้นก็อาจจะซ้ำซ้อนกับมาตรวัดความพึงพอใจในความสัมพันธ์ที่ผู้วิจัยต้องการใช้เพื่อวัดตัวแปรตาม และทำให้ตัวแปรความพึงพอใจในความสัมพันธ์ซ้ำซ้อนกับตัวแปรความพึงพอใจที่เป็นองค์ประกอบหนึ่งของตัวแปรการผูกมัดในความสัมพันธ์ และงานวิจัยของ Schoebi, Karney, และ Bradbury (2012) พบว่า มาตรวัดการผูกมัดแบบเต็มใจ ที่ดูจากคำนิยามแล้วอาจมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในความสัมพันธ์สูง สามารถทำนายการสิ้นสุดความสัมพันธ์และอัตราการหย่าร้างในระยะเวลา 11 ปี ได้โดยเป็นอิสระจากความพึงพอใจในความสัมพันธ์ จึงเป็นเหตุผลให้ผู้วิจัยเลือกใช้มาตรวัดการผูกมัดในความสัมพันธ์ที่แบ่งการผูกมัดออกเป็น 2 องค์กรประกอบ คือ การผูกมัดแบบเต็มใจ และการผูกมัดแบบจำยอม

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความสัมพันธ์ระหว่างการมองโลกในแง่ดีและภาพลวงตาทางบวก

การเกิดภาพลวงตาทางบวกนั้นเป็นสิ่งที่เกิดได้ในบุคคลทั่วไป บุคคลทั่วไปจะมีการมองตนเองตามจริงและมีแนวโน้มไปในทางบวกเกินจริงหรือเกิดภาพลวงตาทางบวกเกี่ยวกับตนเอง และบุคคลที่มองตนเองไปในทางลบเกินจริงคือผู้ที่มีภาวะซึมเศร้า ซึ่งการเกิดภาพลวงตาทางบวกประกอบด้วย การเห็นคุณค่าในตนเองสูงหรือมองตนเองในทางบวกเกินจริง การรับรู้ว่าคุณมีความสามารถในการควบคุมสถานการณ์ต่าง ๆ ได้เกินความสามารถที่แท้จริงของตนเอง และการมองโลกในแง่ดีว่าในอนาคตจะมีแต่สิ่งที่ดี ๆ เกิดขึ้น ซึ่งการเกิดภาพลวงตาทางบวกนี้เปรียบเสมือนต้นทุนทางจิตให้บุคคลสามารถเผชิญกับอุปสรรคปัญหาและผ่านพ้นไปได้ รวมทั้งส่งผลให้บุคคลมีสุขภาวะทางจิตที่ดี (Taylor & Brown, 1988, 1994)

Fower, Lyons, และ Montel (1996) ศึกษาในคู่สมรสเกี่ยวกับการมองโลกในแง่ดี การเกิดภาพลวงตาทางบวก และชีวิตสมรสที่มั่นคง ผลการวิจัยพบว่าคู่สมรสที่มีการมองโลกในแง่ดีจะเกิดภาพลวงตาทางบวกต่อชีวิตสมรสว่าเป็นไปในทางที่ดีมากกว่าคู่สมรสที่มองโลกในแง่ร้าย

Murray และ Holmes (1997) ทำการศึกษาระยะยาวเกี่ยวกับการเกิดภาพลวงตาทางบวกในความสัมพันธ์แบบโรแมนติก ในคู่รักที่สมรสแล้วและยังไม่ได้สมรส จำนวน 203 คู่ โดยการให้ตอบมาตรการรับรู้เกี่ยวกับคนรัก มาตรการมองโลกในแง่ดีเกี่ยวกับความสัมพันธ์ในอนาคต มาตรการรับรู้ความสามารถในการควบคุมสถานการณ์ทางลบที่เกิดขึ้นในความสัมพันธ์ และมาตรการคุณภาพของความสัมพันธ์ พบว่า ภาพลวงตาทางบวกเกิดจากการที่บุคคลรับรู้บุคคลตามอุดมคติของตน ความรู้สึกว่าคุณสามารถควบคุมสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ และการมองโลกในแง่ดีเกี่ยวกับความสัมพันธ์กับคนรักในอนาคต ซึ่งมีองค์ประกอบเช่นเดียวกับการเกิดภาพลวงตาทางบวกต่อตนเอง (Taylor & Brown, 1988, 1994) และทำให้คู่รักมีความพึงพอใจในความสัมพันธ์ เพิ่มความรู้สึกมั่นใจในความรู้สึกผูกมัดกับคนรัก ไม่สนใจทางเลือกอื่น ๆ จึงทำให้มีความมั่นคงต่อการผูกมัดในระยะยาว

Srivastava และคณะ (2006) พบว่าบุคคลที่มองโลกในแง่ดีจะมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการรับรู้ว่าได้รับการสนับสนุนจากคนรักอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และงานวิจัยของ Assad และคณะ (2007) พบว่า การมองโลกในแง่ดีเป็นทักษะในการรักษาความสัมพันธ์ ช่วยส่งเสริมให้คู่รักมีความใกล้ชิด ซื่อสัตย์ต่อกัน บุคคลที่มองโลกในแง่ดีจะรับรู้ว่าคุณามีพฤติกรรมในแก้ไขปัญหาดีกว่าการประเมินจากบุคคลอื่น ซึ่งตรงกับคำนิยามการเกิดภาพลวงตาทางบวกที่ว่า ภาพลวงตาทางบวกต่อคนรักนั้นเกิดขึ้นเมื่อบุคคลประเมินลักษณะเฉพาะของคนรักในทางบวกมากกว่าการประเมินแบบไม่ลำเอียง เช่น การประเมินจากเพื่อนและบุคคลอื่น (Murray et al., 2000) หรือการประเมินจากตัวคนรักเอง (Murray et al., 1996a, 1996b) ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานข้อที่ 1 ว่า “การมองโลกในแง่ดีมีอิทธิพลทางตรงต่อภาพลวงตาทางบวก”

ความสัมพันธ์ระหว่างภาพลวงตาทางบวกและความพึงพอใจในความสัมพันธ์

Murray และคณะ (1996a, 1996b) ศึกษาการเกิดภาพลวงตาทางบวกที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในความสัมพันธ์ ในคู่รักที่ยังไม่ได้สมรส โดยการวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในการรับรู้ตนเอง การมีอุดมคติเกี่ยวกับคนรัก การรับรู้บุคคลทั่วไป และการรับรู้เกี่ยวกับคนรัก รวมถึงวัดความพึงพอใจในความสัมพันธ์ พบว่า บุคคลที่เห็นคุณค่าในตนเองนั้นจะมีคนรักในอุดมคติตามการเห็นคุณค่าในตนเอง ทำให้บุคคลมองคนรักตามอุดมคติ และบุคคลจะรับรู้คนรักในทางบวกมากกว่ารับรู้บุคคลทั่วไป การรับรู้ตนเองของคนรัก การรับรู้จากเพื่อนและจากบุคคลทั่วไป (Murray et al., 2000) โดยการเกิดภาพลวงตาทางบวกมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

Barelids และ Dijkstra (2009) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการเกิดภาพลวงตาทางบวกต่อคนรักในด้านลักษณะทางกายภาพ โดยให้กลุ่มตัวอย่างทำมาตรวัดประเมินคนรักด้านรูปร่าง และหน้าตาของคนรัก และมาตรวัดคุณภาพของความสัมพันธ์ ซึ่งประกอบด้วย ความพึงพอใจในความสัมพันธ์ พฤติกรรมในการแก้ไขปัญหาการผูกมัดกับคนรัก พบว่า บุคคลประเมินคนรักในด้านลักษณะทางกายภาพมากกว่าคนรักประเมินตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 และมีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณภาพของความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001

สิรินรัตน์ ศรีสรพล (2547) ศึกษาอิทธิพลของภาพลวงตาทางบวกที่มีต่อความพึงพอใจในความสัมพันธ์ของคู่รักกับคู่รักคนไทยที่ยังไม่ได้สมรส จำนวน 300 คู่พบว่า บุคคลรับรู้คนรักตามอุดมคติ มองว่าคนรักดีมากกว่าการรับรู้ตนเองของคนรักและการรับรู้บุคคลทั่วไปซึ่งการรับรู้คนรักผ่านการสร้างภาพลวงตาทางบวกมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงนำมาสู่การตั้งสมมติฐานข้อที่ 2 ว่า “ภาพลวงตาทางบวกมีอิทธิพลทางตรงต่อความพึงพอใจในความสัมพันธ์”

ความสัมพันธ์ระหว่างภาพลวงตาทางบวกและการผูกมัดในความสัมพันธ์

Murray และ Holmes (1997) ทำการศึกษาระยะยาวเกี่ยวกับการเกิดภาพลวงตาทางบวกในความสัมพันธ์แบบโรแมนติก พบว่า การเกิดภาพลวงตาทางบวก ทำให้คู่รักมีความพึงพอใจในความสัมพันธ์ เพิ่มความรู้สึกมั่นใจ รู้สึกผูกมัดกับคนรัก ไม่สนใจทางเลือกอื่น ๆ จึงทำให้มีความมั่นคงต่อการผูกมัดในระยะยาวเพราะในช่วงแรกของความสัมพันธ์นั้นบุคคลมักจะมองเห็นแต่ข้อดีของคนรัก ไม่ต้องการรับรู้ถึงข้อเสีย เพราะต้องการให้คนรักนั้นคือคนที่ใช่สำหรับตนและเกิดความคาดหวังว่าความสัมพันธ์กับคนรักจะดำเนินไปได้ด้วยดี เมื่อเวลาผ่านไปทั้งสองฝ่ายต่างก็รับรู้ข้อเสียซึ่งกันและกัน อาจทำให้เกิดความไม่มั่นใจในตัวคนรักได้ แต่เพื่อป้องกันความผิดหวังหรือความไม่มั่นใจในคนรัก บุคคลจะมองคนรักผ่านภาพลวงตาทางบวกโดยมองจากความจริงบวกกับการแต่งเติมข้อดีให้กับคนรัก เพื่อให้ตนเองมีความรู้สึกทางบวกต่อคนรัก มีความพึงพอใจในความสัมพันธ์และมีการผูกมัดกับคนรักในระยะยาว (Murray et al., 1996a)

Barelds และ Dijkstra (2009) พบว่า การเกิดภาพลวงตาทางบวกต่อคนรักในด้านลักษณะทางกายภาพมีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณภาพของความสัมพันธ์ ซึ่งประกอบด้วย ความพึงพอใจในความสัมพันธ์ ลักษณะการแก้ไขปัญหา และการผูกมัดกับคนรัก จากผลการวิจัยข้างต้นจึงนำมาสู่การตั้งสมมติฐานข้อที่ 3 ว่า “ภาพลวงตาทางบวกมีอิทธิพลทางตรงต่อการผูกมัดในความสัมพันธ์”

ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในความสัมพันธ์และการผูกมัดในความสัมพันธ์

Rusbult (1980, 1983) ได้เสนอ “โมเดลการลงทุน” ให้เป็นปัจจัยที่ทำให้บุคคลอยากต่อการสิ้นสุดความสัมพันธ์หรือผูกมัดในความสัมพันธ์ ซึ่งมีพื้นฐานมาจากทฤษฎีการพึ่งพาซึ่งกันและกัน โดยโมเดลการลงทุนนั้นประกอบไปด้วย การรับรู้คุณภาพของทางเลือก การรับรู้ขนาดของการลงทุนในความสัมพันธ์ และรวมถึงระดับความพึงพอใจในความสัมพันธ์ของบุคคลด้วย

Givertz และ Segrin (2005) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในความสัมพันธ์ การตอบสนองต่อความขัดแย้งและการผูกพันในความสัมพันธ์ กับการผูกมัดในความสัมพันธ์แบบเต็มใจ และการผูกมัดในความสัมพันธ์แบบจำยอม โดยศึกษาในคู่รัก คู่หมั้น และคู่แต่งงาน จำนวน 96 คู่ โดยการสัมภาษณ์และตอบแบบสอบถาม พบว่า ความพึงพอใจในความสัมพันธ์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการผูกมัดแบบเต็มใจในเพศชายและหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการผูกมัดแบบจำยอมในเพศชายและหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีเพียงตัวแปรความพึงพอใจในความสัมพันธ์ที่สามารถทำนายการผูกมัดในความสัมพันธ์ทั้งแบบเต็มใจและแบบจำยอม ทั้งในเพศหญิงและเพศชาย คือ ในเพศชาย ทำนายการผูกมัดแบบเต็มใจได้ร้อยละ 43 และทำนายการผูกมัดแบบจำยอมได้ร้อยละ 12 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .001 ตามลำดับ ในเพศหญิง ทำนายการผูกมัดแบบเต็มใจได้ร้อยละ 42 และทำนายการผูกมัดแบบจำยอมได้ร้อยละ 21 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

Givertz, Segrin, และ Hanzal (2009) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในความสัมพันธ์กับการผูกมัดในความสัมพันธ์แบบเต็มใจและแบบจำยอมในคู่แต่งงานจำนวน 210 คู่ พบว่า ความพึงพอใจในความสัมพันธ์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการผูกมัดในความสัมพันธ์แบบเต็มใจและแบบจำยอมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานข้อที่ 4 ว่า “ความพึงพอใจในความสัมพันธ์มีอิทธิพลทางตรงต่อการผูกมัดในความสัมพันธ์”

ความสัมพันธ์ระหว่างการมองโลกในแง่ดี ภาพลวงตาทางบวก และความพึงพอใจในความสัมพันธ์

Srivastava และคณะ (2006) ได้ทำการศึกษาในระยะยาวเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพแบบมองโลกในแง่ดี (optimism) กับความพึงพอใจในความสัมพันธ์ (relationship satisfaction) กับคู่รักที่มีความสัมพันธ์แบบคู่รักไม่ต่ำกว่า 6 เดือน จำนวน 108 คู่ โดยแบ่งเป็น 3 การศึกษา การศึกษาที่ 1 กลุ่มตัวอย่างตอบมาตรวจวัดการมองโลกในแง่ดี มาตรวจวัดการรับรู้การสนับสนุนจากคู่รัก และมาตรวจวัดความพึงพอใจในความสัมพันธ์ รวมถึงได้ควบคุมตัวแปรบุคลิกภาพที่มี

ความสัมพันธ์กับการมองโลกในแง่ดี ได้แก่ ความไม่มั่นคงทางอารมณ์ (neuroticism) การเปิดตัว (extraversion) การเห็นคุณค่าในตน (self-esteem) และตัวแปรอายุของคนรัก ช่วงเวลาที่มีความสัมพันธ์ และสถานะของความสัมพันธ์ พบว่า การมองโลกในแง่ดีเป็นบุคลิกภาพที่สามารถทำนายความพึงพอใจในความสัมพันธ์ได้ดี การศึกษาที่ 2 ได้ทำการทดลองให้คู่รักอภิปรายในเรื่องที่มักจะเป็นปัญหาของคู่รัก โดยให้คู่รักประเมินคนรักของตนว่ามีพฤติกรรมระหว่างอภิปรายอย่างไร ด้วย พบว่า การมองโลกในแง่ดีมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และมีความสัมพันธ์ทางอ้อมกับความพึงพอใจในความสัมพันธ์โดยมีการรับรู้การสนับสนุนจากคนรักเป็นตัวแปรส่งผ่าน การศึกษาที่ 3 ใน 1 ปีต่อมา มีการสอบถามผู้ที่เคยเข้าร่วมวิจัยอีกครั้งว่ายังมีความสัมพันธ์กับคนรักคนเดิมอยู่หรือไม่ พบว่า การมองโลกในแง่ดีในเพศชายสามารถทำนายความสัมพันธ์ในระยะยาวหรือการผูกมัดในความสัมพันธ์ได้เช่นเดียวกับงานวิจัยของ Vollmann และ Antoniow (2007) ที่ได้ทำการศึกษต่อจากงานวิจัยของ Srivastava และคณะ (2006) โดยการศึกษาตัวแปรการให้การสนับสนุนต่อคนรักว่าจะส่งผลต่อความพึงพอใจในความสัมพันธ์หรือไม่ ซึ่งพบว่า การมองโลกในแง่ดีมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความสัมพันธ์ทางอ้อมกับความพึงพอใจในความสัมพันธ์ โดยมีการรับรู้การสนับสนุนจากคนรักเป็นตัวแปรส่งผ่าน

Assad และคณะ (2007) ศึกษาในคู่รักเกี่ยวกับการมองโลกในแง่ดีและคุณภาพของความสัมพันธ์ โดยการให้คู่รักอภิปรายกันในประเด็นปัญหาที่เกี่ยวกับชีวิตคู่และบันทึกการสนทนาไว้ เพื่อให้ผู้ช่วยวิจัยเป็นผู้สังเกตพฤติกรรมอีกส่วนหนึ่ง และให้กลับไปหาวิธีการแก้ไขปัญหา หลังจากนั้น 1 สัปดาห์ คู่รักตอบมาตรวัดการมองโลกในแง่ดี มาตรวัดพฤติกรรมในการแก้ไขปัญหาของตนเองและคนรัก และมาตรวัดคุณภาพของความสัมพันธ์ พบว่า บุคคลที่มองโลกในแง่ดีจะมีวิธีการแก้ไขปัญหาที่ดีซึ่งส่งผลทางบวกต่อความพึงพอใจในความสัมพันธ์ และบุคคลประเมินว่าคู่รักมีพฤติกรรมที่ดีในการแก้ไขปัญหามากกว่าการประเมินจากผู้สังเกต ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าบุคคลจะมีการรับรู้คนรักว่ามีพฤติกรรมในการแก้ไขปัญหาดีกว่าการรับรู้จากผู้สังเกตที่เป็นผู้ช่วยวิจัย กล่าวได้ว่าเป็นการรับรู้คนรักในทางบวกมากกว่าการรับรู้จากบุคคลอื่น ซึ่งเป็นไปตามค่านิยมของการเกิดการสร้างภาพลวงตาทางบวกในคู่รัก (Murray et al., 2000; Taylor & Brown, 1988) และพบว่า การมองโลกในแง่ดีสามารถทำนายการเพิ่มขึ้นของความพึงพอใจในความสัมพันธ์ในระยะเวลา 2 ปี ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานข้อที่ 5 ว่า *“การมองโลกในแง่ดีมีอิทธิพลทางอ้อมต่อความพึงพอใจในความสัมพันธ์โดยมีภาพลวงตาทางบวกเป็นตัวแปรส่งผ่าน”*

ความสัมพันธ์ระหว่างการมองโลกในแง่ดี ภาพลวงตาทางบวก ความพึงพอใจในความสัมพันธ์ และการผูกมัดในความสัมพันธ์

Murray และ Holmes (1997) ทำการศึกษาระยะยาวเกี่ยวกับการเกิดภาพลวงตาทางบวกในความสัมพันธ์แบบโรแมนติก พบว่า ภาพลวงตาทางบวกเกิดจากการที่บุคคลรับรู้บุคคลตามอุดมคติของตน ความรู้สึกที่ว่าตนสามารถควบคุมสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ และการมองความสัมพันธ์กับคนรักในอนาคตไปในทางที่ดี ซึ่งภาพลวงตาทางบวกไม่เพียงแต่มีประโยชน์เพียงในช่วงแรกของความสัมพันธ์

เท่านั้น แต่ส่งผลในระยะยาวต่อความสัมพันธ์ของคู่รัก โดยที่จะทำให้คู่รักมีความพึงพอใจในความสัมพันธ์ เพิ่มความรู้สึกมั่นใจ รู้สึกผูกมัดกับคนรัก ไม่สนใจทางเลือกอื่น ๆ จึงทำให้มีความมั่นคงต่อการผูกมัดในระยะยาว

จากงานวิจัยของ Assad และคณะ (2007) พบว่า บุคคลที่มองโลกในแง่ดีจะรับรู้ว่าคุณรักไม่พบเหตุการณ์ในแก้ไขปัญหาคือการประเมินจากบุคคลอื่น ซึ่งตรงกับคำนิยามการเกิดภาพลวงตาทางบวกที่ว่า ภาพลวงตาทางบวกต่อคนรักนั้นเกิดขึ้นเมื่อบุคคลประเมินลักษณะเฉพาะของคนรักในทางบวกมากกว่าการประเมินแบบไม่ลำเอียง เช่น การประเมินจากเพื่อนและบุคคลอื่น หรือการประเมินจากตัวคนรักเอง (Murray et al., 2000; Murray et al., 1996a) และพบว่าการมองโลกในแง่ดีมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในความสัมพันธ์ เช่นเดียวกับผลการวิจัยของ Srivastava และคณะ (2006) และ Vollmann และ Antoniow (2007) ที่พบว่า บุคลิกภาพแบบมองโลกในแง่ดีมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และ .01

Givertz และ Segrin (2005) และ Givertz และคณะ (2009) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในความสัมพันธ์กับการผูกมัดในความสัมพันธ์แบบเต็มใจและแบบจำยอม พบว่า ความพึงพอใจในความสัมพันธ์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการผูกมัดในความสัมพันธ์แบบเต็มใจและแบบจำยอมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 จากผลการวิจัยข้างต้นจึงนำมาสู่การตั้งสมมติฐานข้อที่ 6 ว่า “การมองโลกในแง่ดีมีอิทธิพลทางอ้อมต่อการผูกมัดในความสัมพันธ์”

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องข้างต้นได้แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์กันของตัวแปรบุคลิกภาพแบบมองโลกในแง่ดี ภาพลวงตาทางบวก ความพึงพอใจในความสัมพันธ์ และการผูกมัดในความสัมพันธ์ รวมทั้งงานวิจัยในประเทศไทยที่ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ในคู่รักมีหลากหลาย แต่ยังไม่มีการใดที่ทำการศึกษาในบุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบมองโลกในแง่ดี จึงทำให้ผู้วิจัยเกิดความสนใจที่จะทำการศึกษาเกี่ยวกับตัวแปรบุคลิกภาพแบบมองโลกในแง่ดีต่อความสัมพันธ์ในคู่รักในงานวิจัยครั้งนี้

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาอิทธิพลทางตรงของการมองโลกในแง่ดีที่มีต่อภาพลวงตาทางบวก
2. เพื่อศึกษาอิทธิพลทางตรงของภาพลวงตาทางบวกที่มีต่อความพึงพอใจในความสัมพันธ์และการผูกมัดในความสัมพันธ์
3. เพื่อศึกษาอิทธิพลทางตรงของความพึงพอใจในความสัมพันธ์ต่อการผูกมัดในความสัมพันธ์
4. เพื่อศึกษาอิทธิพลทางอ้อมของการมองโลกในแง่ดีที่มีต่อความพึงพอใจในความสัมพันธ์และการผูกมัดในความสัมพันธ์
5. เพื่อพัฒนามาตรวัดการผูกมัดในความสัมพันธ์ที่มีคุณภาพ ซึ่งมีการแบ่งองค์ประกอบแตกต่างจากงานวิจัยอื่น ๆ ในประเทศไทย

ขอบเขตของการวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาเชิงสำรวจเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของบุคลิกภาพแบบมองโลกในแง่ดี การเกิดภาพลวงตาทางบวก ความพึงพอใจในความสัมพันธ์ และการผูกมัดในความสัมพันธ์ กลุ่มตัวอย่างเป็นบุคคลทั่วไปที่มีอายุระหว่าง 18-35 ปี ที่มีความรักกับเพศตรงข้าม (heterosexual) ยังไม่ได้สมรส มีเวลาในการคบหาไม่ต่ำกว่า 3 เดือน เป็นนิสิต นักศึกษา และบุคคลวัยทำงานจากอาชีพต่าง ๆ

เหตุผลที่เลือกกลุ่มตัวอย่างกลุ่มนี้ เนื่องจากเป็นบุคคลที่อยู่ในช่วงวัยรุ่นตอนปลาย ซึ่งเป็นระยะที่บุคคลกำลังหาแนวทางชีวิตที่ตนต้องการ เริ่มที่จะมีความรักและมีความสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศ รวมถึงรู้จักความสัมพันธ์อันคนรักในฐานะที่เป็นพื้นฐานของการแต่งงาน (Simpson, Campbell, & Berscheid, 1986) เป็นวัยผู้ใหญ่ตอนต้นที่เริ่มจริงจังกับการเลือกคู่ มีความมั่นคงทางจิตใจ และต้องการการผูกมัดกับคนรักมากขึ้นตามวุฒิภาวะ

เหตุผลที่เลือกคู่ที่ยังไม่ได้สมรส เพราะคู่รักที่สมรสแล้วมักจะมักจะมีตัวแปรแทรกซ้อน นอกเหนือจากตัวแปรที่กำหนดไว้มากเกินไปที่จะควบคุมได้ เช่น ระยะเวลาการแต่งงาน การมีบุตร การเป็นเจ้าของทรัพย์สินร่วมกัน ฐานะทางสังคม และฐานะทางการเงิน เป็นต้น

ตัวแปรในการวิจัย

ตัวแปรแฝงภายนอก

การมองโลกในแง่ดี (optimism) ตัวแปรสังเกตได้ คือ บุคลิกภาพแบบมองโลกในแง่ดี (OPT)

ตัวแปรแฝงภายใน

ภาพลวงตาทางบวก (positive illusions) ตัวแปรสังเกตได้ คือ การเกิดภาพลวงตาทางบวก (ILLU)

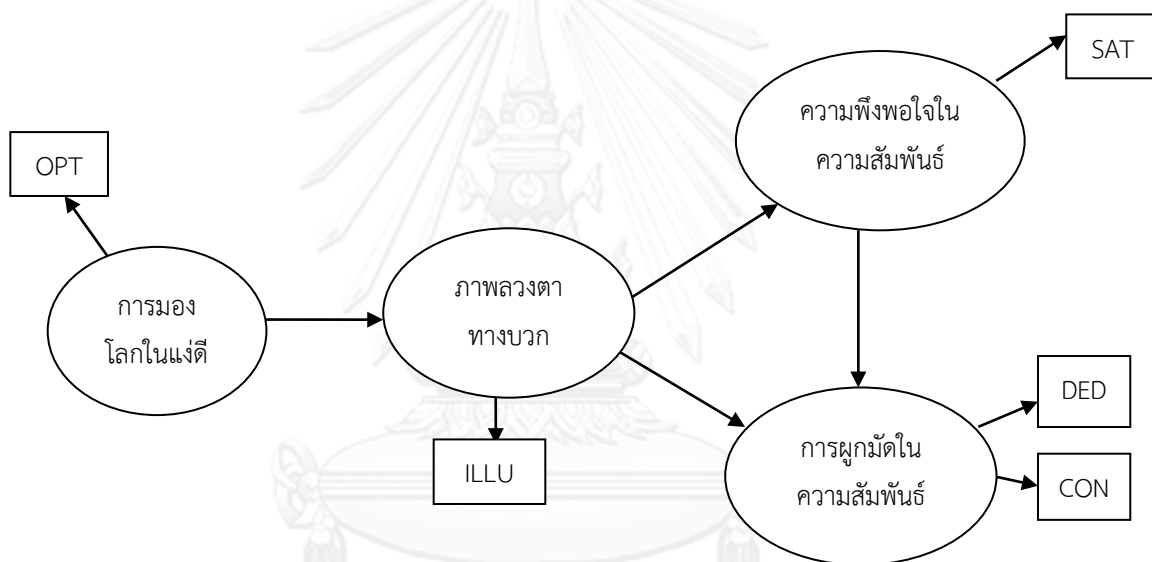
ตัวแปรตาม

1. ความพึงพอใจในความสัมพันธ์ (satisfaction) ตัวแปรสังเกตได้ คือ ความพึงพอใจในความสัมพันธ์ (SAT)

2. การผูกมัดในความสัมพันธ์ (commitment) ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ คือ การผูกมัดในความสัมพันธ์แบบเต็มใจ (DED) การผูกมัดในความสัมพันธ์แบบจำยอม (CON)

สมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานข้อที่ 1	การมองโลกในแง่ดีมีอิทธิพลทางตรงต่อภาพลวงตาทางบวก
สมมติฐานข้อที่ 2	ภาพลวงตาทางบวกมีอิทธิพลทางตรงต่อความพึงพอใจในความสัมพันธ์
สมมติฐานข้อที่ 3	ภาพลวงตาทางบวกมีอิทธิพลทางตรงต่อการผูกมัดในความสัมพันธ์
สมมติฐานข้อที่ 4	ความพึงพอใจในความสัมพันธ์มีอิทธิพลทางตรงต่อการผูกมัดในความสัมพันธ์
สมมติฐานข้อที่ 5	การมองโลกในแง่ดีมีอิทธิพลทางอ้อมต่อความพึงพอใจในความสัมพันธ์ โดยมีภาพลวงตาทางบวกเป็นตัวแปรส่งผ่าน
สมมติฐานข้อที่ 6	การมองโลกในแง่ดีมีอิทธิพลทางอ้อมต่อการผูกมัดในความสัมพันธ์

ภาพที่ 2 กรอบแนวคิดงานวิจัย

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

การมองโลกในแง่ดี หมายถึง ลักษณะของบุคคลที่คาดหวังว่าในอนาคตจะเกิดสิ่งที่ดี เป็นคนมุ่งมั่นและมีทักษะในการการแก้ไขปัญหาปัญหาได้ดี เมื่อเจอกับปัญหาบุคคลจะคาดหวังว่าตนสามารถที่จะควบคุมและเอาชนะปัญหาได้

ในงานวิจัยนี้ การมองโลกในแง่ดี หมายถึง คะแนนที่ได้จากการตอบมาตราวัดการมองโลกในแง่ดี จำนวน 10 ข้อ ประกอบด้วย ข้อกระทงทางบวก 3 ข้อ ข้อกระทงทางลบ 3 ข้อ และข้อกระทงลวง 4 ข้อ โดยให้ผู้ตอบประเมินบนมาตราประมาณค่าแบบลิเคิร์ต (Likert scale) 7 ระดับ ตั้งแต่ 1 ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง จนถึง 7 เห็นด้วยอย่างยิ่ง

การเกิดภาพลวงตาทางบวก หมายถึง การที่บุคคลประเมินคนรักในทางบวกมากกว่าที่คนรักประเมินตนเอง เพื่อป้องกันความผิดหวังของบุคคลจากพฤติกรรมที่แสดงออกของคนรักที่ไม่เป็นไปตามที่บุคคลคาดหวังไว้

ในงานวิจัยนี้ การเกิดภาพลวงตาทางบวก หมายถึง ผลต่างที่ได้จากการประเมินคนรักด้วยการตอบมาตรวัดภาพลวงตาทางบวกจากการตอบของผู้เข้าร่วมวิจัย และคนรักของผู้เข้าร่วมวิจัย มาตรการจะแบ่งเป็น 2 ส่วนคือ มาตรการวัดการประเมินตนเอง และมาตรการวัดการประเมินคนรัก โดยใช้ผลต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนการประเมินคนรักลบด้วยคะแนนที่คนรักประเมินตนเองมาเป็นคะแนนการเกิดภาพลวงตาทางบวก มาตรการวัดภาพลวงตาทางบวกมีจำนวน 20 ข้อ โดยให้ผู้ตอบประเมินบนมาตราประมาณค่าแบบลิเคิร์ต (Likert scale) 7 ระดับ ตั้งแต่ 1 ไม่ตรงที่สุด จนถึง 7 คือ ตรงที่สุด

การคิดคะแนนการเกิดภาพลวงตาทางบวก คิดโดยนำคะแนนที่ผู้ตอบประเมินคนรักและคะแนนที่คนรักประเมินตนเองมาหาผลต่างจากค่าเฉลี่ยของคะแนน จากนั้นนำมาผลที่ได้มาแปลความหมาย หากค่าเฉลี่ยจากการตอบมาตรวัดการประเมินคนรักของผู้ตอบเมื่อเปรียบเทียบกับการประเมินตนเองของคนรักแล้วมีค่าเป็นบวก หมายถึง บุคคลมีการเกิดภาพลวงตาทางบวกต่อคนรัก หากค่าเฉลี่ยจากการตอบมาตรวัดการประเมินคนรักของผู้ตอบเมื่อเปรียบเทียบกับการประเมินตนเองของคนรักแล้วมีค่าเป็นศูนย์ หรือมีค่าเป็นลบ หมายถึง บุคคลไม่มีการเกิดภาพลวงตาทางบวกต่อคนรัก

ความพึงพอใจในความสัมพันธ์ หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อคนรัก ในการปฏิสัมพันธ์หรือทำกิจกรรมร่วมกัน ความรู้สึกถึงการได้รับการเติมเต็มหรือตอบสนองความต้องการจากคนรัก

ในงานวิจัยนี้ ความพึงพอใจในความสัมพันธ์หมายถึง คะแนนที่ได้จากการตอบมาตรวัดความพึงพอใจในความสัมพันธ์ จำนวน 17 ข้อ โดยให้ผู้ตอบประเมินบนมาตราประมาณค่าแบบลิเคิร์ต (Likert scale) 7ระดับ ตั้งแต่ 1 น้อยที่สุด จนถึง 7 คือ มากที่สุด

การผูกมัดในความสัมพันธ์ หมายถึงความผูกพันทางจิตใจกับคนรัก ความต้องการคงอยู่ในความสัมพันธ์ การมีแรงจูงใจที่สร้างและรักษาคุณภาพของความสัมพันธ์กับคนรักต่อไป ความรู้สึกว่าจะต้องสูญเสียสิ่งที่ตนได้ลงทุนในความสัมพันธ์ หรือการคงความสัมพันธ์ไว้เพราะได้รับแรงกดดันจากครอบครัวและสังคม

ในงานวิจัยนี้ การผูกมัดในความสัมพันธ์ หมายถึง คะแนนที่ได้จากการตอบมาตรวัดการผูกมัดในความสัมพันธ์ จำนวน 18 ข้อ ซึ่งประกอบด้วยการผูกมัดในความสัมพันธ์แบบเต็มใจ จำนวน 9 ข้อ และการผูกมัดในความสัมพันธ์แบบจำยอม จำนวน 9 ข้อ โดยให้ผู้ตอบประเมินบนมาตราประมาณค่าแบบลิเคิร์ต (Likert scale) 7 ระดับ ตั้งแต่ 1 ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง จนถึง 7 คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง

การคิดคะแนนการผูกมัดในความสัมพันธ์ หากผู้ตอบมีคะแนนจากการตอบมาตรวัดการผูกมัดในความสัมพันธ์มากเท่าใด หมายถึง บุคคลมีการผูกมัดกับคู่รักมากขึ้นเท่านั้น แต่อาจจะมีการ

ผูกมัดในความสัมพันธ์แบบใดแบบหนึ่งมากกว่า เช่น ได้คะแนนการผูกมัดในความสัมพันธ์สูงแต่เป็น
ในการผูกมัดในความสัมพันธ์แบบเต็มใจมากกว่าแบบจำยอม

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ทราบถึงอิทธิพลของการมองโลกในแง่ดีต่อภาพลวงตาทางบวก ความพึงพอใจใน
ความสัมพันธ์และการผูกมัดในความสัมพันธ์
2. ทราบถึงอิทธิพลของการเกิดภาพลวงตาทางบวกที่มีต่อความพึงพอใจในความสัมพันธ์และ
การผูกมัดในความสัมพันธ์
3. ทราบถึงอิทธิพลของความพึงพอใจในความสัมพันธ์ต่อการผูกมัดในความสัมพันธ์
4. ได้เครื่องมือที่ใช้ในการวัดการผูกมัดในความสัมพันธ์ที่มีคุณภาพ ซึ่งมีการแบ่งองค์ประกอบ
แตกต่างจากงานวิจัยอื่น ๆ ในประเทศไทย
5. องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยนี้ จะสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน หรือ
ประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตเกี่ยวกับความสัมพันธ์แบบโรแมนติกได้

บทที่ 2

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เพื่อศึกษาอิทธิพลของตัวแปรการมองโลกในแง่ดีต่อความพึงพอใจในความสัมพันธ์และการผูกมัดในความสัมพันธ์ โดยมีภาพลวงตาทางบวกเป็นตัวแปรส่งผ่าน

กลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (purposive sampling) กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้เป็นนิสิต นักศึกษา และบุคคลวัยทำงานจากอาชีพต่าง ๆ จำนวน 400 คน อายุระหว่าง 18-35 ปี ที่มีความรักกับเพศตรงกันข้าม (heterosexual) ยังไม่ได้สมรส และมีระยะเวลาในการคบหากันไม่ต่ำกว่า 3 เดือน

คำนวณจำนวนตัวอย่างจาก 20 เท่าของจำนวนพารามิเตอร์ 18 เส้นทาง (Hair, Black, Babin, Anderson, & Tatham, 2006)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

1. มาตรวัดการมองโลกในแง่ดี จำนวน 10 ข้อ
2. มาตรวัดภาพลวงตาทางบวก จำนวน 20 ข้อ
3. มาตรวัดความพึงพอใจในความสัมพันธ์ จำนวน 5 ข้อ
4. มาตรวัดการผูกมัดในความสัมพันธ์ จำนวน 18 ข้อ

การสร้างเครื่องมือ การพัฒนา และการหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. มาตรฐานการมองโลกในแง่ดี

มาตรฐานการมองโลกในแง่ดีเป็นมาตรที่ ที่พัฒนามาจาก Scheier และ Carver ในปี 1985 โดยมีแนวคิดพื้นฐานที่ให้ความสนใจต่อบุคคลที่คาดหวังว่าในอนาคตจะเจอสิ่งที่ดี แม้ต้องเจอกับปัญหาหรืออุปสรรคที่เข้ามาในชีวิต มาตรวัดนี้มีข้อกระทงจำนวน 10 ข้อ ประกอบด้วย ข้อกระทงทางบวก (positive items) 3 ข้อ ข้อกระทงทางลบ (negative items) 3 ข้อ และข้อกระทงลวง (filler items) 4 ข้อ โดยตรวจสอบคุณภาพมาตรวัดกับกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาจำนวน 2,055 คน และมีค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องภายในแบบแอลฟาเท่ากับ .78

ขั้นตอนพัฒนามาตรวัดมีดังต่อไปนี้

1.1 แปลข้อกระทงของมาตรฐานการมองโลกในแง่ดีเป็นภาษาไทยและสร้างข้อกระทงเพิ่มจำนวน 5 ข้อ รวมทั้งหมด 15 ข้อ หลังจากนั้นนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้องของการแปลและความชัดเจนของภาษาและนำมาตราวัดมาตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ โดยมีรายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1

จำนวนข้อกระทงในการพัฒนามาตรวัดการมองโลกในแง่ดี

ที่มา	ทิศทาง			รวม
	ทางบวก	ทางลบ	ข้อกระทงลวง	
The Revised Life Orientation Test: LOT-R (Scheier et al., 1994)	3	3	4	10
ข้อกระทงสร้างเพิ่ม	2	3	-	5
รวม	5	6	4	15

1.2 นำมาตรวัดไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างนิสิต นักศึกษา และบุคคลทั่วไป ที่มีความรักกับเพศตรงกันข้าม ยังไม่ได้สมรส และมีระยะเวลาในการคบหากันไม่ต่ำกว่า 3 เดือน จำนวน 60 คน ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2

จำนวนและร้อยละของของกลุ่มตัวอย่างในชั้นพัฒนามาตรวัด จำแนกตามข้อมูลพื้นฐานต่างๆ (N = 60)

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	23	38.3
หญิง	37	61.7
รวม	60	100
อายุ		
18 – 22 ปี	32	53.3
23 – 27 ปี	13	21.7
28 – 32 ปี	11	18.3
33 – 35 ปี	4	6.7
รวม	60	100
สถานะ		
กำลังศึกษา	43	71.7
ทำงานแล้ว	16	26.7
เรียนและทำงาน	1	1.7
รวม	60	100
การศึกษา		
อนุปริญญาตรี หรือ ปวส.	2	3.3
ปริญญาตรี	52	86.7
ปริญญาโท	5	8.3
ปริญญาเอก	1	1.7
รวม	60	100
รายได้ต่อเดือน		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 5,000 บาท	12	20
5,001 – 10,000 บาท	9	15
10,001 – 15,000 บาท	16	26.7
15,001 – 20,000 บาท	6	10
20,001 – 25,000 บาท	2	3.3

ตารางที่ 2 (ต่อ)

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
รายได้ต่อเดือน (ต่อ)		
25,001 – 30,000 บาท	-	-
30,001 – 35,000 บาท	2	3.3
มากกว่า 35,000 บาท	1	1.7
ไม่ระบุ	12	20
รวม	60	100
ระยะเวลาที่คบกับคนรัก		
3 – 6 เดือน	3	5
6 เดือน – 1 ปี	6	10
1 – 3 ปี	19	31.7
3 ปีขึ้นไป	31	51.7
ไม่ระบุ	1	1.7
รวม	60	100
ปัจจุบันอาศัยอยู่กับคนรัก		
อาศัย	24	40
ไม่ได้อาศัย	35	58.3
ไม่ระบุ	1	1.7
รวม	60	100

1.3 วิเคราะห์ข้อกระทง (item analysis) โดยนำคะแนนรวมจากการตอบมาตรวัดทั้ง 2 กลุ่ม กล่าวคือ กลุ่มสูง คือ ผู้ที่มีคะแนนรวมสูงกว่าหรือเท่ากับเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 73 และกลุ่มต่ำ คือ ผู้ที่มีคะแนนรวมต่ำกว่าหรือเท่ากับเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 27 มาวิเคราะห์ข้อกระทงด้วยสถิติที (independent t-test) จำแนกความแตกต่างของคะแนนในแต่ละข้อระหว่างกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ เพื่อคัดเลือกข้อกระทงที่สามารถจำแนกกลุ่มสูงกลุ่มต่ำได้อย่างมีนัยสำคัญสถิติที่ระดับ .05 พบว่า ข้อกระทงทุกข้อผ่านเกณฑ์

1.4 หาความเที่ยง (Reliability) ของมาตร โดยการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อกับผลรวมของข้อกระทงอื่น ๆ ในมาตร (Corrected Item-Total Correlation: CITC) โดยคัดเลือกเฉพาะข้อที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงกว่าค่าวิกฤต $r(58, .05, \text{หนึ่งทาง}) = .214$ พบว่า มีข้อกระทงที่ผ่านการวิเคราะห์โดยไม่รวมกับข้อกระทงหลง จำนวน 9 ข้อ ข้อกระทงทางบวก 4 ข้อ และข้อกระทงทางลบ 5 ข้อ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องภายในแบบแอลฟาของครอนบาค (Cronbrach's Alpha coefficient of internal consistency) เท่ากับ .80

1.5 คัดเลือกเฉพาะข้อกระทงที่มีค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องภายในแบบแอลฟาสูงสุด จำนวน 7 ข้อ เป็นข้อกระทงทางบวก 3 ข้อ และข้อกระทงทางลบ 4 ข้อ เพื่อป้องกันการเกิดความเหนื่อยล้าในการตอบของผู้เข้าร่วมวิจัย ซึ่งอาจทำให้ผลการวิจัยคลาดเคลื่อน พบว่าข้อกระทงจำนวน 7 ข้อนี้มีค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องภายในแบบแอลฟาเท่ากับ .85 และเพื่อป้องกันไม่ให้ผู้เข้าร่วมวิจัยสามารถคาดเดาสิ่งที่ผู้วิจัยต้องการวัด ซึ่งอาจทำให้ผลการวิจัยคลาดเคลื่อนได้ ผู้วิจัยจึงเพิ่มข้อกระทงลง 3 ข้อ รวมทั้งหมด 10 ข้อ

1.6 หาคความตรง (Validity) ของมาตรวัดวิธีการหาความตรงร่วมสมัย (Concurrent validity) เนื่องจากมีผลจากงานวิจัยสนับสนุนว่าการมองโลกในแง่ดีมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในชีวิต (Chang & Sanna, 2001; Daukantaite & Zukauskienė, 2012; Scheier & Carver, 1985; Unuvar et al., 2012) ผู้วิจัยจึงหาความตรงโดยการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ (Correlation) ระหว่างมาตรวัดการมองโลกในแง่ดีจำนวน 10 ข้อ กับมาตรวัดความพึงพอใจในชีวิตจำนวน 5 ข้อ ของหยกฟ้า อิศรานนท์ (2551) ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องภายในแบบแอลฟาเท่ากับ .92 โดยนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างนิสิต นักศึกษา และบุคคลทั่วไป ที่มีความรักกับเพศตรงกันข้าม ยังไม่ได้สมรส และมีระยะเวลาในการคบหากันไม่ต่ำกว่า 3 เดือน จำนวน 100 คน เมื่อนำมาตรวัดทั้งสองมาหาค่าสหสัมพันธ์พบว่ามาตรวัดการมองโลกในแง่ดีกับมาตรวัดความพึงพอใจในชีวิตมีสหสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ, $r(100) = .61, p < .01$ (หนึ่งทาง)

ลักษณะของมาตรวัดการมองโลกในแง่ดีเป็นมาตรประเมินค่าแบบลิเคิร์ต (Likert Scale) มีระดับการตอบ 7 ระดับ โดยมีความหมายดังนี้

1	หมายถึง	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
2	หมายถึง	ไม่เห็นด้วย
3	หมายถึง	ค่อนข้างไม่เห็นด้วย
4	หมายถึง	เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยพอ ๆ กัน
5	หมายถึง	ค่อนข้างเห็นด้วย
6	หมายถึง	เห็นด้วย
7	หมายถึง	เห็นด้วยอย่างยิ่ง

สำหรับข้อกระทงทางลบเกณฑ์การให้คะแนนจะกลับทิศทางการ

2. มาตรวัดภาพลวงตาทางบวก

มาตรวัดภาพลวงตาทางบวกนำมาจากมาตรวัดความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Interpersonal qualities scale) ที่พัฒนาโดย Murray และคณะ (1996a) จำนวน 21 ข้อ โดยการแปลข้อทั้งข้อกระทงทางบวก เช่น ใจดี มีไหวพริบ และสุภาพ เป็นต้น และข้อกระทงทางลบ เช่น ห้างเหิน ขี้บ่น และชอบตัดสินผู้อื่น เป็นต้น โดยผู้วิจัยจะแบ่งมาตรวัดภาพลวงตาทางบวกเป็น 2 มาตรวัด คือ มาตรวัดการรับรู้ตนเอง และมาตรวัดการรับรู้คนรัก โดยทั้ง 2 ตอนจะมีข้อกระทงเหมือนกัน และต้องการ

กลุ่มตัวอย่างเป็นคู่ เนื่องจากต้องการวัดภาพลวงตาทางบวกที่มีค่านิยมว่าเป็นการที่บุคคลรับรู้คนรักว่าดีมากกว่าที่คนรักรับรู้ตนเอง

ขั้นตอนพัฒนามาตรวัดมีดังต่อไปนี้

2.1 แปลข้อกระทงมาตรวัดความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเป็นภาษาไทย หลังจากนั้นนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้องของการแปลและความชัดเจนของภาษาและนำมาตรวัดมาตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ โดยนำมาตรวัดไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างนิสิต นักศึกษา และบุคคลทั่วไป ที่มีความรักกับเพศตรงกันข้าม ยังไม่ได้สมรส และมีระยะเวลาในการคบหากันไม่ต่ำกว่า 3 เดือน ที่อยู่พร้อมกันคนรักในขณะที่ไปเก็บข้อมูล จำนวน 100 คน ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3

จำนวนและร้อยละของของกลุ่มตัวอย่างในชั้นพัฒนามาตรวัด จำแนกตามข้อมูลพื้นฐานต่างๆ ($N = 100$)

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	50	50
หญิง	50	50
รวม	100	100
อายุ		
18 – 22 ปี	67	67.7
23 – 27 ปี	21	21
28 – 32 ปี	8	8
33 – 35 ปี	3	3
ไม่ระบุ	1	1
รวม	100	100
สถานะ		
กำลังศึกษา	81	81
ทำงานแล้ว	15	15
ไม่ระบุ	4	4
รวม	100	100
การศึกษา		
อนุปริญญา หรือ ปวส.	2	2
ปริญญาตรี	86	86

ตารางที่ 3 (ต่อ)

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
การศึกษา (ต่อ)		
ปริญญาโท	6	6
ปริญญาเอก	2	2
ไม่ระบุ	4	4
รวม	100	100
รายได้ต่อเดือน		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 5,000 บาท		
5,001 – 10,000 บาท	7	7
10,001 – 15,000 บาท	19	19
15,001 – 20,000 บาท	9	9
20,001 – 25,000 บาท	8	8
25,001 – 30,000 บาท	3	3
30,001 – 35,000 บาท	-	-
มากกว่า 35,000 บาท	2	2
ไม่ระบุ	52	52
รวม	100	100
ระยะเวลาที่คบกับคนรัก		
3 – 6 เดือน	6	6
6 เดือน – 1 ปี	20	20
1 – 3 ปี	38	38
3 ปีขึ้นไป	33	33
ไม่ระบุ	3	3
รวม	100	100
ปัจจุบันอาศัยอยู่กับคนรัก		
อาศัย	19	19
ไม่ได้อาศัย	80	80
ไม่ระบุ	1	1
รวม	100	100

2.2 วิเคราะห์ข้อกระทง (item analysis) โดยนำคะแนนรวมจากการตอบมาตราวัดทั้ง 2 กลุ่ม กล่าวคือ กลุ่มสูง คือ ผู้ที่มีคะแนนรวมสูงกว่าหรือเท่ากับเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 73 และกลุ่มต่ำ คือ ผู้ที่มี

คะแนนรวมต่ำกว่าหรือเท่ากับเปอร์เซ็นต์ที่ 27 มาวิเคราะห์ข้อกระทงด้วยสถิติที (independent t-test) จำแนกความแตกต่างของคะแนนในแต่ละข้อระหว่างกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ เพื่อคัดเลือกข้อกระทงที่สามารถจำแนกกลุ่มสูงกลุ่มต่ำได้อย่างมีนัยสำคัญสถิติที่ระดับ .05 พบว่า ข้อกระทงทุกข้อผ่านเกณฑ์

2.3 ทหาความเที่ยง (Reliability) ของมาตร โดยการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อกับผลรวมของข้อกระทงอื่น ๆ ในมาตร (Corrected Item-Total Correlation: CITC) โดยคัดเลือกเฉพาะข้อที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงกว่าค่าวิกฤต $t(98, .05, \text{หนึ่งทาง}) = .165$ พบว่า ในมาตรวัดการรับรู้ตนเองมีข้อกระทงที่ผ่านการวิเคราะห์จำนวน 20 ข้อ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงเท่ากับ .80 และมาตรวัดการรับรู้คนรักนั้น ข้อกระทงทั้งหมดผ่านการวิเคราะห์ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องภายในแบบแอลฟาเท่ากับ .80

2.4 คัดเลือกเฉพาะข้อกระทงที่มีค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องภายในแบบแอลฟาสูงสุด รวมทั้งพิจารณาให้มีข้อกระทงทางบวกและทางลบในจำนวนใกล้เคียงกันและข้อกระทงของทั้ง 2 มาตรวัดให้มีจำนวนเท่ากันและข้อกระทงที่เหมือนกัน รวมเป็นมาตรวัดละ 10 ข้อ เป็นข้อกระทงทางบวก 5 ข้อ และข้อกระทงทางลบ 5 ข้อ เพื่อป้องกันการเกิดความเหนื่อยล้าในการตอบของผู้เข้าร่วมวิจัย ซึ่งอาจทำให้ผลการวิจัยคลาดเคลื่อน พบว่า มาตรวัดการรับรู้ตนเองและมาตรวัดการรับรู้คนรักมีค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องภายในแบบแอลฟาเท่ากับ .75 และ .70 ตามลำดับ

ลักษณะของมาตรวัดภาพลวงตาทางบวกเป็นมาตรประเมินค่าแบบลิเคิร์ต (Likert Scale) มีระดับการตอบ 7 ระดับ โดยมีความหมายดังนี้

1	หมายถึง	ไม่ตรงที่สุด
2	หมายถึง	ไม่ตรง
3	หมายถึง	ค่อนข้างไม่ตรง
4	หมายถึง	ตรงและไม่ตรงพอ ๆ กัน
5	หมายถึง	ค่อนข้างตรง
6	หมายถึง	ตรง
7	หมายถึง	ตรงที่สุด

สำหรับข้อกระทงทางลบเกณฑ์การให้คะแนนจะกลับทิศทางกัน

3. มาตรวัดความพึงพอใจในความสัมพันธ์

มาตรวัดความพึงพอใจในความสัมพันธ์ (Relationship Assessment Scale: RAS) ของ C. Hendrick และ Hendrick (1991, อ้างถึงใน วาริน เทพายน, 2542) จำนวน 7 ข้อ วาริน เทพายน (2542) ได้นำพัฒนาเป็นมาตรวัดความพึงพอใจในความสัมพันธ์ โดยการนำมาแปลและเรียบเรียงเป็นภาษาไทย รวมทั้งสร้างข้อกระทงเพิ่มอีก 10 ข้อ เพื่อให้มีเนื้อหาเหมาะสมกับวัฒนธรรมในสังคมไทยมากที่สุด มาตรวัดจึงมีข้อกระทงจำนวน 17 ข้อ โดยตรวจสอบคุณภาพมาตรวัดกับกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาจำนวน 251 คน และมีค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องภายในแบบแอลฟาเท่ากับ .86

ต่อมา สิริรัตน ศรีสรพล (2547) ได้นำมาตรวัดของ วาริน เทพยายน (2542) มาพัฒนาเพิ่ม โดยการคัดเลือกมาจำนวน 10 ข้อ และได้เพิ่มข้อกระทงจากมาตรวัดความพึงพอใจในความสัมพันธ์ของ Murray และคณะ (1996a) จำนวน 3 ข้อ มาแปลเป็นไทย รวมทั้งสร้างข้อกระทงเพิ่มอีกจำนวน 13 ข้อ รวมเป็นทั้งหมด 26 ข้อ จากนั้นนำไปพัฒนากับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 58 คน ได้ข้อกระทงที่ผ่านการคัดเลือกจำนวน 23 ข้อ มีค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องภายในแบบแอลฟาเท่ากับ .94 และ ฉันทธร อนันต์วิโรจน์ (2552) ได้นำมาตรวัดของ สิริรัตน ศรีสรพล (2547) และ นันทกานต์ วงษ์ปัญญา (2542) มาพัฒนาเป็นมาตรวัดความพึงพอใจในคู่สมรส โดยพัฒนาในกลุ่มตัวอย่างจำนวน 104 คน ซึ่งได้ข้อกระทงที่ผ่านเกณฑ์การคัดเลือกจำนวน 40 ข้อ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องภายในแบบแอลฟาเท่ากับ .97 และได้คัดเลือกข้อที่มีค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องภายในแบบแอลฟาที่มีค่าสูงสุดจำนวน 10 ข้อ เพื่อตัดปัญหาข้อกระทงที่มากเกินไป ซึ่งอาจส่งผลต่อความรู้สึของผู้ตอบแบบสอบถามได้ และได้นำข้อกระทงทั้ง 10 ข้อมาวิเคราะห์องค์ประกอบ เพื่อตรวจสอบความตรงของมาตร พบว่ามาตรวัดนี้มี 1 องค์ประกอบ และข้อกระทงทั้งหมดผ่านการวิเคราะห์องค์ประกอบ

ขั้นตอนพัฒนามาตรวัดมีดังต่อไปนี้

3.1 นำมาตรวัดความพึงพอใจในคู่สมรสของ ฉันทธร อนันต์วิโรจน์ (2552) มาปรับให้ข้อกระทงมีความเหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นบุคคลทั่วไปที่มีอายุระหว่าง 18-35 ปี ที่มีความรักกับเพศตรงกันข้ามและยังไม่ได้สมรส และสร้างข้อกระทงเพิ่มจำนวน 5 ข้อ หลังจากนั้นนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้องและความชัดเจนของภาษา และนำมาตรวัดมาตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ โดยมีรายละเอียดดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4

จำนวนข้อกระทงในการพัฒนามาตรวัดความพึงพอใจในความสัมพันธ์

ที่มา	ทิศทาง		รวม
	ทางบวก	ทางลบ	
มาตรวัดความพึงพอใจในคู่สมรส (ฉันทธร อนันต์วิโรจน์, 2552)	9	1	10
ข้อกระทงสร้างเพิ่ม	2	3	5
รวม	11	4	15

3.2 นำมาตรวัดไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างนิสิต นักศึกษา และบุคคลทั่วไป ที่มีคุณสมบัติตรงกับเงื่อนไขการเลือกกลุ่มตัวอย่างของงานวิจัย จำนวน 60 คน (ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างดังแสดงในตารางที่ 2)

3.3 วิเคราะห์ข้อกระทง (item analysis) โดยนำคะแนนรวมจากการตอบมาตรวัดทั้ง 2 กลุ่ม กล่าวคือ กลุ่มสูง คือ ผู้ที่มีคะแนนรวมสูงกว่าหรือเท่ากับเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 73 และกลุ่มต่ำ คือ ผู้ที่มี

คะแนนรวมต่ำกว่าหรือเท่ากับเปอร์เซ็นต์ที่ 27 มาวิเคราะห์ข้อกระทงด้วยสถิติที (independent t-test) จำแนกความแตกต่างของคะแนนในแต่ละข้อระหว่างกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ เพื่อคัดเลือกข้อกระทงที่สามารถจำแนกกลุ่มสูงกลุ่มต่ำได้อย่างมีนัยสำคัญสถิติที่ระดับ .05 พบว่า ข้อกระทงทุกข้อผ่านเกณฑ์

3.4 หาความเที่ยง (Reliability) ของมาตร โดยการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อกับผลรวมของข้อกระทงอื่น ๆ ในมาตร (Corrected Item-Total Correlation: CITC) โดยคัดเลือกเฉพาะข้อที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงกว่าค่าวิกฤต $r(58, .05, \text{หนึ่งทาง}) = .214$ พบว่า ข้อกระทงทั้งหมดผ่านการวิเคราะห์ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงเท่ากับ .94

3.5 คัดเลือกเฉพาะข้อกระทงที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงสูงสุด รวมทั้งพิจารณาให้มีข้อกระทงทางบวกและทางลบในจำนวนใกล้เคียงกัน จำนวน 5 ข้อ เป็นข้อกระทงทางบวก 3 ข้อ และข้อกระทงทางลบ 2 ข้อ รวมทั้งหมด 5 ข้อ เพื่อป้องกันการเกิดความเหนื่อยล้าในการตอบของผู้เข้าร่วมวิจัย ซึ่งอาจทำให้ผลการวิจัยคลาดเคลื่อน พบว่าข้อกระทงจำนวน 5 ข้อนี้มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงเท่ากับ .91

3.6 หาความตรง (Validity) ของมาตร ด้วยวิธีการหาความตรงร่วมสมัย (Concurrent validity) เนื่องจากมีงานวิจัยสนับสนุนว่าความพึงพอใจในชีวิตมีความสัมพันธ์และสามารถทำนายความพึงพอใจในความสัมพันธ์ได้ (Stanley, Ragan, Rhoades, & Markman, 2013) ผู้วิจัยจึงหาความตรงของมาตรโดยการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ (Correlation) ระหว่างมาตรวัดความพึงพอใจในความสัมพันธ์จำนวน 5 ข้อ กับมาตรวัดความพึงพอใจในชีวิตจำนวน 5 ข้อ ของ (หยกฟ้า อิศรานนท์, 2551) ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องภายในแบบแอลฟาเท่ากับ .92 โดยนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างนิสิต นักศึกษา และบุคคลทั่วไป ที่มีความรักกับเพศตรงกันข้าม ยังไม่ได้สมรส และมีระยะเวลาในการคบหากันไม่ต่ำกว่า 3 เดือน จำนวน 100 คน เมื่อนำมาตรวัดทั้งสองมาหาค่าสหสัมพันธ์พบว่ามาตรวัดความพึงพอใจในความสัมพันธ์กับมาตรวัดความพึงพอใจในชีวิตมีสหสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ, $r(100) = .46, p < .01$ (หนึ่งทาง)

ลักษณะของมาตรวัดความพึงพอใจในความสัมพันธ์เป็นมาตรประเมินค่าแบบลิเคิร์ต (Likert Scale) มีระดับการตอบ 7 ระดับ โดยมีความหมายดังนี้

1	หมายถึง	น้อยที่สุด
2	หมายถึง	น้อย
3	หมายถึง	ค่อนข้างน้อย
4	หมายถึง	ปานกลาง
5	หมายถึง	ค่อนข้างมาก
6	หมายถึง	มาก
7	หมายถึง	มากที่สุด

สำหรับข้อกระทงทางลบเกณฑ์การให้คะแนนจะกลับทิศทางกัน

4. มาตรการผูกมัดในความสัมพันธ์

มาตรการผูกมัดในความสัมพันธ์ (Revised Commitment Inventory) จำนวน 25 ข้อ ของ Owen และคณะ (2011) ที่พัฒนามาจาก มาตรการผูกมัดในความสัมพันธ์สร้างขึ้นตาม โครงสร้างมาตรฐาน Commitment Inventory ของ Stanley และ Markman (1992) ประกอบด้วย การผูกมัดแบบเต็มใจ (dedication commitment) 8 ข้อ และการผูกมัดแบบจำยอม (constraint commitment) 17 ข้อ โดยพัฒนาในคู่รักที่ยังไม่ได้สมรสจำนวน 320 คู่ พบค่าสัมประสิทธิ์ความ สอดคล้องภายในแบบแอลฟาเท่ากับ .69 และ .77 ในเพศชายและเพศหญิงตามลำดับ

ขั้นตอนพัฒนามาตรวัดมีดังต่อไปนี้

4.1 แปลข้อกระทงของมาตรการผูกมัดในความสัมพันธ์เป็นภาษาไทยและสร้างข้อกระทง เพิ่มจำนวน 9 ข้อ รวมทั้งหมด 34 ข้อ แบ่งเป็นองค์ประกอบการผูกมัดแบบเต็มใจ 17 ข้อ และ องค์ประกอบการผูกมัดแบบจำยอม 17 ข้อ หลังจากนั้นนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความ ถูกต้องของการแปลและความชัดเจนของภาษา โดยมีรายละเอียดดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5

จำนวนข้อกระทงในการพัฒนามาตรวัดการผูกมัดในความสัมพันธ์

ที่มา	ทิศทาง		รวม
	ทางบวก	ทางลบ	
Revised Commitment Inventory (Owen et al., 2011)			
- การผูกมัดแบบเต็มใจ	10	7	17
- การผูกมัดแบบจำยอม	4	4	8
ข้อกระทงสร้างเพิ่ม			
- การผูกมัดแบบเต็มใจ	6	3	9
- การผูกมัดแบบจำยอม	-	-	
รวม	20	14	34

4.2 นำมาตรวัดมาตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ โดยนำมาตรวัดไปเกี่ยวข้องกับกลุ่มตัวอย่าง นิสิต นักศึกษา และบุคคลทั่วไป ที่มีความรักกับเพศตรงกันข้าม ยังไม่ได้สมรส และมีระยะเวลาในการ คบหากันไม่ต่ำกว่า 3 เดือน จำนวน 200 คน ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างดังแสดงในตารางที่ 6

ตารางที่ 6

จำนวนและร้อยละของของกลุ่มตัวอย่างในชั้นพัฒนามาตรวัด จำแนกตามข้อมูลพื้นฐานต่างๆ (N = 200)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	43	21.5
หญิง	157	78.5
รวม	200	100
อายุ		
18 - 22	147	73.5
23 - 27	27	13.5
28 - 32	21	10.5
33 - 35	5	2.5
รวม	200	100
สถานะ		
กำลังศึกษา	170	85
ทำงานแล้ว	26	13
เรียนและทำงาน	4	2
รวม	200	100
การศึกษา		
อนุปริญญา หรือ ปวส.	2	1
ปริญญาตรี	174	87
ปริญญาโท	16	8
ปริญญาเอก	5	2.5
ไม่ระบุ	3	1.5
รวม	200	100
รายได้ต่อเดือน		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 5,000 บาท	56	28
5,001 - 10,000 บาท	44	22
10,001 - 15,000 บาท	31	15.5
15,001 - 20,000 บาท	9	4.5
20,001 - 25,000 บาท	6	3

ตารางที่ 6 (ต่อ)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
รายได้ต่อเดือน (ต่อ)		
25,001 – 30,000 บาท	1	0.5
30,001 – 35,000 บาท	3	1.5
มากกว่า 35,000 บาท	3	1.5
ไม่ระบุ	47	23.5
รวม	200	100
ระยะเวลาที่คบกับคนรัก		
3 – 6 เดือน	22	11
6 เดือน – 1 ปี	33	16.5
1 – 3 ปี	72	36
3 ปีขึ้นไป	72	36
ไม่ระบุ	1	0.5
รวม	200	100
ปัจจุบันอาศัยอยู่กับคนรัก		
อาศัย	32	16
ไม่ได้อาศัย	163	81.5
ไม่ระบุ	5	2.5
รวม	200	100

4.3 วิเคราะห์ข้อกระทง (item analysis) โดยนำคะแนนรวมจากการตอบมาตราวัดทั้ง 2 กลุ่ม กล่าวคือ กลุ่มสูง คือ ผู้ที่มีคะแนนรวมสูงกว่าหรือเท่ากับเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 73 และกลุ่มต่ำ คือ ผู้ที่มีคะแนนรวมต่ำกว่าหรือเท่ากับเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 27 มาวิเคราะห์ข้อกระทงด้วยสถิติที (independent t-test) จำแนกความแตกต่างของคะแนนในแต่ละข้อระหว่างกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ เพื่อคัดเลือกข้อกระทงที่สามารถจำแนกกลุ่มสูงกลุ่มต่ำได้อย่างมีนัยสำคัญสถิติที่ระดับ .05 พบว่า มีข้อกระทงผ่านเกณฑ์ จำนวน 30 ข้อ แบ่งเป็น องค์ประกอบด้านการผูกมัดแบบเต็มใจ 17 ข้อ และองค์ประกอบด้านการผูกมัดแบบจำยอม 13 ข้อ

4.4 หาความเที่ยง (Reliability) ของมาตร โดยการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อกับผลรวมของข้อกระทงอื่น ๆ ในมาตร (Corrected Item-Total Correlation: CITC) โดยคัดเลือกเฉพาะข้อที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงกว่าค่าวิกฤต $r(198, .05, \text{หนึ่งทาง}) = .117$ พบว่า มีข้อกระทงที่ผ่านการวิเคราะห์จำนวน 28 ข้อ การผูกมัดแบบเต็มใจ 17 ข้อ การผูกมัดแบบจำยอม 11 ข้อ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องภายในแบบแอลฟาเท่ากับ .86

4.5 คัดเลือกเฉพาะข้อกระทงที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงสูงสุด รวมทั้งพิจารณาให้ข้อกระทงทั้ง 2 องค์ประกอบมีจำนวนใกล้เคียงกัน จำนวน 18 ข้อ แบ่งออกเป็น การผูกมัดแบบเต็มใจ 9 ข้อ การผูกมัดแบบจำยอม 9 ข้อ เพื่อป้องกันการเกิดความเหนียวแน่นในการตอบของผู้เข้าร่วมวิจัย ซึ่งอาจทำให้ผลการวิจัยคลาดเคลื่อน พบว่าข้อกระทงจำนวน 18 ข้อ มีค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องภายในแบบแอลฟาเท่ากับ .83

4.6 ทหาความตรง (Validity) ด้วยวิธีการหาความตรงร่วมสมัย (Concurrent validity) โดยการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ (Correlation) ระหว่างมาตรวัดการผูกมัดในความสัมพันธ์จำนวน 18 ข้อ กับมาตรวัดการผูกมัดกับคูรักรจำนวน 22 ข้อของสุธาสินี ใจสมิทธิ์ (2553) โดยมาตรวัดการผูกมัดกับคูรักรแบ่งออกเป็น 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านความพึงพอใจ ด้านคุณภาพของทางเลือกและการลงทุน ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องภายในแบบแอลฟาเท่ากับ .82 .80 และ .71 ตามลำดับ โดยนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างนิสิต นักศึกษา และบุคคลทั่วไป ที่มีความรักกับเพศตรงกันข้าม ยังไม่ได้สมรส และมีระยะเวลาในการคบหากันไม่ต่ำกว่า 3 เดือน จำนวน 100 คน เมื่อนำมาตรวัดทั้งสองมาหาค่าสหสัมพันธ์พบว่ามาตรวัดการผูกมัดในความสัมพันธ์กับมาตรวัดการผูกมัดกับคูรักรมีสหสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ $r(100) = .78, p < .01$ (หนึ่งหาง)

ลักษณะของมาตรวัดการผูกมัดในความสัมพันธ์เป็นมาตรประเมินค่าแบบลิเคิร์ต (Likert Scale) มีระดับการตอบ 7 ระดับ โดยมีความหมายดังนี้

1	หมายถึง	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
2	หมายถึง	ไม่เห็นด้วย
3	หมายถึง	ค่อนข้างไม่เห็นด้วย
4	หมายถึง	เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยพอ ๆ กัน
5	หมายถึง	ค่อนข้างเห็นด้วย
6	หมายถึง	เห็นด้วย
7	หมายถึง	เห็นด้วยอย่างยิ่ง

สำหรับข้อกระทงทางลบเกณฑ์การให้คะแนนจะกลับทิศทางการ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้พัฒนาขึ้นรวมเป็นแบบสอบถามฉบับเดียวกัน ประกอบด้วย มาตรวัดการมองโลกในแง่ดี มาตรวัดภาพลวงตาทางบวก มาตรวัดความพึงพอใจในความสัมพันธ์ และมาตรวัดการผูกมัดในความสัมพันธ์ โดยขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างเป็นบุคคลทั่วไปที่มีอายุระหว่าง 18 -35 ปี ยังไม่ได้สมรส มีความรักกับเพศตรงกันข้าม (heterosexual) และมีระยะเวลาในการคบหากันไม่ต่ำกว่า 3 เดือน จำนวน 400 คน ตามสถาบันการศึกษา หน่วยงาน องค์การ สโมสรสาธารณะ และอินเทอร์เน็ต โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ในการตอบแบบสอบถามให้ผู้ตอบตอบอย่างเป็นอิสระ ไม่มีการชี้นำคำตอบจากผู้วิจัยแก่ผู้ตอบ และในระหว่างการทำแบบสอบถาม ผู้ตอบสามารถที่จะหยุดทำแบบสอบถามได้ทันทีโดยไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อผู้ตอบ

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้โมเดลสมการเชิงโครงสร้าง (Structural Equation Modeling หรือ SEM) วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมลิสเรล (LISREL) เพื่อศึกษาอิทธิพลของการมองโลกในแง่ดีต่อความพึงพอใจในความสัมพันธ์และการผูกมัดในความสัมพันธ์ โดยมีการเกิดภาพลวงตาทางบวกเป็นตัวแปรส่งผ่าน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

บทที่ 3

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาเรื่องอิทธิพลของการมองโลกในแง่ดีต่อความพึงพอใจในความสัมพันธ์และการผูกมัดในความสัมพันธ์ โดยมีภาพลวงตาทางบวกเป็นตัวแปรส่งผ่านครั้งนี้ ผู้วิจัยขอแนะนำเสนอการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ตอน คือ

- ตอนที่ 1 ลักษณะทางประชากรของผู้ร่วมการวิจัย
- ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น
- ตอนที่ 3 การทดสอบสมมติฐาน

สัญลักษณ์ที่ใช้ในงานวิจัย

- บุคลิกภาพแบบมองโลกในแง่ดี (OPT)
- ภาพลวงตาทางบวก (ILLU)
- ความพึงพอใจในความสัมพันธ์ (SAT)
- การผูกมัดในความสัมพันธ์ (COM)
- การผูกมัดในความสัมพันธ์ แบบเต็มใจ (DED)
- การผูกมัดในความสัมพันธ์ แบบจำยอม (CON)
- ค่ามัธยฐานเลขคณิต (M) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)
- คะแนนต่ำสุด (Min) คะแนนสูงสุด (Max)
- ผลรวมอิทธิพล (TE) อิทธิพลทางตรง (DE) อิทธิพลทางอ้อม (IE)
- ค่าสถิติไคว-สแควร์ (χ^2)
- ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI)
- ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI)
- ดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือ (RMR)
- ค่ารากที่สองของความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่า (RMSEA)

ตอนที่ 1 ลักษณะทางประชากรของผู้เข้าร่วมการวิจัย

ผู้ร่วมการวิจัยจำนวน 400 คน แบ่งเป็นเพศชาย 200 คน และเพศหญิง 200 คน มีอายุระหว่าง 18 ปี ถึง 35 ปี อายุเฉลี่ยเท่ากับ 23.84 ปี ร้อยละ 76 มีการศึกษาระดับปริญญาตรี รายได้เฉลี่ย 15,000 บาท ระยะเวลาคบกับคนรักเฉลี่ย 3 ปี และส่วนใหญ่ไม่ได้อาศัยอยู่ร่วมกับคนรัก ดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7

ลักษณะประชากรของผู้ร่วมการวิจัย (N = 400)

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	200	50
หญิง	200	50
รวม	400	100
อายุ		
18 – 22 ปี	164	41
23 – 27 ปี	170	43
28 – 32 ปี	56	14
33 – 35 ปี	9	1.8
ไม่ระบุ	1	0.2
รวม	400	100
สถานะ		
กำลังศึกษา	179	45
ทำงานแล้ว	211	53
ไม่ระบุ	10	2
รวม	400	100
การศึกษา		
มัธยม	30	7
อนุปริญญา หรือ ปวส.	32	8
ปริญญาตรี	304	76
ปริญญาโท	31	8
ปริญญาเอก	3	1
รวม	400	100

ตารางที่ 7 (ต่อ)

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
รายได้ต่อเดือน		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 5,000 บาท	59	15
5,001 – 10,000 บาท	96	24
10,001 – 15,000 บาท	80	20
15,001 – 20,000 บาท	59	15
20,001 – 25,000 บาท	31	8
25,001 – 30,000 บาท	20	5
30,001 – 35,000 บาท	17	4
มากกว่า 35,000 บาท	25	6
ไม่ระบุ	13	3
รวม	400	100
ระยะเวลาที่คบกับคนรัก		
3 – 6 เดือน	60	15
6 เดือน – 1 ปี	60	15
1 – 3 ปี	147	37
3 ปีขึ้นไป	125	31
ไม่ระบุ	8	2
รวม	400	100
ปัจจุบันอาศัยอยู่กับคนรัก		
อาศัย	110	27.5
ไม่ได้อาศัย	290	72.5
รวม	400	100

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น

ในเบื้องต้น ผู้วิจัยตรวจสอบข้อมูลสูญหาย (missing data) ของข้อมูลทั้งหมด เพื่อเป็นการสำรวจความสมบูรณ์ของข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 400 คน มีข้อมูลสูญหายจากผู้ตอบตอบไม่สมบูรณ์ ไม่ได้ตอบในบางข้อ ในบางตัวแปร ขาดหายไม่เกินร้อยละ 20 ผู้วิจัยจึงประมาณค่าสูญหาย (replace missing values) โดยการแทนค่าสูญหายด้วยค่าเฉลี่ยของตัวแปรนั้น (series mean) ก่อนจะวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นต่อไป

โมเดลการวิจัยในครั้งนี้ประกอบด้วยตัวแปรแฝง 4 ตัว ผลการวิเคราะห์สถิติบรรยาย พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีคะแนนการมองโลกในแง่ดีเฉลี่ยระดับค่อนข้างสูง ($M = 5.32, SD = 0.82$) มีคะแนน

ภาพลวงตาทางบวกเฉลี่ยระดับค่อนข้างต่ำ ($M = 0.20$, $SD = 0.90$) มีคะแนนความพึงพอใจในความสัมพันธ์เฉลี่ยระดับค่อนข้างสูง ($M = 5.67$, $SD = 1.13$) มีคะแนนการผูกมัดในความสัมพันธ์ค่อนข้างสูง ($M = 5.60$, $SD = 0.84$) ดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8

ช่วงคะแนน คะแนนต่ำสุด คะแนนสูงสุด ค่ามัชฌิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรแฝง 4 ตัวแปร ($N = 400$)

ตัวแปรแฝง	Range	Min	Max	M	SD
OPT	1-7	2.57	7.00	5.32	0.82
ILLU	-3.50-3.50	-3.40	3.30	0.20	0.90
SAT	1-7	1.00	7.00	5.67	1.13
COM	1-7	2.44	7.00	5.60	0.84

เมื่อวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝงที่เป็นตัวแปรต้นและตัวแปรตาม พบว่าคู่ที่มีสหสัมพันธ์กันมากที่สุด คือ ความพึงพอใจในความสัมพันธ์กับการผูกมัดในความสัมพันธ์ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .63 ($p < .01$) การมองโลกในแง่ดีมีสหสัมพันธ์ทางบวกกับภาพลวงตาทางบวก ความพึงพอใจในความสัมพันธ์ และการผูกมัดในความสัมพันธ์ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ และภาพลวงตาทางบวกมีสหสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในความสัมพันธ์ และการผูกมัดในความสัมพันธ์ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ ดูรายละเอียดในตารางที่ 9

ตารางที่ 9

ค่าสหสัมพันธ์ของตัวแปรแฝง 4 ตัวแปร ($N = 400$)

ตัวแปร	OPT	ILLU	SAT	COM
OPT	(.70)			
ILLU	.25**	(.69)		
SAT	.43**	.34**	(.84)	
COM	.30**	.19**	.63**	(.86)
M	5.32	0.20	5.67	5.60
SD	0.82	0.90	1.13	0.86

หมายเหตุ ตัวเลขในแนวทแยง คือ ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของมาตรวัด

* $p < .05$, สองหาง. ** $p < .01$, สองหาง.

ตอนที่ 3 การทดสอบสมมติฐาน

การทดสอบอิทธิพลของการมองโลกในแง่ดีต่อความพึงพอใจในความสัมพันธ์และการผูกมัด ในความสัมพันธ์ โดยมีภาพลวงตาทางบวกเป็นตัวแปรส่งผ่าน ใช้การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง หรือ SEM ด้วยโปรแกรมลิสเรล เวอร์ชัน 8.72

สมมติฐานข้อที่ 1	การมองโลกในแง่ดีมีอิทธิพลทางตรงต่อภาพลวงตาทางบวก
สมมติฐานข้อที่ 2	ภาพลวงตาทางบวกมีอิทธิพลทางตรงต่อความพึงพอใจในความสัมพันธ์
สมมติฐานข้อที่ 3	ภาพลวงตาทางบวกมีอิทธิพลทางตรงต่อการผูกมัดในความสัมพันธ์
สมมติฐานข้อที่ 4	ความพึงพอใจในความสัมพันธ์มีอิทธิพลทางตรงต่อการผูกมัดในความสัมพันธ์
สมมติฐานข้อที่ 5	การมองโลกในแง่ดีมีอิทธิพลทางอ้อมต่อความพึงพอใจในความสัมพันธ์ โดยมีภาพลวงตาทางบวกเป็นตัวแปรส่งผ่าน
สมมติฐานข้อที่ 6	การมองโลกในแง่ดีมีอิทธิพลทางอ้อมต่อการผูกมัดในความสัมพันธ์

โมเดลสมการเชิงโครงสร้างมีตัวแปรแฝงภายนอก คือ การมองโลกในแง่ดี (OPT) ตัวแปรแฝงภายใน คือ ภาพลวงตาทางบวก (ILLU) ตัวแปรตาม คือ ความพึงพอใจในความสัมพันธ์ (SAT) และการผูกมัดในความสัมพันธ์ (COM) มีตัวแปรสังเกตได้ที่ใช้ในการวิเคราะห์จำนวน 5 ตัวแปร ดังภาพที่ 3

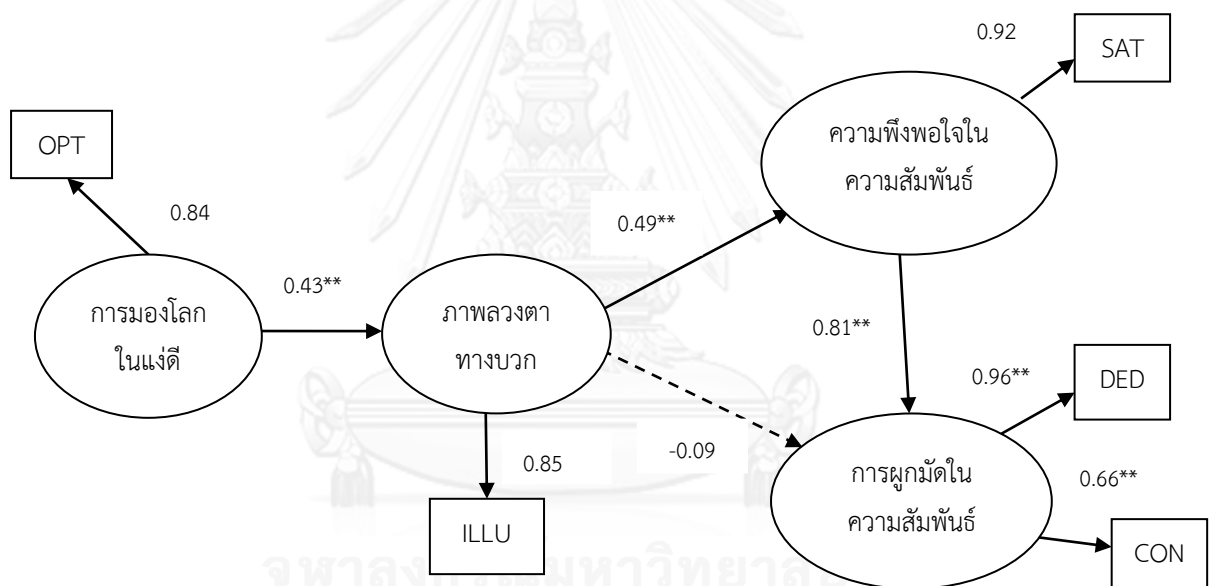
ผลการวิเคราะห์โมเดลสมมติฐาน

การวิเคราะห์อิทธิพลเชิงสาเหตุของการมองโลกในแง่ดีต่อการผูกมัดในความสัมพันธ์ ด้วยการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง พบว่าภายหลังการปรับแก้โดยอนุโลมให้ความคลาดเคลื่อนของตัวแปรสังเกตได้สามารถสัมพันธ์กันได้ และได้กำหนดค่าความคลาดเคลื่อนของตัวแปรสังเกตได้ที่มีหนึ่งองค์ประกอบ จากการคำนวณ $(1 - \text{ค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องภายในแบบแอลฟา}) * \text{ความแปรปรวนของตัวแปรสังเกตได้}$ (Baumgartner & Homburg, 1996) ทำให้ผลการทดสอบความสอดคล้องของโมเดลสมการเชิงโครงสร้าง พบว่า โมเดลสมการเชิงโครงสร้างไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พิจารณาจากค่าสถิติที่ใช้ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ คือ ค่าไคว-สแควร์ควรมีนัยสำคัญทางสถิติ ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) และค่าดัชนีวัดความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) ควรมากกว่า 0.95 ค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือ (RMR) และค่ารากที่สองของความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่า (RMSEA) ควรต่ำกว่า 0.05 ซึ่งค่าที่ได้คือ ค่าไคว-สแควร์ ซึ่งมีค่าแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\chi^2 = 50.83, df = 4, p = .00$) ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) มีค่าเท่ากับ 0.95 ค่าดัชนีวัดความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) มีค่าเท่ากับ 0.82 ซึ่งมีค่าเข้าใกล้ 1 ค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือ (RMR)

มีค่าเท่ากับ 0.10 และค่ารากที่สองของความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่า (RMSEA) มีค่าเท่ากับ 0.17 ซึ่งเข้าใกล้ศูนย์ ดังภาพที่ 3

เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรสังเกตได้ 5 ตัวแปร (ดังแสดงในภาพที่ 3) โดยแยกพิจารณาตามตัวแปรแฝง พบว่า

1. ตัวแปรการมองโลกในแง่ดี มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.84
2. ตัวแปรภาพลวงตาทางบวก มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.85
3. ตัวแปรความพึงพอใจในความสัมพันธ์ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.92
4. ตัวแปรการผูกมัดในความสัมพันธ์ พบว่า ตัวแปรที่มีน้ำหนักสำคัญมากที่สุด คือ การผูกมัดแบบเต็มใจ มีน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.96 ($p < .01$) รองลงมาคือ การผูกมัดแบบจำยอม มีน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.66 ($p < .01$)

$$\chi^2 = 50.83, df = 4, p = 0.00, RMSEA = 0.17, RMR = 0.10, GFI = 0.95$$

ภาพที่ 3 โมเดลอิทธิพลเชิงสาเหตุของการมองโลกในแง่ดีต่อการผูกมัดในความสัมพันธ์ (โมเดลสมมติฐาน)

เมื่อพิจารณาอิทธิพลทางตรงและอิทธิพลทางอ้อมที่ส่งผลต่อการผูกมัดในความสัมพันธ์ พบว่าการผูกมัดในความสัมพันธ์ได้รับอิทธิพลทางตรงจากภาพลวงตาทางบวก และความพึงพอใจในความสัมพันธ์ โดยมีขนาดอิทธิพลเท่ากับ -0.09 อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และ 0.81 ($p < .01$) ตามลำดับ และได้รับอิทธิพลทางอ้อมจากการมองโลกในแง่ดีและภาพลวงตาทางบวก โดยมีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.13 ($p < .01$) และ 0.39 ($p < .01$) ตามลำดับ

นอกจากอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมที่ส่งผลต่อการผูกมัดในความสัมพันธ์ ยังมีตัวแปรอื่น ๆ ที่ได้รับอิทธิพลทางตรงและทางอ้อม คือ ภาพลวงตาทางบวกได้รับอิทธิพลทางตรงจากการมองโลกใน

แง่ดี โดยมีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.43 ($p < .01$) ตัวแปรความพึงพอใจในความสัมพันธ์ได้รับอิทธิพลทางตรงจากภาพลวงตาทางบวก โดยมีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.49 ($p < .01$) และได้รับอิทธิพลทางอ้อมจากการมองโลกในแง่ดี โดยมีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.21 ($p < .01$) ดังภาพที่ 3 และตารางที่ 10

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) ของสมการโครงสร้างตัวแปรแฝงภายในภาพลวงตาทางบวก พบว่ามีค่าเท่ากับ 0.18 แสดงว่า การมองโลกในแง่ดีสามารถอธิบายความแปรปรวนของการเกิดภาพลวงตาทางบวกได้ร้อยละ 18 ส่วนตัวแปรความพึงพอใจในความสัมพันธ์มีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์เท่ากับ 0.04 แสดงว่า การมองโลกในแง่ดีและภาพลวงตาทางบวก ร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของความพึงพอใจในความสัมพันธ์ได้ร้อยละ 4 และสุดท้าย ตัวแปรการผูกมัดในความสัมพันธ์มีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์เท่ากับ 0.02 แสดงว่า การมองโลกในแง่ดี ภาพลวงตาทางบวก และความพึงพอใจในความสัมพันธ์ ร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของการผูกมัดในความสัมพันธ์ได้ร้อยละ 2 ดังตารางที่ 10

ตารางที่ 10

ผลการวิเคราะห์อิทธิพลทางตรงและทางอ้อมของโมเดลอิทธิพลเชิงสาเหตุของการมองโลกในแง่ดีต่อการผูกมัดในความสัมพันธ์ (โมเดลสมมติฐาน) (N = 400)

ตัวแปรสาเหตุ	ตัวแปรผล									
	Positive illusions			Relationship satisfaction			Commitment			
	DE	IE	TE	DE	IE	TE	DE	IE	TE	
Optimism	<i>b</i>	0.43**		0.43**		0.21**	0.21**		0.13**	0.13**
	<i>SE</i>	0.07		0.07		0.04	0.04		0.03	0.03
	<i>t</i>	6.40	-	6.40	-	5.20	5.20	-	3.85	3.85
	β	0.43		0.43		0.21	0.21		0.13	0.13
Positive illusions	<i>b</i>				0.49**	0.49**	-0.09	0.39**	0.30**	
	<i>SE</i>				0.06	0.06	0.06	0.06	0.12	
	<i>t</i>				8.11	8.11	-1.66	6.09	4.43	
	β				0.49	0.49	-0.09	0.39	0.30	
Relationship satisfaction	<i>b</i>						0.81**		0.81**	
	<i>SE</i>						0.08		0.08	
	<i>t</i>						9.69		9.69	
	β						0.81		0.81	
<i>R Square</i>		0.18			0.04			0.02		
ไควร์-สแควร์	$(\chi^2 = 50.83, df = 4, p = 0.00)$									
RMSEA	0.17									
RMR	0.08									
GFI	0.95									
สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝง										
	Optimism	Positive illusions	Relationship satisfaction	Commitment						
Optimism	-									
Positive illusions	0.43	-								
Relationship satisfaction	0.21	0.49	-							
Commitment	0.13	0.30	0.76	-						

* $p < .05$, สองหาง. ** $p < .01$, สองหาง.

เนื่องจากผลการวิเคราะห์โมเดลสมมติฐาน พบว่า โมเดลสมการเชิงโครงสร้างไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และมีงานวิจัยของ Srivastava และคณะ (2006) พบว่า การมองโลกในแง่ดีเป็นบุคลิกภาพที่สามารถทำนายความพึงพอใจในความสัมพันธ์ได้ดี และการมองโลกในแง่ดีมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในความสัมพันธ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 เช่นเดียวกับงานวิจัยของ Vollmann และ Antoniw (2007) ที่ได้ทำการศึกษาต่อจากงานวิจัยของ Srivastava และคณะ (2006) โดยการศึกษาตัวแปรการให้การสนับสนุนต่อคนรักว่าจะส่งผลต่อความพึงพอใจในความสัมพันธ์หรือไม่ ซึ่งพบว่า การมองโลกในแง่ดีมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และงานวิจัยของ Assad และคณะ (2007) พบว่า การมองโลกในแง่ดีมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในความความสัมพันธ์แบบโรแมนติกและพบว่าการมองโลกในแง่ดีสามารถทำนายการเพิ่มขึ้นของความพึงพอใจในความสัมพันธ์ในระยะเวลา 2 ปี เนื่องจากบุคคลที่มองโลกในแง่ดีจะมีวิธีการแก้ปัญหาแบบ “มุ่งเข้าหา” ปัญหา เมื่อเกิดปัญหาขึ้น บุคคลที่มองโลกในแง่ดีก็จะให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหา มากกว่าวิงหนีปัญหา (Scheier et al., 2001 อ้างถึงใน Chang, 2001) จากงานวิจัยข้างต้นผู้วิจัยจึงเพิ่มเส้นอิทธิพลจากตัวแปรการมองโลกในแง่ดีไปยังความพึงพอใจในความสัมพันธ์ในโมเดลที่ปรับ ซึ่งได้ผลการวิเคราะห์ดังนี้

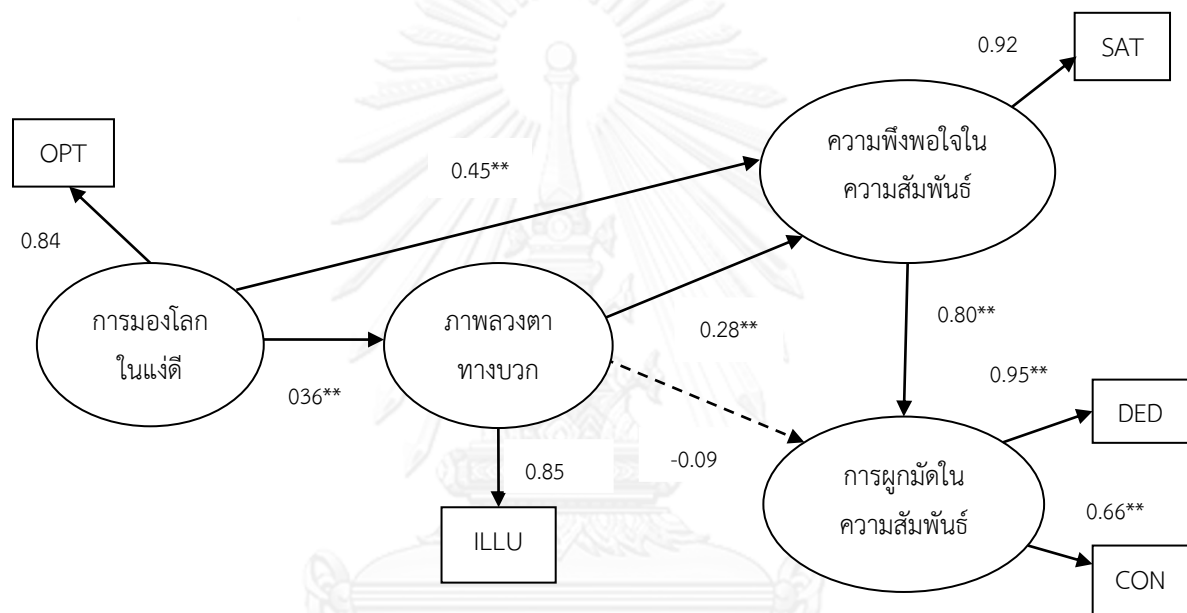
ผลการวิเคราะห์โมเดลที่ปรับ

การวิเคราะห์อิทธิพลเชิงสาเหตุของการมองโลกในแง่ดีต่อการผูกมัดในความสัมพันธ์ ด้วยการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง พบว่าภายหลังจากการปรับเพิ่มเส้นอิทธิพลของการมองโลกในแง่ดีไปยังความพึงพอใจในความสัมพันธ์ และได้กำหนดค่าความคลาดเคลื่อนของตัวแปรสังเกตได้ที่มีหนึ่งองค์ประกอบ จากการคำนวณ $(1 - \text{ค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องภายในแบบแอลฟา}) * \text{ความแปรปรวนของตัวแปรสังเกตได้}$ (Baumgartner & Homburg, 1996) ทำให้ผลการทดสอบความสอดคล้องของโมเดลสมการเชิงโครงสร้าง พบว่า โมเดลสมการเชิงโครงสร้างสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พิจารณาจากค่าสถิติที่ใช้ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ คือ ค่าไคร์-สแควร์ควรมีนัยสำคัญทางสถิติ ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) และค่าดัชนีวัดความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) ควรมากกว่า 0.95 ค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือ (RMR) และค่ารากที่สองของความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่า (RMSEA) ควรต่ำกว่า 0.05 ซึ่งค่าที่ได้คือ ค่าไคร์-สแควร์ ซึ่งมีค่าแตกต่างจากศูนย์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($\chi^2 = 2.82, df = 3, p = .42$) ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) มีค่าเท่ากับ 1.00 ค่าดัชนีวัดความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) มีค่าเท่ากับ 0.99 ซึ่งมีค่าเข้าใกล้ 1 ค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือ (RMR) มีค่าเท่ากับ 0.01 และค่ารากที่สองของความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่า (RMSEA) มีค่าเท่ากับ 0.00 ซึ่งมีค่าเท่ากับศูนย์ ดังภาพที่ 4

จากผลการวิเคราะห์โมเดลที่ปรับ โดยการเพิ่มเส้นอิทธิพลจากตัวแปรการมองโลกในแง่ดีไปยังความพึงพอใจในความสัมพันธ์ พบว่า โมเดลสมการเชิงโครงสร้างสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และมีค่าสถิติที่ใช้ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ดีกว่าผลการวิเคราะห์ของโมเดลสมมติฐาน ได้แก่ ค่าไคร์-สแควร์ (ค่าที่เหมาะสมคือค่าที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ)

ปรับลดลงจาก 50.83 เหลือ 2.82 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) (ค่าที่เหมาะสมคือมากกว่า .95) เพิ่มขึ้นจาก 0.95 เป็น 1.00 ค่าดัชนีวัดความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) (ค่าที่เหมาะสมคือมากกว่า 0.95) เพิ่มขึ้นจาก 0.22 เป็น 0.95 ค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือ (RMR) (ค่าที่เหมาะสมคือต่ำกว่า 0.05) ลดลงจาก 0.08 เหลือ 0.01 และค่ารากที่สองของความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่า (RMSEA) (ค่าที่เหมาะสมคือต่ำกว่า 0.05) ลดลงจาก 0.17 เหลือ 0.00

จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและผลการวิเคราะห์โมเดลที่มีค่าสถิติที่ดีกว่า ผู้วิจัยจึงเพิ่มเส้นอิทธิพลของการมองโลกในแง่ดีไปยังการผูกมัดในความสัมพันธ์ในโมเดลที่ปรับ เพื่ออธิบายโมเดลอิทธิพลของการมองโลกในแง่ดีต่อความพึงพอใจในความสัมพันธ์และการผูกมัดในความสัมพันธ์ โดยมีภาพลวงตาทางบวกเป็นตัวแปรส่งผ่าน

$$\chi^2 = 2.82, df = 3, p = 0.42, RMSEA = 0.00, RMR = 0.01, GFI = 1.00$$

ภาพที่ 4 โมเดลอิทธิพลเชิงสาเหตุของการมองโลกในแง่ดีต่อการผูกมัดในความสัมพันธ์ (โมเดลที่ปรับ)

เมื่อพิจารณาอิทธิพลทางตรงและอิทธิพลทางอ้อมที่ส่งผลต่อการผูกมัดในความสัมพันธ์ พบว่าการผูกมัดในความสัมพันธ์ได้รับอิทธิพลทางตรงจากภาพลวงตาทางบวก และความพึงพอใจในความสัมพันธ์ โดยมีขนาดอิทธิพลเท่ากับ -0.08 อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และ 0.80 ($p < .01$) ตามลำดับ และได้รับอิทธิพลทางอ้อมจากการมองโลกในแง่ดี และภาพลวงตาทางบวก โดยมีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.41 ($p < .01$) และ 0.22 ($p < .01$) ตามลำดับ

นอกจากอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมที่ส่งผลต่อการผูกมัดในความสัมพันธ์ ยังมีตัวแปรอื่น ๆ ที่ได้รับอิทธิพลทางตรงและทางอ้อม คือ ภาพลวงตาทางบวกได้รับอิทธิพลทางตรงจากการมองโลกในแง่ดี โดยมีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.36 ($p < .01$) ตัวแปรความพึงพอใจในความสัมพันธ์ได้รับอิทธิพล

ทางตรงและทางอ้อมจากการมองโลกในแง่ดี โดยมีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.45 ($p < .01$) และ 0.10 ($p < .01$) ตามลำดับ ดังภาพที่ 4 และตารางที่ 11

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) ของสมการโครงสร้างตัวแปรแฝงภายใน ภาพลวงตาทางบวก พบว่ามีค่าเท่ากับ 0.13 แสดงว่า การมองโลกในแง่ดีสามารถอธิบายความแปรปรวนของการเกิดภาพลวงตาทางบวกได้ร้อยละ 13 ส่วนตัวแปรความพึงพอใจในความสัมพันธ์มีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์เท่ากับ 0.30 แสดงว่า การมองโลกในแง่ดีและภาพลวงตาทางบวก ร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของความพึงพอใจในความสัมพันธ์ได้ร้อยละ 30 และสุดท้าย ตัวแปรการผูกมัดในความสัมพันธ์มีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์เท่ากับ 0.17 แสดงว่า การมองโลกในแง่ดี ภาพลวงตาทางบวก และความพึงพอใจในความสัมพันธ์ ร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของการผูกมัดในความสัมพันธ์ได้ร้อยละ 17 ดังตารางที่ 11

ตารางที่ 11

ผลการวิเคราะห์หัตถิทธิพลทางตรงและทางอ้อมของโมเดลหัตถิทธิพลเชิงสาเหตุของการมองโลกในแง่ดีต่อการผูกมัดในความสัมพันธ์ (โมเดลที่ปรับ) ($N = 400$)

ตัวแปรสาเหตุ		ตัวแปรผล								
		Positive illusions			Relationship satisfaction			Commitment		
		DE	IE	TE	DE	IE	TE	DE	IE	TE
Optimism	<i>b</i>	0.68**		0.68**	0.45**	0.10**	0.55**		0.41**	0.41**
	<i>SE</i>	0.13		0.13	0.06	0.03	0.09		0.06	0.06
	<i>t</i>	5.25	-	5.25	7.18	3.67	10.85	-	6.92	6.92
	β	0.36		0.36	0.45	0.10	0.55		0.41	0.41
Positive illusions	<i>b</i>				0.14**		0.14**	-0.04	0.12**	0.08*
	<i>SE</i>				0.03		0.03	0.03	0.03	0.06
	<i>t</i>	-	-	-	4.40	-	4.40	-1.55	3.94	2.39
	β				0.28		0.28	-0.09	0.22	0.13
Relationship satisfaction	<i>b</i>							0.80**		0.80**
	<i>SE</i>							0.08		0.08
	<i>t</i>	-	-	-	-	-	-	9.89	-	9.89
	β							0.80		0.80
<i>R</i> Square		0.13			0.30			0.17		
ไคร์-สแควร์		$(\chi^2 = 2.82, df = 3, p = 0.42)$								
RMSEA		0.00								
RMR		0.01								
GFI		1.00								
สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝง										
		Optimism	Positive illusions	Relationship satisfaction	Commitment					
Optimism		-								
Positive illusions		0.68	-							
Relationship satisfaction		0.55	0.84	-						
Commitment		0.41	0.51	0.84	-					

* $p < .05$, สองหาง. ** $p < .01$, สองหาง.

ตารางที่ 12

สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

ข้อที่	สมมติฐานการวิจัย	ผลการวิเคราะห์
1	การมองโลกในแง่ดีมีอิทธิพลทางตรงต่อภาพลวงตาทางบวก	สนับสนุน
2	ภาพลวงตาทางบวกมีอิทธิพลทางตรงต่อความพึงพอใจในความสัมพันธ์	สนับสนุน
3	ภาพลวงตาทางบวกมีอิทธิพลทางตรงต่อการผูกมัดในความสัมพันธ์	ปฏิเสธ
4	ความพึงพอใจในความสัมพันธ์มีอิทธิพลทางตรงต่อการผูกมัดในความสัมพันธ์	สนับสนุน
5	การมองโลกในแง่ดีมีอิทธิพลทางอ้อมต่อความพึงพอใจในความสัมพันธ์ โดยมีภาพลวงตาทางบวกเป็นตัวแปรส่งผ่าน	สนับสนุน
6	การมองโลกในแง่ดีมีอิทธิพลทางอ้อมต่อการผูกมัดในความสัมพันธ์	สนับสนุน

บทที่ 4

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอิทธิพลของการมองโลกในแง่ดีต่อความพึงพอใจในความสัมพันธ์ และการผูกมัดในความสัมพันธ์ โดยมีภาพลวงตาทางบวกเป็นตัวแปรส่งผ่าน ดังนั้นจึงขออภิปรายผลการวิเคราะห์ที่ได้ตามสมมติฐานการวิจัย ดังนี้

สมมติฐานข้อที่ 1 การมองโลกในแง่ดีมีอิทธิพลทางตรงต่อภาพลวงตาทางบวก

ผลการวิจัยสนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 1 คือ การมองโลกในแง่ดีมีอิทธิพลทางตรงต่อภาพลวงตาทางบวก กล่าวคือ โมเดลสมการเชิงโครงสร้างแสดงให้เห็นว่ามีอิทธิพลทางตรงของบุคลิกภาพแบบมองโลกในแง่ดีต่อภาพลวงตาทางบวก ค่าอิทธิพลมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับงานวิจัยของ Fower และคณะ (1996) ที่พบว่าคู่สมรสที่มองโลกในแง่ดีจะเกิดภาพลวงตาทางบวกต่อชีวิตสมรสว่าเป็นไปในทางที่ดีมากกว่าคู่สมรสที่มีบุคลิกภาพแบบมองโลกในแง่ร้าย อีกทั้งงานวิจัยของ Srivastava และคณะ (2006) ที่พบว่า การมองโลกในแง่ดีมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการรับรู้ว่าการสนับสนุนจากคนรักอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และงานวิจัยของ Assad และคณะ (2007) พบว่า การมองโลกในแง่ดีเป็นทักษะในการรักษาความสัมพันธ์ ช่วยส่งเสริมให้คู่รักมีความใกล้ชิด ซื่อสัตย์ต่อกัน บุคคลที่มองโลกในแง่ดีจะรับรู้ว่าคุณสมบัติที่ผิดของคู่รักที่ก่อให้เกิดการประหม่นจากบุคคลอื่น ซึ่งตรงกับคำนิยามการเกิดภาพลวงตาทางบวกที่ว่าภาพลวงตาทางบวกต่อคนรักนั้นเกิดขึ้นเมื่อบุคคลประหม่นลักษณะเฉพาะของคนรักในทางบวกมากกว่าการประหม่นแบบไม่ลำเอียง เช่น การประหม่นจากเพื่อนและบุคคลอื่น (Murray et al., 2000) หรือการประหม่นจากตัวคนรักเอง (Murray et al., 1996a, 1996b)

สมมติฐานข้อที่ 2 ภาพลวงตาทางบวกมีอิทธิพลทางตรงต่อความพึงพอใจในความสัมพันธ์

ผลการวิจัยสนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 2 คือ ภาพลวงตาทางบวกมีอิทธิพลทางตรงต่อความพึงพอใจในความสัมพันธ์ จากโมเดลสมการเชิงโครงสร้างแสดงให้เห็นว่ามีอิทธิพลทางตรงของการเกิดภาพลวงตาทางบวกต่อความพึงพอใจในความสัมพันธ์ ค่าอิทธิพลมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับงานวิจัยของ Murray และคณะ (1996a, 1996b) ที่พบว่า บุคคลที่มองคนรักตามอุดมคติ และบุคคลที่รับรู้คนรักในทางบวกมากกว่ารับรู้บุคคลทั่วไป การรับรู้ตนเองของคนรัก การรับรู้จากเพื่อนและจากบุคคลทั่วไป (Murray et al., 2000) โดยการเกิดภาพลวงตาทางบวกมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และงานวิจัยของ สิริรัตน์ ศรีสรพล (2547) ซึ่งศึกษาอิทธิพลของภาพลวงตาทางบวกที่มีต่อความพึงพอใจในความสัมพันธ์ของคู่รักกับคู่รักคนไทยที่ยังไม่ได้สมรส จำนวน 300 คู่ พบว่า บุคคลรับรู้คนรักตามอุดมคติ

คติ มองว่าคนรักดีมากกว่าการรับรู้ตนเองของคนรักและการรับรู้บุคคลทั่วไปซึ่งการรับรู้คนรักผ่านการสร้างภาพลวงตาทางบวกมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานข้อที่ 3 ภาพลวงตาทางบวกมีอิทธิพลทางตรงต่อการผูกมัดในความสัมพันธ์

ผลการวิเคราะห์ปฏิเสหสมมติฐานข้อที่ 3 คือ ภาพลวงตาทางบวกมีอิทธิพลทางตรงต่อการผูกมัดในความสัมพันธ์ เนื่องจากโมเดลสมการเชิงโครงสร้างแสดงให้เห็นอิทธิพลทางตรงทางลบของภาพลวงตาทางบวกต่อการผูกมัดในความสัมพันธ์ อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ Murray และ Holmes (1997) และงานวิจัยของ Murray และคณะ (1996a) ที่พบว่าการเกิดภาพลวงตาทางบวกในคู่รักจะทำให้บุคคลมีความพึงพอใจในคู่รักของตน และมีการผูกมัดกับคนรักในระยะยาว แต่เมื่อพิจารณาอิทธิพลทางอ้อมและอิทธิพลรวมของภาพลวงตาทางบวกที่ส่งไปยังการผูกมัดในความสัมพันธ์นั้น มีอิทธิพลไปในทางบวกเท่ากับ 0.12 ($p < .01$) และ 0.07 ($p < .05$) ตามลำดับ ซึ่งค่าของอิทธิพลทางอ้อมนี้ มาจากการส่งผ่านของความพึงพอใจในความสัมพันธ์ซึ่งมีอิทธิพลต่อการผูกมัดในความสัมพันธ์ค่อนข้างสูง ทำให้ได้ข้อค้นพบว่า เมื่อควบคุมตัวแปรอื่น ๆ แล้ว การเกิดภาพลวงตาทางบวกมีแนวโน้มที่จะส่งผลทางลบต่อการผูกมัดในความสัมพันธ์ กล่าวคือ การมองคนรักในทางบวกหรือดีเกินจริงเพียงอย่างเดียววันนั้น ไม่ได้ทำให้บุคคลคงความสัมพันธ์ไว้ได้ในระยะยาวหรือผูกมัดกับคนรัก หากบุคคลไม่มีความพึงพอใจในคนรักหรือความสัมพันธ์นั้น ๆ

สมมติฐานข้อที่ 4 ความพึงพอใจในความสัมพันธ์มีอิทธิพลทางตรงต่อการผูกมัดในความสัมพันธ์

ผลการวิเคราะห์สนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 4 คือ ความพึงพอใจในความสัมพันธ์มีอิทธิพลทางตรงต่อการผูกมัดในความสัมพันธ์ จากโมเดลสมการเชิงโครงสร้างแสดงให้เห็นอิทธิพลทางตรงของความพึงพอใจในความสัมพันธ์ต่อการผูกมัดในความสัมพันธ์ โดยเส้นอิทธิพลมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Givertz และ Segrin (2005) ที่พบว่า ความพึงพอใจในความสัมพันธ์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการผูกมัดแบบเต็มใจในเพศชายและหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการผูกมัดแบบจำยอมในเพศชายและหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และต่อมา Givertz และคณะ (2009) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในความสัมพันธ์กับการผูกมัดในความสัมพันธ์แบบเต็มใจและแบบจำยอมในคู่แต่งงานจำนวน 210 คู่ ซึ่งพบว่า ความพึงพอใจในความสัมพันธ์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการผูกมัดในความสัมพันธ์แบบเต็มใจและแบบจำยอมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

สมมติฐานข้อที่ 5 การมองโลกในแง่ดีมีอิทธิพลทางอ้อมต่อความพึงพอใจในความสัมพันธ์ โดยมีภาพลวงตาทางบวกเป็นตัวแปรส่งผ่าน

ผลการวิเคราะห์สนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 5 คือ การมองโลกในแง่ดีมีอิทธิพลทางอ้อมต่อความพึงพอใจในความสัมพันธ์ โดยมีภาพลวงตาทางบวกเป็นตัวแปรส่งผ่าน จากโมเดลสมการเชิงโครงสร้างแสดงให้เห็นเส้นอิทธิพลทางอ้อมของการมองโลกในแง่ดีต่อความพึงพอใจในความสัมพันธ์ โดยมีภาพลวงตาทางบวกเป็นตัวแปรส่งผ่าน ค่าอิทธิพลมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับงานวิจัยของ Assad และคณะ (2007) ศึกษาในคู่รักเกี่ยวกับการมองโลกในแง่ดีและคุณภาพของความสัมพันธ์ โดยการให้คู่รักอภิปรายกันในเดือนปัญหาที่เกี่ยวกับชีวิตคู่และบันทึกการสนทนาไว้เพื่อให้ผู้ช่วยวิจัยเป็นผู้สังเกตพฤติกรรม พบว่า บุคคลที่มองโลกในแง่ดีจะมีวิธีการแก้ไขปัญหาที่ดีซึ่งส่งผลทางบวกต่อความพึงพอใจในความสัมพันธ์ และบุคคลประเมินว่าคู่รักมีพฤติกรรมที่ดีในการแก้ไขปัญหา มากกว่าการประเมินจากผู้สังเกต ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าบุคคลจะมีการรับรู้คนรักว่ามีพฤติกรรมในการแก้ไขปัญหาดีกว่าการรับรู้จากผู้สังเกตที่เป็นผู้ช่วยวิจัย กล่าวได้ว่าเป็นการรับรู้คนรักในทางบวก มากกว่าการรับรู้จากบุคคลอื่น ซึ่งเป็นไปตามคำนิยามของการเกิดการสร้างภาพลวงตาทางบวกในคู่รัก (Murray et al., 2000; Taylor & Brown, 1988)

สมมติฐานข้อที่ 6 การมองโลกในแง่ดีมีอิทธิพลทางอ้อมต่อการผูกมัดในความสัมพันธ์

ผลการวิเคราะห์สนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 6 คือ การมองโลกในแง่ดีมีอิทธิพลทางอ้อมต่อการผูกมัดในความสัมพันธ์ กล่าวคือ จากโมเดลสมการเชิงโครงสร้างแสดงให้เห็นเส้นอิทธิพลทางอ้อมทางบวกของการมองโลกในแง่ดีต่อการผูกมัดในความสัมพันธ์ โดยมีภาพลวงตาทางบวกและความพึงพอใจในความสัมพันธ์เป็นตัวแปรส่งผ่าน ค่าอิทธิพลมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Murray และ Holmes (1997) ที่ทำการศึกษาระยะยาวเกี่ยวกับการเกิดภาพลวงตาทางบวกในความสัมพันธ์แบบโรแมนติก พบว่า ภาพลวงตาทางบวกเกิดจากการที่บุคคลรับรู้บุคคลตามอุดมคติของตน ความรู้สึกที่ว่าตนสามารถควบคุมสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ และการมองความสัมพันธ์กับคนรักในอนาคตไปในทางที่ดี ซึ่งภาพลวงตาทางบวกไม่เพียงแต่มีประโยชน์เพียงในช่วงแรกของความสัมพันธ์เท่านั้น แต่ส่งผลในระยะยาวต่อความสัมพันธ์ของคู่รัก โดยที่จะทำให้คู่รักมีความพึงพอใจในความสัมพันธ์ เพิ่มความรู้สึกมั่นใจ รู้สึกผูกมัดกับคนรัก ไม่สนใจทางเลือกอื่น ๆ จึงทำให้มีความมั่นคงต่อการผูกมัดในระยะยาว อีกทั้งผลจากงานวิจัยของ Assad และคณะ (2007) พบว่า บุคคลที่มองโลกในแง่ดีจะรับรู้ว่าคนรักมีพฤติกรรมในแก้ไขปัญหาดีกว่าการประเมินจากบุคคลอื่น ซึ่งตรงกับคำนิยามการเกิดภาพลวงตาทางบวกที่ว่า ภาพลวงตาทางบวกต่อคนรักนั้นเกิดขึ้นเมื่อบุคคลประเมินลักษณะเฉพาะของคนรักในทางบวกมากกว่าการประเมินแบบไม่ลำเอียง เช่น การประเมินจากเพื่อนและบุคคลอื่น หรือการประเมินจากตัวคนรักเอง (Murray et al., 2000; Murray et al., 1996a, 1996b) และพบว่า การมองโลกในแง่ดีมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในความสัมพันธ์ และผลการวิจัยของ Givertz และ Segrin (2005) และ Givertz และคณะ (2009) ที่

พบว่า ความพึงพอใจในความสัมพันธ์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการผูกมัดในความสัมพันธ์แบบเต็มใจ และแบบจำยอมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

การอภิปรายผลรวม

จากผลการศึกษาดังกล่าวมาทั้งหมดข้างต้น แสดงให้เห็นอิทธิพลทางตรงของการมองโลกในแง่ดีต่อภาพลวงตาทางบวกและความพึงพอใจในความสัมพันธ์ และแสดงให้เห็นอิทธิพลของการมองโลกในแง่ดีต่อการผูกมัดในความสัมพันธ์ โดยพบว่า การมองโลกในแง่ดีมีอิทธิพลทางอ้อมต่อการผูกมัดในความสัมพันธ์โดยผ่านภาพลวงตาทางบวกและความพึงพอใจในความสัมพันธ์ กล่าวคือ บุคคลที่มองโลกในแง่ดีสูง มักจะมองคนรักไปในทางที่ดีเกินกว่าคนรักมองตนเอง ทำให้บุคคลมีความพึงพอใจในความสัมพันธ์และเกิดการผูกมัดกับคนรักของตน และได้ข้อค้นพบว่า ภาพลวงตาทางบวกไม่มีอิทธิพลต่อการผูกมัดในความสัมพันธ์ หากไม่มีความพึงพอใจในความสัมพันธ์เป็นตัวแปรส่งผ่าน ซึ่งจากผลการวิจัยครั้งนี้ทำให้สามารถสรุปได้ว่า การที่บุคคลจะมีความสัมพันธ์ในระยะยาวหรือเกิดการผูกมัดในความสัมพันธ์กับคนรักนั้น จะต้องมาจากการที่บุคคลนั้นมองคนรักและความสัมพันธ์ของตนไปในทางที่ดี และมีความพึงพอใจในคนรักของตน กล่าวคือ บุคลิกภาพไม่ได้เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการที่บุคคลจะมีความสัมพันธ์ที่ยืนยาวกับคนรัก แต่สิ่งที่เป็ปัจจัยสำคัญต่อการรักษาความสัมพันธ์กับคนรักได้ในระยะยาวคือความพึงพอใจในความสัมพันธ์ของตน โดยการมองโลกในแง่ดีเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลให้เกิดความพึงพอใจในความสัมพันธ์

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

เพื่อศึกษาอิทธิพลของตัวแปรการมองโลกในแง่ดีต่อความพึงพอใจในความสัมพันธ์และการผูกมัดในความสัมพันธ์ โดยมีภาพลวงตาทางบวกเป็นตัวแปรส่งผ่าน

สมมติฐานในการวิจัย

1. การมองโลกในแง่ดีมีอิทธิพลทางตรงต่อภาพลวงตาทางบวก
2. ภาพลวงตาทางบวกมีอิทธิพลทางตรงต่อความพึงพอใจในความสัมพันธ์
3. ภาพลวงตาทางบวกมีอิทธิพลทางตรงต่อการผูกมัดในความสัมพันธ์
4. ความพึงพอใจในความสัมพันธ์มีอิทธิพลทางตรงต่อการผูกมัดในความสัมพันธ์
5. การมองโลกในแง่ดีมีอิทธิพลทางอ้อมต่อความพึงพอใจในความสัมพันธ์ โดยมีภาพลวงตาทางบวกเป็นตัวแปรส่งผ่าน
6. การมองโลกในแง่ดีมีอิทธิพลทางอ้อมต่อการผูกมัดในความสัมพันธ์

รูปแบบการวิจัย เป็นการศึกษาระยะยาว

กลุ่มตัวอย่าง

บุคคลทั่วไปที่มีอายุระหว่าง 18-35 ปี ที่มีความรักกับเพศตรงกันข้าม (heterosexual) ยังไม่ได้สมรส และมีระยะเวลาในการคบหากันไม่ต่ำกว่า 3 เดือน จากนิสิต นักศึกษา และบุคคลวัยทำงานจากอาชีพต่าง ๆ จำนวน 400 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

มาตรวัดการมองโลกในแง่ดี พัฒนาขึ้นตามแนวคิดของ Scheier และคณะ (1994) เป็นมาตรประมาณค่าแบบลิเคิร์ต 7 ช่วง มีข้อกระทงทั้งหมด 10 ข้อ (ข้อกระทงลง 3 ข้อ) มีค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องภายในแบบแอลฟาเท่ากับ .85

มาตรวัดภาพลวงตาทางบวก พัฒนาขึ้นตามแนวคิดของ Murray และคณะ (1996a) ซึ่งคะแนนภาพลวงตาทางบวกมาจากผลการตอบจากมาตรการรับรู้คนรักกลับด้วยผลการตอบจาก

มาตรวัดการรับรู้ตนเอง เป็นมาตรประมาณค่าแบบลิเคิร์ต 7 ช่วง มีข้อกระทงทั้งหมด 20 ข้อ มีค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องภายในแบบแอลฟาเท่ากับ .80 ทั้งสองมาตรวัด

มาตรวัดความพึงพอใจในความสัมพันธ์ พัฒนาขึ้นตามแนวคิดของ Hendrick และ Hendrick (1991) เป็นมาตรประมาณค่าแบบลิเคิร์ต 7 ช่วง มีข้อกระทงทั้งหมด 5 ข้อ มีค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องภายในแบบแอลฟาเท่ากับ .91

มาตรวัดการผูกมัดในความสัมพันธ์ พัฒนาขึ้นตามแนวคิดของ Rhoades และคณะ (2011) มี 2 องค์ประกอบคือ การผูกมัดแบบเต็มใจ และการผูกมัดแบบจำยอม เป็นมาตรประมาณค่าแบบลิเคิร์ต 7 ช่วง มีข้อกระทงทั้งหมด 18 ข้อ มีค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องภายในแบบแอลฟาเท่ากับ .83

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้พัฒนาขึ้นรวมเป็นแบบสอบถามฉบับเดียวกัน ประกอบด้วย มาตรวัดการมองโลกในแง่ดี มาตรวัดภาพลวงตาทางบวก มาตรวัดความพึงพอใจในความสัมพันธ์ และมาตรวัดการผูกมัดในความสัมพันธ์ โดยขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างเป็นบุคคลทั่วไปที่มีอายุระหว่าง 18-35 ปี ยังไม่ได้สมรส มีความรักกับเพศตรงกันข้าม (heterosexual) และมีระยะเวลาในการคบหากันไม่ต่ำกว่า 3 เดือน จำนวน 400 คน ตามสถาบันการศึกษา หน่วยงาน องค์กร สอนสาธารณะ และอินเทอร์เน็ต โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ในการตอบแบบสอบถามให้ผู้ตอบตอบอย่างเป็นอิสระ ไม่มีการชี้นำคำตอบจากผู้วิจัยแก่ผู้ตอบ และในระหว่างการทำแบบสอบถาม ผู้ตอบสามารถที่จะหยุดทำแบบสอบถามได้ทันทีโดยไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อผู้ตอบ

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้โมเดลสมการเชิงโครงสร้าง (Structural Equation Modeling หรือ SEM) วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมลิสเรล (LISREL) เพื่อศึกษาอิทธิพลของการมองโลกในแง่ดีต่อความพึงพอใจในความสัมพันธ์และการผูกมัดในความสัมพันธ์ โดยมีการเกิดภาพลวงตาทางบวกเป็นตัวแปรส่งผ่าน

ผลการวิจัย

1. โมเดลอิทธิพลเชิงสาเหตุที่ปรับแล้วของการมองโลกในแง่ดีต่อความพึงพอใจในความสัมพันธ์และการผูกมัดในความสัมพันธ์ โดยมีภาพลวงตาทางบวกเป็นตัวแปรส่งผ่าน มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($\chi^2 = 2.82, df = 3, p = 0.42, RMSEA = 0.00, RMR = 0.01, GFI = 1.00$) โดยตัวแปรต้นและตัวแปรส่งผ่านในโมเดลสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนในตัวแปรในตัวแปรตามได้ร้อยละ 17

2. การมองโลกในแง่ดีมีอิทธิพลทางตรงต่อภาพลวงตาทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01
3. การมองโลกในแง่ดีมีอิทธิพลทางตรงต่อความพึงพอใจในความสัมพันธ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01
4. ภาพลวงตาทางบวกมีอิทธิพลทางตรงต่อความพึงพอใจในความสัมพันธ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01
5. ความพึงพอใจในความสัมพันธ์มีอิทธิพลทางตรงต่อการผูกมัดในความสัมพันธ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01
6. การมองโลกในแง่ดีมีอิทธิพลทางอ้อมต่อความพึงพอใจในความสัมพันธ์ โดยมีภาพลวงตาทางบวกเป็นตัวแปรส่งผ่าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01
7. การมองโลกในแง่ดีมีอิทธิพลทางอ้อมต่อการผูกมัดในความสัมพันธ์ โดยมีภาพลวงตาทางบวกและความพึงพอใจในความสัมพันธ์เป็นตัวแปรส่งผ่าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

ข้อเสนอแนะ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งต่อไปควรศึกษาเพิ่มเติมในคู่สมรส เพื่อศึกษาว่าผลการวิจัยที่ได้จะแตกต่างจากงานวิจัยครั้งนี้ที่กลุ่มตัวอย่างเป็นคู่รักที่ยังไม่ได้สมรสหรือไม่ เพื่อทดสอบผลการวิจัยให้ครอบคลุมประชากรยิ่งขึ้น

รายการอ้างอิง

- Assad, K. K., Donnellan, M. B., & Conger, R. D. (2007). Optimism: an enduring resource for romantic relationships. *Journal of personality and social psychology*, 93(2), 285-297. doi: 10.1037/0022-3514.93.2.285
- Barelids, D. P. H., & Dijkstra, P. (2008). Positive illusions about one's partner's physical attractiveness. *Body Image*, 5(1), 99-108. doi: 10.1016/j.bodyim.2007.07.004
- Barelids, D. P. H., Dijkstra, P., Koudenburg, N., & Swami, V. (2011). An assessment of positive illusions of the physical attractiveness of romantic partners. *Journal of Social and Personal Relationships*, 28(5), 706-719. doi: 10.1177/0265407510385492
- Baumgartner, H., & Homburg, C. (1996). Applications of structural equation modeling in marketing and consumer research: A review. *International Journal of Research in Marketing*, 13, 139-161.
- Carver, C. S., & Scheier, M. F. (2002). *Optimism*. New York: Oxford University Press.
- Chang, E. C. (2001). *Optimism and pessimism: Implications for theory, research, and practice*. Washington, DC: American Psychological Association.
- Chang, E. C., & Sanna, L. J. (2001). Optimism, pessimism, and positive and negative affectivity in middle aged adults: A test of a cognitive-affective model of psychological adjustment. *Psychology and Aging*, 16, 524-531.
- Conger, R. D., & Conger, K. J. (2002). Resilience in Midwestern families: Selected findings from the first decade of a prospective longitudinal study. *Journal of Marriage and Family*, 64, 361-373.
- Cusack, C. E., Hughes, J. L., & Cook, R. E. (2012). Component of love and relationship satisfaction: Lesbians and heterosexual women. *Journal of Psychological Research*, 17, 171-179.
- Daukantaite, D., & Zukauskienė, R. (2012). Optimism and subjective well-being: Affectivity plays a secondary role in the relationship between optimism and global life satisfaction in the middle-aged women. Longitudinal and cross-cultural findings. *Journal of Happiness Study*, 13, 1-16.
- Dijkstra, P., & Barelids, D. P. H. (2009). Positive illusions about a partner's physical attractiveness and relationship quality. *Personal Relationships*, 16, 263-283.

- Fowers, B. J., Lyons, E. M., & Montel, K. H. (1996). Positive marital illusions: Self-enhancement or relationship enhancement? *Journal of Family Psychology*, 10, 191-208.
- Givertz, M., & Segrin, C. (2005). Explaining personal and constraint commitment in close relationships: The role of satisfaction, conflict responses, and relational bond. *Journal of Social and Personal Relationships*, 22(6), 757-775.
- Givertz, M., Segrin, C., & Hanzal, A. (2009). The association between satisfaction and commitment differs across marital couple types. *Communication Research*, 36, 561-584.
- Hair, J. F., Black, B., Babin, B., Anderson, R. E., & Tatham, R. L. (2006). *Multivariate Data Analysis (Sixth Edition)*. Upper Saddle River, NJ: Pearson Education International.
- Helgeson, V. S. (1994). The effects of self-beliefs and relationship beliefs on adjustment to a relationship stressor. *Personal Relationships*, 1, 241-258.
- Hendrick, S. S. (1988). A generic measure of relationship satisfaction. *Journal of Marriage and the Family*, 50, 93-98.
- Hendrick, S. S. (1995). *Close relationship: What couple therapist can learn*. Pacific Grove, CA: Brooks/Cole.
- Hendrick, S. S., Dicke, A., & Hendrick, C. (1998). The relationship assessment scale. *Journal of Social and Personal Relationships*, 15, 137-142.
- Johnson, M. P. (1973). Commitment: A conceptual structure and empirical application. *Sociological Quarterly*, 14, 395-406.
- Johnson, M. P., Caughlin, J. P., & Huston, T. L. (1999). The tripartite nature of marital commitment: Personal, moral, and structural reasons to stay married. *Journal of Marriage and Family*, 61, 160-177.
- Juliusson, A. (2006). Optimism as modifier of escalation of commitment. *Scand J Psychol*, 47(5), 345-348. doi: 10.1111/j.1467-9450.2006.00529.x
- Karney, B. R., & Bradbury, T. N. (2005). Contextual influences on marriage: Implications for policy and intervention. *Current Directions in Psychological Science*, 14, 171-174.
- Lund, M. (1985). The development of investment and commitment scales for predicting continuity of personal relationships. *Journal of Social and Personal Relationships*, 2, 3-23.

- Miller, P. J. E., Niehuis, S., & Huston, T. L. (2006). Positive illusions in marital relationships: A 13-year longitudinal study. *Personality and Social Psychology Bulletin, 32*, 1579-1594.
- Murray, S. L. (1999). The quest for conviction: Motivated cognition in romantic relationships. *Psychological Inquiry, 10*, 23-34.
- Murray, S. L., & Holmes, J. G. (1993). Seeing in virtues in faults: Negative and the transformation of interpersonal narratives in close relationships. *Journal of Personality and Social Psychology, 65*, 707-722.
- Murray, S. L., & Holmes, J. G. (1997). A leap of faith? Positive illusions in romantic relationships. *Personality and Social Psychology Bulletin, 23*, 586-604.
- Murray, S. L., Holmes, J. G., Dolderman, D., & Griffin, D. W. (2000). What the motivated mind sees: Comparing friends' perspectives to married partners' views of each other. *Journal of Experimental Social Psychology, 36*, 600-620.
- Murray, S. L., Holmes, J. G., & Griffin, D. W. (1996a). The benefits of positive illusions: Idealization and the construction of satisfaction in close relationships. *Journal of Personality and Social Psychology, 70*(1), 79-98.
- Murray, S. L., Holmes, J. G., & Griffin, D. W. (1996b). The self-fulfilling nature of positive illusions in romantic relationships: Love is not blind, but prescient. *Journal of Personality and Social Psychology, 71*(6), 1155-1180.
- Owen, J., Rhoades, G. K., Stanley, S. M., & Markman, H. J. (2011). The Revised Commitment Inventory: Psychometrics and Use with Unmarried Couples. *Journal of family issues, 32*(6), 820-841. doi: 10.1177/0192513X10385788
- Rhoades, G. K., Stanley, S. M., & Markman, H. J. (2010). Should I stay or should I go? Predicting dating relationship stability from four aspects of commitment. *Journal of family psychology, 24*(5), 543-550. doi: 10.1037/a0021008
- Rhoades, G. K., Stanley, S. M., & Markman, H. J. (2012). A longitudinal of investigation of commitment dynamics in cohabiting relationships. *Journal of Family Issue, 33*, 369-390.
- Roberts, B. W., & Robins, R. W. (2000). Broad dispositions, board aspiration: The intersection of personality traits and major life goals. *Personality and Social Psychology Bulletin, 26*, 1284-1296.
- Rusbult, C. E. (1980). Commitment and satisfaction in romantic associations: A test of investment model. *Journal of Experimental Social Psychology, 16*, 172-186.

- Rusbult, C. E. (1983). A longitudinal test of the investment model: The development (and deterioration) of satisfaction and commitment in heterosexual involvements. *Journal of Personality and Social Psychology*, 45, 101-117.
- Scheier, M. F., & Carver, C. S. (1985). Optimism, coping, and health: Assessment and implications of generalized outcome expectancies. *Health Psychology*, 4, 219-247.
- Scheier, M. F., Carver, C. S., & Bridges, M. W. (1994). Distinguishing optimism from neuroticism (and trait anxiety, self-mastery, and self-esteem): A re-evaluation of the Life Orientation Test. *Journal of Personality and Social Psychology*, 67, 1063-1078.
- Schoebi, D., Karney, B. R., & Bradbury, T. N. (2012). Stability and change in the first 10 years of marriage: Does commitment confer benefits beyond the effects of satisfaction? *Journal of Personality and Social Psychology*, 102, 729-742.
- Seegerstrom, S. C., Taylor, S. E., Kemeny, M. E., & Fahey, J. L. (1998). Optimism is associated with mood, coping, and immune change in response to stress. *Journal of Personality and Social Psychology*, 74, 1646-1655.
- Simpson, J. A., Campbell, B., & Berscheid, E. (1986). The association between romantic love and marriage. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 12, 363-372.
- Srivastava, S., McGonigal, K. M., Richards, J. M., Butler, E. A., & Gross, J. J. (2006). Optimism in close relationships: How seeing things in a positive light makes them so. *Journal of personality and social psychology*, 91(1), 143-153. doi: 10.1037/0022-3514.91.1.143
- Stanley, S. M., & Markham, H. J. (1992). Assessing commitment in personal relationship. *Journal of Marriage and Family*, 54, 595-608.
- Stanley, S. M., Ragan, E. P., Rhoades, G. K., & Markman, H. J. (2013). Examining changes in relationship adjustment and life satisfaction in marriage. *Journal of Family Psychology*, 26, 165-170.
- Sternberg, R. J., & Hojjat, M. (1997). *Satisfaction in close relationships*. New York: The Guilford Press.
- Tackett, S. L., Nelson, L. J., & Busby, D. M. (2013). Shyness and relationship satisfaction: Evaluating the associations between shyness, self-esteem, and relationship satisfaction in couples. *The American Journal of Family Therapy*, 41, 34-45.

- Taylor, S. E., & Brown, J. D. (1988). Illusion and well-being: a social psychological perspective on mental health. *Psychological Bulletin*, 103(2), 193-210.
- Taylor, S. E., & Brown, J. D. (1994). Positive illusions and well-being revisited: Separating fact from fiction. *Psychological Bulletin*, 116, 21-27.
- Taylor, S. E., Peplau, L. A., & Sears, D. O. (2006). *Social Psychology*. New Jersey: Pearson Education, Inc.
- Unuvar, S., Avsaroglu, S., & Uslu, M. (2012). An evaluation of optimism and life satisfaction of undergraduate students in the school of tourism and hotel management. *Asian Social Science*, 8, 140-147.
- Vollman, M., & Antoniw, K. (2007). Optimism and relationship satisfaction: The role of social support. Retrieved on December, 18, 2012 from <http://www.manja-vollmann.net/dl/2007-VA-EHPS.pdf>.
- ธันยธร อนันต์วีโรจน์. (2552). การวิเคราะห์อิทธิพลส่งผ่านของบุคลิกภาพแบบหลงตนเองและบุคลิกภาพห้ำหั่นประกอบต่อพฤติกรรมภายนอกใจคู่สมรส. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาจิตวิทยา สังคม คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นันทกานต์ วงษ์ปัญญา. (2542). ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในชีวิตสมรสกับความไว้วางใจคู่สมรส. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาจิตวิทยา สังคม คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิภาพร รุจิพัฒน์กุล. (2549). อิทธิพลของความหลงตนเองและความใกล้ชิดสนิทสนม ต่อความเต็มใจที่จะเสียสละและความพึงพอใจในความสัมพันธ์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาจิตวิทยา สังคม คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วาริน เทพยายน. (2542). ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะบุคลิกภาพ ความพึงพอใจในความสัมพันธ์ กับรูปแบบความรักของคู่รัก. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาจิตวิทยา สังคม คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สิรินรัตน์ ศรีสรवल. (2547). อิทธิพลของภาพลวงตาทางบวกต่อความพึงพอใจในความสัมพันธ์ของคู่รัก. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาจิตวิทยา สังคม คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุธาสินี ใจสมิทธ์. (2553). อิทธิพลของความหลงตนเอง รูปแบบความรักแบบเล่นเกม และการกระตุ้นลักษณะเน้นความสัมพันธ์ต่อการผูกมัดในความสัมพันธ์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาจิตวิทยา สังคม คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- หยกฟ้า อิศรานนท์. (2551). อิทธิพลของบุคลิกภาพแบบหลงตนเอง และความไม่สอดคล้องระหว่างการเห็นคุณค่าแห่งตนโดยนัยและการเห็นคุณค่าแห่งตนที่รับรู้ ต่อสุขภาวะทางจิต : การวิเคราะห์อิทธิพลของตัวแปรกำกับและตัวแปรส่งผ่าน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาจิตวิทยา สังคม คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภาคผนวก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาคผนวก ก
ตัวอย่างแบบสอบถาม

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจความคิดเห็นของท่านในด้านบุคลิกภาพและความรักของท่านกับคู่รัก ที่มีระยะเวลาในการคบกันมาไม่ต่ำกว่า 3 เดือน ข้อมูลจากแบบสอบถามจะใช้เป็นส่วนหนึ่งในการทำวิทยานิพนธ์ ของ นางสาวกฤษมา กาญจนประกิจ สาขาวิชาจิตวิทยาสังคม คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสอบถามนี้มีจำนวน 53 ข้อ ประกอบด้วย 6 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว

ตอนที่ 2 มาตรฐานบุคลิกภาพ

ตอนที่ 3 มาตรฐานการประเมินตนเอง

ตอนที่ 4 มาตรฐานการประเมินคนรัก

ตอนที่ 5 มาตรฐานความรู้สึกต่อคนรัก

ตอนที่ 6 มาตรฐานความรู้สึกต่อความสัมพันธ์

ผู้วิจัยใคร่ขอความร่วมมือจากท่านโปรดอ่านคำชี้แจงอย่างละเอียดและตอบคำถามให้ครบทุกข้อ ด้วยความรู้สึกที่แท้จริงของท่านด้วยความตั้งใจ และจริงจังมากที่สุด โดยผู้วิจัยขอรับรองว่าคำตอบของท่านจะเป็นความลับและไม่มีผลกระทบใด ๆ กับตัวท่านทั้งสิ้น

หากท่านไม่ได้รับการปฏิบัติตามข้อมูลดังกล่าวสามารถร้องเรียนได้ที่คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคน กลุ่มสหสถาบัน ชุดที่ 1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ชั้น 4 อาคารสถาบัน 2 ซอยจุฬาลงกรณ์ 62 ถนนพญาไท เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330 โทรศัพท์ 0-2218-8147 หรือ 0-2218-8141 โทรสาร 0-2218-8147 E-mail: eccu@chula.ac.th

ขอขอบพระคุณในความร่วมมือเป็นอย่างสูง

นางสาวกฤษมา กาญจนประกิจ

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว

คำชี้แจง โปรดกรอกข้อความลงในช่องว่างและใส่เครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับท่าน และเนื่องจากผู้วิจัยต้องการข้อมูลทั้งจากท่านและคู่รักเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกัน จึงใคร่ขอให้ผู้ตอบแบบสอบถามกรอกวลี หรือตัวเลข ในช่องรหัสคู่รักที่กำหนดไว้ เช่น “ความรัก” หรือ “000” ให้ตรงกันกับคู่รักของท่าน รหัสคู่รัก _____

1. เพศ ชาย หญิง
2. อายุ _____ ปี
3. ปัจจุบัน กำลังศึกษาอยู่ ทำงานแล้ว
4. ระดับการศึกษาสูงสุดของท่าน

- ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย, ปวช. หรือเทียบเท่า
 อนุปริญญา หรือ ปวส. ปริญญาตรี ปริญญาโท
 ปริญญาเอก

5. รายได้ปัจจุบันของท่าน

- น้อยกว่าหรือเท่ากับ 5,000 บาท/เดือน 5,001-10,000/เดือน 10,001-15,000/เดือน
 15,001-20,000/เดือน 20,001-25,000/เดือน 25,001-30,000/เดือน
 30,001-35,000/เดือน มากกว่า 35,000/เดือน

6. ท่านกับคนรักในปัจจุบันคบกันมานาน _____ ปี _____ เดือน

7. ท่านกับคนรักอาศัยอยู่ด้วยกัน ใช่ ไม่ใช่

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตัวอย่างมาตรวัดการมองโลกในแง่ดี

คำชี้แจง โปรดพิจารณาข้อความต่อไปนี้ แล้วเขียนวงกลม ลงในช่องที่ตรงกับความรู้สึกของท่านมากที่สุด ในแต่ละข้อความ

- 1 หมายถึง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง 2 หมายถึง ไม่เห็นด้วย 3 หมายถึง ค่อนข้างไม่เห็นด้วย
 4 หมายถึง เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยพอ ๆ กัน 5 หมายถึง ค่อนข้างเห็นด้วย 6 หมายถึง เห็นด้วย
 7 หมายถึง เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ข้อความ	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ไม่เห็นด้วย	ค่อนข้างไม่เห็นด้วย	เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยพอ ๆ กัน	ค่อนข้างเห็นด้วย	เห็นด้วย	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
1. เมื่อไม่มีอะไรแน่นอน ฉันมักคาดหวังว่าจะมีสิ่งดี ๆ เกิดขึ้น	1	2	3	4	5	6	7
2. ฉันแทบไม่เคยเชื่อว่าจะมีเรื่องดี ๆ เกิดขึ้นกับฉัน	1	2	3	4	5	6	7
3. ฉันสนุกสนานกับเพื่อนของฉันเป็นอย่างมาก	1	2	3	4	5	6	7
4. ฉันคาดหวังเสมอว่าทุกอย่างจะเป็นไปในทางที่ดี	1	2	3	4	5	6	7
5. ฉันคิดเสมอว่าอนาคตของฉันจะเต็มไปด้วยความยากลำบาก	1	2	3	4	5	6	7

หมายเหตุ มาตรวัดการมองโลกในแง่ดีที่ใช้จริงมี 10 ข้อ

ตัวอย่างมาตรวัดภาพลวงตาทางบวก

คำชี้แจง โปรดพิจารณาข้อความต่อไปนี้ แล้วเขียนวงกลม ลงในช่องที่ตรงกับ**บุคลิกภาพหรือการกระทำของท่านมากที่สุด**ในแต่ละข้อความ

- 1 หมายถึง ไม่ตรงที่สุด 2 หมายถึง ไม่ตรง 3 หมายถึง ค่อนข้างไม่ตรง
4 หมายถึง ตรงและไม่ตรงพอ ๆ กัน 5 หมายถึง ค่อนข้างตรง 6 หมายถึง ตรง 7 หมายถึง ตรงที่สุด

ข้อความ	ไม่ตรงที่สุด	ไม่ตรง	ค่อนข้างไม่ตรง	ตรงและไม่ตรงพอ ๆ กัน	ค่อนข้างตรง	ตรง	ตรงที่สุด
1. นิสัยน่ารัก	1	2	3	4	5	6	7
2. มีความอดทน	1	2	3	4	5	6	7
3. ไม่ละเอียดอ่อน	1	2	3	4	5	6	7
4. ขี้บ่น	1	2	3	4	5	6	7
5. ไม่มีเหตุผล	1	2	3	4	5	6	7

หมายเหตุ มาตรวัดการรับรู้ตนเองที่ใช้จริงมี 10 ข้อ

คำชี้แจง โปรดพิจารณาข้อความต่อไปนี้ แล้วเขียนวงกลม ลงในช่องที่ตรงกับ**บุคลิกภาพหรือการกระทำของคนรักของท่านมากที่สุด**ในแต่ละข้อความ

- 1 หมายถึง ไม่ตรงที่สุด 2 หมายถึง ไม่ตรง 3 หมายถึง ค่อนข้างไม่ตรง
4 หมายถึง ตรงและไม่ตรงพอ ๆ กัน 5 หมายถึง ค่อนข้างตรง 6 หมายถึง ตรง 7 หมายถึง ตรงที่สุด

ข้อความ	ไม่ตรงที่สุด	ไม่ตรง	ค่อนข้างไม่ตรง	ตรงและไม่ตรงพอ ๆ กัน	ค่อนข้างตรง	ตรง	ตรงที่สุด
1. นิสัยน่ารัก	1	2	3	4	5	6	7
2. มีความอดทน	1	2	3	4	5	6	7
3. ไม่ละเอียดอ่อน	1	2	3	4	5	6	7
4. ขี้บ่น	1	2	3	4	5	6	7
5. ไม่มีเหตุผล	1	2	3	4	5	6	7

หมายเหตุ มาตรวัดการรับรู้คนรักที่ใช้จริงมี 10 ข้อ

ตัวอย่างมาตรวัดความพึงพอใจในความสัมพันธ์

คำชี้แจง โปรดพิจารณาข้อความต่อไปนี้ แล้วเขียนวงกลม ลงในช่องที่ตรงกับความรู้สึกของท่านที่มีต่อคนรัก **ของท่านมากที่สุด** ในแต่ละข้อความ

- 1 หมายถึง น้อยที่สุด 2 หมายถึง น้อย 3 หมายถึง ค่อนข้างน้อย
4 หมายถึง ปานกลาง 5 หมายถึง ค่อนข้างมาก 6 หมายถึง มาก
7 หมายถึง มากที่สุด

ตัวอย่างการตอบ หากท่านรู้สึกว่าคุณข้อความ “ท่านกับคนรักของท่านไปกันได้ด้วยดี” ไม่ตรงกับความรู้สึกของท่านที่มีต่อคนรักมากที่สุด

ข้อความ	น้อยที่สุด	น้อย	ค่อนข้างน้อย	ปานกลาง	ค่อนข้างมาก	มาก	มากที่สุด
1. ท่านรู้สึกพึงพอใจกับความสัมพันธ์ของท่านกับคนรัก	1	2	3	4	5	6	7
2. ท่านกับคนรักของท่านไปกันได้ด้วยดี	1	2	3	4	5	6	7
3. บางครั้งท่านรู้สึกว่าไม่น่าคบกับคนรักของท่านคนปัจจุบันเลย	1	2	3	4	5	6	7

หมายเหตุ มาตรวัดความพึงพอใจในความสัมพันธ์ที่ใช้จริงมี 5 ข้อ

ตัวอย่างมาตรวัดการผูกมัดในความสัมพันธ์

คำชี้แจง โปรดพิจารณาข้อความต่อไปนี้ แล้วเขียนวงกลม ลงในช่องที่ตรงกับความรู้สึกของท่านที่มีต่อ **ความสัมพันธ์ของท่านกับ คนรักมากที่สุด** ในแต่ละข้อความ

- 1 หมายถึง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง 2 หมายถึง ไม่เห็นด้วย 3 หมายถึง ค่อนข้างไม่เห็นด้วย
 4 หมายถึง เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยพอ ๆ กัน 5 หมายถึง ค่อนข้างเห็นด้วย 6 หมายถึง เห็นด้วย
 7 หมายถึง เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ข้อความ	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ไม่เห็นด้วย	ค่อนข้างไม่เห็นด้วย	เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยพอ ๆ กัน	ค่อนข้างเห็นด้วย	เห็นด้วย	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
1. เพื่อนของฉันจะไม่ว่าอะไร หากฉันจบความสัมพันธ์กับคนรัก	1	2	3	4	5	6	7
2. ในกรณีที่จบความสัมพันธ์กับคนรัก ฉันจำเป็นต้องใช้เวลาและความพยายามอย่างมาก	1	2	3	4	5	6	7
3. แม้จะอยากยุติความสัมพันธ์มากเพียงใด แต่ฉันก็ยังคงทนไม่ได้ที่จะเห็นเขาเจ็บปวดที่ถูกฉันทิ้ง	1	2	3	4	5	6	7
4. การยุติความสัมพันธ์กับคนรัก ทำได้ง่าย ๆ	1	2	3	4	5	6	7
5. ครอบครัวของฉันอยากให้ความสัมพันธ์ของฉันกับคนรักราบรื่น	1	2	3	4	5	6	7
6. ฉันอาจจะไม่ได้อยู่กับคนรักคนนี้นานขนาดอันใดก็ได้	1	2	3	4	5	6	7
7. ฉันต้องการให้คนรักมีความสุขกับการได้เป็นคนรักของฉัน	1	2	3	4	5	6	7
8. ฉันต้องการให้คนอื่นรู้ว่าฉันกับคนรักเป็นคู่รักกัน	1	2	3	4	5	6	7
9. ฉันต้องการอยู่กับคนรักคนปัจจุบันของฉันตลอดไป	1	2	3	4	5	6	7

หมายเหตุ มาตรวัดการผูกมัดในความสัมพันธ์ที่ใช้จริงมี 18 ข้อ

ภาคผนวก ข

ตาราง ข ที่ 1

ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อกับคะแนนรวมของข้ออื่นๆ ใน
 มาตรฐานวัดการมองโลกในแง่ดี (Corrected Item – Total Correlation: CITC) (N = 60)

ข้อที่	ทิศทาง	การวิเคราะห์ข้อกระทงวิธี กลุ่มสูง-กลุ่มต่ำ				t	p	CITC	CITC	CITC	CITC	ข้อที่ผ่านการ คัดเลือก
		กลุ่มสูง (n = 14)		กลุ่มต่ำ (n = 18)				ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3	ครั้งที่ 4	
		M	SD	M	SD			11 ข้อ	10 ข้อ	9 ข้อ	7 ข้อ	
OPT1	+	6.14	.86	4.00	1.65	4.41***	.000	.55**	.53**	.49**	.55**	✓
OPT2								ข้อกระทงกลาง				
OPT3	-	4.29	1.73	3.06	1.21	2.27*	.034	.24*	.28*	.33**	-	-
OPT4	+	6.00	1.18	4.78	1.40	2.69*	.012	.22*	.20	-	-	-
OPT5								ข้อกระทงกลาง				
OPT6								ข้อกระทงกลาง				
OPT7	-	4.79	1.89	3.33	1.37	1.52*	.017	.13	-	-	-	-
OPT8								ข้อกระทงกลาง				
OPT9	-	6.29	1.33	3.61	1.29	5.73***	.000	.59**	.61**	.64**	.59**	✓
OPT10	+	6.64	.50	3.94	1.26	7.55***	.000	.72**	.69**	.67**	.74**	✓
OPT11	-	4.71	1.27	3.39	1.29	2.91**	.007	.30*	.37**	.37**	-	-
OPT12	+	6.57	.51	4.33	1.50	5.35***	.000	.63**	.60**	.54**	.63**	✓
OPT13	-	6.14	1.10	3.67	1.08	6.36***	.000	.52**	.53**	.59**	.52**	✓
OPT14	+	6.71	.61	3.83	1.38	7.25***	.000	.62**	.68**	.69**	.63**	✓
OPT15	-	6.21	.80	3.94	1.51	5.45***	.000	.59**	.60**	.54**	.58**	✓
α								.80	.82	.83	.85	

หมายเหตุ ข้อที่ 2, 5, 6, 8 เป็นข้อกระทงกลาง จะไม่มีการนำมาคิดคะแนนและไม่นำมาวิเคราะห์

ค่า t ที่ขีดเส้นใต้ เป็นการวิเคราะห์โดยแยกความแปรปรวน

CITC ครั้งที่ 1 คือ ค่าสหสัมพันธ์ของข้อกระทงนั้น ๆ กับข้อกระทงที่เหลือทั้งหมด เมื่อวิเคราะห์ 11 ข้อ
 กระทง

CITC ครั้งที่ 2 คือ ค่าสหสัมพันธ์ของข้อกระทงนั้น ๆ กับข้อกระทงที่เหลือทั้งหมด เมื่อวิเคราะห์ 10 ข้อ
 กระทง

CITC ครั้งที่ 3 คือ ค่าสหสัมพันธ์ของข้อกระทงนั้น ๆ กับข้อกระทงที่เหลือทั้งหมด เมื่อวิเคราะห์ 9 ข้อ
กระทง

CITC ครั้งที่ 4 คือ ค่าสหสัมพันธ์ของข้อกระทงนั้น ๆ กับข้อกระทงที่เหลือทั้งหมด เมื่อวิเคราะห์ 7 ข้อ
กระทง

เกณฑ์ค่า r วิฤติ (58, .05, หนึ่งหาง) $\approx .214$ * $p < .05$, หนึ่งหาง. ** $p < .01$, หนึ่งหาง.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาคผนวก ค

ตาราง ค ที่ 1

การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อกับคะแนนรวมของข้ออื่นๆ
ในมาตราวัดภาพลวงตาทางบวก (การรับรู้ตนเอง) (Corrected Item – Total Correlation: CITC)
(N = 100)

ข้อที่	ทิศทาง	การวิเคราะห์ข้อกระทงวิธี กลุ่มสูง-กลุ่มต่ำ				t	p	CITC	CITC	CITC	ข้อที่ผ่าน การ คัดเลือก
		กลุ่มสูง (n = 26)		กลุ่มต่ำ (n = 26)				ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3	
		M	SD	M	SD			21 ข้อ	20 ข้อ	10 ข้อ	
SEL1	+	5.81	.80	3.88	1.56	5.60***	.000	.51**	.53**	.45**	✓
SEL2	+	5.77	1.21	4.54	1.30	3.53**	.001	.35**	.37**	-	-
SEL3	+	5.50	1.27	4.50	1.11	3.03**	.004	.32**	.33**	-	-
SEL4	+	6.08	1.13	4.31	1.69	4.44***	.000	.45**	.45**	-	-
SEL5	+	5.73	.87	4.46	1.36	4.00***	.000	.34**	.35**	-	-
SEL6	+	6.08	.69	4.15	1.38	6.37***	.000	.58**	.57**	.44**	✓
SEL7	-	4.08	1.65	2.69	1.38	3.29**	.002	.20*	.17*	-	-
SEL8	-	5.00	1.67	3.85	1.67	2.49**	.016	.11	-	-	-
SEL9	-	5.31	1.57	3.23	1.82	4.41***	.000	.38**	.41**	.31**	✓
SEL10	-	6.08	.93	5.35	1.13	2.54*	.041	.19*	.22*	-	-
SEL11	-	4.23	1.50	2.54	1.17	4.52***	.000	.44**	.39**	.43**	✓
SEL12	-	5.58	1.36	4.38	1.65	2.84**	.007	.32**	.29**	.36**	✓
SEL13	+	4.85	1.43	3.46	1.77	3.10**	.003	.18*	.17*	-	-
SEL14	+	5.27	1.40	3.54	1.33	4.56***	.000	.46**	.49**	.41**	✓
SEL15	+	5.46	.76	4.31	1.32	3.86***	.000	.31**	.37**	-	-
SEL16	+	5.58	.90	4.23	1.21	4.55***	.000	.51**	.55**	.48**	✓
SEL17	-	4.81	1.67	3.15	1.80	3.43**	.001	.27**	.28**	-	-
SEL18	-	5.31	1.46	3.15	1.80	5.97***	.000	.30**	.24**	.30**	✓
SEL19	-	5.31	1.46	3.19	1.06	6.63***	.000	.48**	.47**	.53**	✓

ตาราง ค ที่ 1 (ต่อ)

ข้อที่	ทิศทาง	การวิเคราะห์ข้อกระทงวิธี กลุ่มสูง-กลุ่มต่ำ				t	p	CITC	CITC	CITC	ข้อที่ผ่าน การ คัดเลือก
		กลุ่มสูง (n = 26)		กลุ่มต่ำ (n = 26)				ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3	
		M	SD	M	SD			21 ข้อ	20 ข้อ	10 ข้อ	
SEL20	+	6.08	.89	4.92	1.47	3.43**	.001	.32**	.35**	-	✓
SEL21	+	6.12	.71	4.15	1.29	6.80***	.000	.55**	.53**	.47**	✓
α								.79	.80	.75	

หมายเหตุ ค่า t ที่ขีดเส้นใต้ เป็นการวิเคราะห์โดยแยกความแปรปรวน

CITC ครั้งที่ 1 คือ ค่าสหสัมพันธ์ของข้อกระทงนั้น ๆ กับข้อกระทงที่เหลือทั้งหมด เมื่อวิเคราะห์ 21 ข้อ
กระทง

CITC ครั้งที่ 2 คือ ค่าสหสัมพันธ์ของข้อกระทงนั้น ๆ กับข้อกระทงที่เหลือทั้งหมด เมื่อวิเคราะห์ 20 ข้อ
กระทง

CITC ครั้งที่ 3 คือ ค่าสหสัมพันธ์ของข้อกระทงนั้น ๆ กับข้อกระทงที่เหลือทั้งหมด เมื่อวิเคราะห์ 10 ข้อ
กระทง

เกณฑ์ค่า r วิฤติ (98, .05, หนึ่งทาง) ≈ 1.65 * $p < .05$, หนึ่งทาง.** $p < .01$, หนึ่งทาง.

ตาราง ค ที่ 2

การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อกับคะแนนรวมของข้ออื่นๆ
ในมาตราวัดภาพลวงตาทางบวก (การรับรู้คนรัก) (Corrected Item – Total Correlation: CITC)
(N = 100)

ข้อที่	ทิศทาง	การวิเคราะห์ข้อกระทงวิธี กลุ่มสูง-กลุ่มต่ำ				t	p	CITC ครั้งที่ 1	CITC ครั้งที่ 2	ข้อที่ผ่าน การ คัดเลือก
		กลุ่มสูง (n = 23)		กลุ่มต่ำ (n = 23)						
		M	SD	M	SD			21 ข้อ	10 ข้อ	
LOV1	+	6.17	.72	4.52	1.24	5.54***	.000	.49**	.37**	✓
LOV2	+	6.04	1.07	4.57	1.59	3.70**	.001	.35**	-	-
LOV3	+	5.91	1.20	4.48	1.68	3.34**	.002	.39**	-	-
LOV4	+	6.17	.83	4.57	1.47	5.56***	.000	.50**	-	-
LOV5	+	6.22	.90	3.87	1.49	6.04***	.000	.53**	-	-
LOV6	+	6.39	.66	3.87	1.49	7.44***	.000	.65**	.59**	✓
LOV7	-	4.53	1.88	2.83	1.56	3.16**	.003	.32**	-	-
LOV8	-	5.70	1.52	4.04	1.97	3.19**	.003	.20*	-	-
LOV9	-	5.74	1.25	3.91	1.83	3.95***	.000	.23*	.17*	✓
LOV10	-	6.30	.76	5.22	1.35	3.37**	.002	.21*	-	-
LOV11	-	5.39	1.44	3.04	1.85	4.81***	.000	.42**	.30**	✓
LOV12	-	6.04	1.26	3.57	1.83	5.35***	.000	.48**	.45**	✓
LOV13	+	4.74	1.25	3.17	1.61	3.68**	.001	.22*	-	-
LOV14	+	5.52	1.20	4.26	1.10	3.72**	.001	.18*	.22*	✓
LOV15	+	6.22	.67	4.57	1.44	4.99***	.000	.38**	-	-
LOV16	+	6.04	.83	4.78	1.24	4.06***	.000	.36**	.39**	✓
LOV17	-	5.22	1.70	3.65	1.72	3.10**	.003	.29**	-	-
LOV18	-	5.26	1.48	2.87	1.74	5.02***	.000	.41**	.38**	✓
LOV19	-	6.43	.73	4.61	1.78	4.56***	.000	.39**	.40**	✓

ตาราง ค ที่ 2 (ต่อ)

ข้อที่	ทิศทาง	การวิเคราะห์ข้อ तरहวิธี กลุ่มสูง-กลุ่มต่ำ				t	p	CITC ครั้งที่ 1	CITC ครั้งที่ 2	ข้อที่ผ่าน การ คัดเลือก
		กลุ่มสูง (n = 23)		กลุ่มต่ำ (n = 23)						
		M	SD	M	SD					
LOV20	+	6.39	.78	5.22	1.45	3.43**	.002	.31**	-	-
LOV21	+	6.35	.78	4.70	1.77	4.10***	.000	.43**	.41**	✓
α								.80	.70	

หมายเหตุ ค่า t ที่ขีดเส้นใต้ เป็นการวิเคราะห์โดยแยกความแปรปรวน
CITC ครั้งที่ 1 คือ ค่าสหสัมพันธ์ของข้อ तरहนั้น ๆ กับข้อ तरहที่เหลือทั้งหมด เมื่อวิเคราะห์ 21 ข้อ
 तरह
CITC ครั้งที่ 2 คือ ค่าสหสัมพันธ์ของข้อ तरहนั้น ๆ กับข้อ तरहที่เหลือทั้งหมด เมื่อวิเคราะห์ 10 ข้อ
 तरह
เกณฑ์ค่า r วิฤติ (98, .05, หนึ่งหาง) $\approx .165$ * $p < .05$, หนึ่งหาง.** $p < .01$, หนึ่งหาง.

ภาคผนวก ง

ตาราง ง ที่ 1

การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อกับคะแนนรวมของข้ออื่นๆ ใน
 มาตรฐานวัดความพึงพอใจในความสัมพันธ์ (Corrected Item – Total Correlation: CITC) (N = 60)

ข้อที่	ทิศทาง	การวิเคราะห์ข้อกระทงวิธี กลุ่มสูง-กลุ่มต่ำ				t	p	CITC ครั้งที่ 1	CITC ครั้งที่ 2	ข้อที่ ผ่านการ คัดเลือก
		กลุ่มสูง (n = 13)		กลุ่มต่ำ (n = 19)						
		M	SD	M	SD					
SAT1	+	6.23	1.17	3.47	1.52	5.83***	.000	.72**	-	-
SAT2	+	6.31	.86	3.74	1.52	6.09***	.000	.66**	-	-
SAT3	-	6.69	.63	3.68	1.57	6.55***	.000	.65**	.68**	✓
SAT4	+	6.85	.38	3.26	1.20	10.42***	.000	.80**	-	-
SAT5	+	6.46	.88	4.11	1.88	4.20***	.000	.63**	-	-
SAT6	+	6.92	.28	3.32	1.42	9.02***	.000	.75**	-	-
SAT7	+	6.92	.28	3.74	1.41	8.01***	.000	.85**	.83**	✓
SAT8	+	6.85	.38	3.63	1.64	6.91***	.000	.87**	.83**	✓
SAT9	+	6.92	.28	4.00	1.20	8.57***	.000	.75**	-	-
SAT10	+	6.23	.83	2.68	1.42	8.10***	.000	.80**	.79**	✓
SAT11	-	6.77	.60	3.21	1.69	7.27***	.000	.79**	.78**	✓
SAT12	-	5.08	2.56	3.16	1.50	2.67*	.012	.32**	-	-
SAT13	+	6.85	.38	4.00	1.89	5.34***	.000	.72**	-	-
SAT14	+	6.85	.38	3.79	1.48	7.28***	.000	.73**	-	-
SAT15	-	5.46	1.61	3.26	1.28	4.10***	.000	.53**	-	-
α								.94	.91	

หมายเหตุ ค่า t ที่ขีดเส้นใต้ เป็นการวิเคราะห์โดยแยกความแปรปรวน

CITC ครั้งที่ 1 คือ ค่าสหสัมพันธ์ของข้อกระทงนั้น ๆ กับข้อกระทงที่เหลือทั้งหมด เมื่อวิเคราะห์ 15 ข้อ
 กระทง

CITC ครั้งที่ 2 คือ ค่าสหสัมพันธ์ของข้อกระทงนั้น ๆ กับข้อกระทงที่เหลือทั้งหมด เมื่อวิเคราะห์ 5 ข้อ
 กระทง

เกณฑ์ค่า r วิฤติ (58, .05, หนึ่งหาง) $\approx .214$ * $p < .05$, หนึ่งหาง.** $p < .01$, หนึ่งหาง.

ภาคผนวก จ

ตาราง จ ที่ 1

การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อกับคะแนนรวมของข้ออื่นๆ
ในมาตราวัดการผูกมัดความสัมพันธ์ (Corrected Item – Total Correlation: CITC) (N = 200)

ข้อที่	ทิศทาง	การวิเคราะห์ข้อกระทงวิธี กลุ่มสูง-กลุ่มต่ำ				t	p	CITC ครั้งที่ 1	CITC ครั้งที่ 2	CITC ครั้งที่ 3	ข้อที่ผ่าน การ คัดเลือก
		กลุ่มสูง (n = 48)		กลุ่มต่ำ (n = 51)							
		M	SD	M	SD						
COM1	-	4.46	1.89	2.49	1.57	5.62***	.000	.22**	.22**	.26**	✓
COM2	-	2.29	1.64	2.39	1.40	-.33	.744	-	-	-	-
COM3	+	6.50	.72	4.61	1.55	7.72***	.000	.43**	.44**	.42**	✓
COM4	+	5.65	1.51	4.37	1.52	4.18***	.000	.27**	.28**	.28**	✓
COM5	+	4.19	1.86	3.22	1.93	2.55*	.012	.15*	.15*	-	-
COM6	-	6.79	.41	4.63	1.75	8.33***	.000	.49**	.48**	.47**	✓
COM7	+	5.92	1.54	5.39	1.97	1.47*	.145	.08	-	-	-
COM8	+	5.94	1.30	4.33	1.87	4.93***	.000	.41**	.41**	.42**	✓
COM9	+	5.50	1.81	3.63	1.77	5.21***	.000	.33**	.32**	.30**	✓
COM10	-	3.88	1.58	3.53	1.39	1.15	.252	-	-	-	-
COM11	+	3.83	1.75	2.80	1.58	3.07**	.003	.18**	.18**	-	-
COM12	-	3.83	1.48	3.25	1.18	2.14*	.035	.00	-	-	-
COM13	-	2.19	1.41	2.18	1.31	.04	.968	-	-	-	-
COM14	-	5.60	1.36	3.88	1.53	5.91***	.000	.31**	.31**	.23**	✓
COM15	+	6.71	.58	4.57	1.60	8.72***	.000	.47**	.46**	.47**	✓
COM16	-	3.90	1.92	3.37	1.70	1.44	.154	-	-	-	-
COM17	-	4.71	1.81	2.96	1.55	5.15***	.000	.30**	.30**	.29**	✓
COM18	+	5.33	1.58	3.02	1.45	7.59***	.000	.49**	.50**	.45**	✓
COM19	+	6.79	.54	4.84	1.36	9.24***	.000	.62**	.63**	.66**	✓
COM20	+	6.42	.85	4.73	1.43	7.11***	.000	.44**	.46**	-	-
COM21	-	4.77	1.92	3.43	1.45	3.94***	.000	.21**	.21**	-	-

ตาราง จ ที่ 1 (ต่อ)

ข้อที่	ทิศทาง	การวิเคราะห์ข้อกระทงวิธี กลุ่มสูง-กลุ่มต่ำ				<i>t</i>	<i>p</i>	CITC	CITC	CITC	ข้อที่ผ่านการ คัดเลือก
		กลุ่มสูง (<i>n</i> = 48)		กลุ่มต่ำ (<i>n</i> = 51)				ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3	
		<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>			30 ข้อ	28 ข้อ	18 ข้อ	
COM22	+	6.21	.94	3.98	1.49	8.94***	.000	.52**	.53**	.56**	✓
COM23	-	4.73	1.59	3.41	1.10	4.81***	.000	.28**	.28**	-	-
COM24	-	6.54	.62	4.41	1.78	7.86***	.000	.53**	.54**	.53**	✓
COM25	-	6.54	.82	4.18	1.68	8.80***	.000	.52**	.52**	.52**	✓
COM26	+	6.88	.33	5.08	1.50	8.14***	.000	.59**	.59**	.59**	✓
COM27	+	5.83	1.21	3.75	1.48	7.71***	.000	.44**	.46**	-	-
COM28	+	6.54	.71	4.90	1.49	6.93***	.000	.41**	.41**	-	-
COM29	+	5.63	1.25	3.90	1.54	6.13***	.000	.44**	.45**	-	-
COM30	-	6.60	.61	4.67	1.58	7.94***	.000	.48**	.47**	-	-
COM31	+	6.00	1.35	4.20	1.51	6.27***	.000	.47**	.48**	.49**	✓
COM32	+	6.75	.48	4.53	1.53	9.62***	.000	.59**	.60**	.61**	✓
COM33	-	6.79	.41	4.84	1.76	7.48***	.000	.50**	.48**	-	-
COM34	-	6.44	.99	4.92	1.87	4.99***	.000	.31**	.29**	.43**	✓
α								.85	.86	.83	

*หมายเหตุ ค่า *t* ที่ขีดเส้นใต้ เป็นการวิเคราะห์โดยแยกความแปรปรวน

CITC ครั้งที่ 1 คือ ค่าสหสัมพันธ์ของข้อกระทงนั้น ๆ กับข้อกระทงที่เหลือทั้งหมด เมื่อวิเคราะห์ 30 ข้อ
กระทง

CITC ครั้งที่ 2 คือ ค่าสหสัมพันธ์ของข้อกระทงนั้น ๆ กับข้อกระทงที่เหลือทั้งหมด เมื่อวิเคราะห์ 28 ข้อ
กระทง

CITC ครั้งที่ 3 คือ ค่าสหสัมพันธ์ของข้อกระทงนั้น ๆ กับข้อกระทงที่เหลือทั้งหมด เมื่อวิเคราะห์ 18 ข้อ
กระทง

เกณฑ์ค่า *r* วิฤติ (198, .05, หนึ่งหาง) $\approx .117$ **p* < .05, หนึ่งหาง. ***p* < .01, หนึ่งหาง.

ภาคผนวก ฉ

ผลการวิเคราะห์โมเดลสมการเชิงโครงสร้าง (โมเดลสมมติฐาน) ด้วยโปรแกรมลิสเรล (Lisrel)

L I S R E L 8.72

BY

Karl G. Jöreskog & Dag Sörbom

This program is published exclusively by
 Scientific Software International, Inc.
 7383 N. Lincoln Avenue, Suite 100
 Lincolnwood, IL 60712, U.S.A.
 Phone: (800)247-6113, (847)675-0720, Fax: (847)675-2140
 Copyright by Scientific Software International, Inc., 1981-2005
 Use of this program is subject to the terms specified in the
 Universal Copyright Convention.
 Website: www.ssicentral.com

The following lines were read from file C:\Users\BT\Desktop\080457
 LATENT MODEL\080457 LATENT MODEL.spl:

```
SEM
DA NI=5 NO=400 MA=CM
LA
ILLU SAT CON DED OPT
KM
1
.343 1
.126 .461 1
.219 .670 .630 1
.254 .431 .241 .296 1
ME
0.2000 5.66648 5.2641 5.9302 5.3177
SD
0.90071 1.13071 .90603 .94746 .82409
MO NX=1 NY=4 NK=1 NE=3 C
LX=FU,FI LY=FU,FI GA=FU,FI BE=FU,FI PS=SY PH=FU,FR TD=FU,FI TE=FU,FI
FR LX(1,1) LY(1,1) LY(2,2) LY(3,3) LY(4,3) GA(1,1) BE(3,1) BE(3,2)
BE(2,1)
FR TE(3,3) TE(4,4)
VA .20 TD(1,1)
VA .20 TE(2,2)
VA .22 TE(1,1)
LE
POSIL RESAT COM
LK
OPT
PD
OU SE TV EF SS SC MI RS FS AD=OFF

SEM
```

Number of Input Variables 5
 Number of Y - Variables 4

Number of X - Variables 1
 Number of ETA - Variables 3
 Number of KSI - Variables 1
 Number of Observations 400

SEM

Covariance Matrix

	ILLU	SAT	CON	DED	OPT
ILLU	0.81				
SAT	0.35	1.28			
CON	0.10	0.47	0.82		
DED	0.19	0.72	0.54	0.90	
OPT	0.19	0.40	0.18	0.23	0.68

SEM

Parameter Specifications

LAMBDA-Y

	POSIL	RESAT	COM
ILLU	0	0	0
SAT	0	0	0
CON	0	0	0
DED	0	0	1

LAMBDA-X

	OPT
OPT	2

BETA

	POSIL	RESAT	COM
POSIL	0	0	0
RESAT	3	0	0
COM	4	5	0

GAMMA

	OPT
POSIL	6
RESAT	0
COM	0

PSI

	POSIL	RESAT	COM
	7	8	9

THETA-EPS

ILLU	SAT	CON	DED
-----	-----	-----	-----
0	0	10	11

SEM

Number of Iterations = 16

LISREL Estimates (Maximum Likelihood)

LAMBDA-Y

	POSIL	RESAT	COM
ILLU	0.76	- -	- -
SAT	- -	1.04	- -
CON	- -	- -	0.60
DED	- -	- -	0.91 (0.08) 11.83

LAMBDA-X

	OPT
OPT	0.69 (0.03) 19.93

BETA

	POSIL	RESAT	COM
POSIL	- -	- -	- -
RESAT	0.49 (0.06) 8.11	- -	- -
COM	-0.09 (0.06) -1.66	0.81 (0.08) 9.69	- -

GAMMA

	OPT

POSIL	0.43 (0.07) 6.40
RESAT	- -
COM	- -

Covariance Matrix of ETA and KSI

	POSIL	RESAT	COM	OPT
	-----	-----	-----	-----
POSIL	1.00			
RESAT	0.49	1.00		
COM	0.30	0.76	1.00	
OPT	0.43	0.21	0.13	1.00
PHI				
	OPT			

	1.00			

PSI

Note: This matrix is diagonal.

	POSIL	RESAT	COM
	-----	-----	-----
	0.82	0.76	0.41
	(0.09)	(0.07)	(0.07)
	9.15	10.43	6.27

Squared Multiple Correlations for Structural Equations

	POSIL	RESAT	COM
	-----	-----	-----
	0.18	0.24	0.59

Squared Multiple Correlations for Reduced Form

	POSIL	RESAT	COM
	-----	-----	-----
	0.18	0.04	0.02

Reduced Form

	OPT

POSIL	0.43 (0.07)

6.40
 RESAT 0.21
 (0.04)
 5.20
 COM 0.13
 (0.03)
 3.85

THETA-EPS

ILLU	SAT	CON	DED
0.22	0.20	0.46 (0.04) 11.68	0.08 (0.05) 1.47

Squared Multiple Correlations for Y - Variables

ILLU	SAT	CON	DED
0.73	0.84	0.43	0.91

THETA-DELTA

OPT
 0.20

Squared Multiple Correlations for X - Variables

OPT
 0.71

Goodness of Fit Statistics

Degrees of Freedom = 4
 Minimum Fit Function Chi-Square = 51.45 (P = 0.00)
 Normal Theory Weighted Least Squares Chi-Square = 50.83 (P = 0.00)
 Estimated Non-centrality Parameter (NCP) = 46.83
 90 Percent Confidence Interval for NCP = (27.45 ; 73.65)

Minimum Fit Function Value = 0.13
 Population Discrepancy Function Value (F0) = 0.12
 90 Percent Confidence Interval for F0 = (0.069 ; 0.18)
 Root Mean Square Error of Approximation (RMSEA) = 0.17
 90 Percent Confidence Interval for RMSEA = (0.13 ; 0.21)
 P-Value for Test of Close Fit (RMSEA < 0.05) = 0.00

Expected Cross-Validation Index (ECVI) = 0.18
 90 Percent Confidence Interval for ECVI = (0.13 ; 0.25)
 ECVI for Saturated Model = 0.075
 ECVI for Independence Model = 1.66

Chi-Square for Independence Model with 10 Degrees of Freedom = 652.68
 Independence AIC = 662.68
 Model AIC = 72.83
 Saturated AIC = 30.00
 Independence CAIC = 687.63
 Model CAIC = 127.73
 Saturated CAIC = 104.87

Normed Fit Index (NFI) = 0.92
 Non-Normed Fit Index (NNFI) = 0.82
 Parsimony Normed Fit Index (PNFI) = 0.37
 Comparative Fit Index (CFI) = 0.93
 Incremental Fit Index (IFI) = 0.93
 Relative Fit Index (RFI) = 0.80

Critical N (CN) = 103.97

Root Mean Square Residual (RMR) = 0.084
 Standardized RMR = 0.099
 Goodness of Fit Index (GFI) = 0.95
 Adjusted Goodness of Fit Index (AGFI) = 0.82
 Parsimony Goodness of Fit Index (PGFI) = 0.25

SEM

Fitted Covariance Matrix

	ILLU	SAT	CON	DED	OPT
ILLU	0.80				
SAT	0.39	1.28			
CON	0.14	0.47	0.82		
DED	0.21	0.72	0.54	0.90	
OPT	0.22	0.15	0.05	0.08	0.68

Fitted Residuals

	ILLU	SAT	CON	DED	OPT
ILLU	0.01				
SAT	-0.04	0.00			
CON	-0.03	0.00	0.00		
DED	-0.02	0.00	0.00	0.00	
OPT	-0.04	0.25	0.13	0.15	0.00

Summary Statistics for Fitted Residuals

Smallest Fitted Residual = -0.04
 Median Fitted Residual = 0.00
 Largest Fitted Residual = 0.25

Stemleaf Plot

```
- 0|44320000000
  0|1
  1|35
  2|5
```

Standardized Residuals

	ILLU	SAT	CON	DED	OPT
ILLU	6.96				
SAT	-6.98	-			
CON	-1.21	-0.53	-		
DED	-3.55	0.53	-	-	
OPT	-6.96	6.98	3.67	4.51	-

Summary Statistics for Standardized Residuals

```
Smallest Standardized Residual = -6.98
Median Standardized Residual = 0.00
Largest Standardized Residual = 6.98
```

Stemleaf Plot

```
- 0|77
- 0|41100000
  0|14
  0|577
```

Largest Negative Standardized Residuals

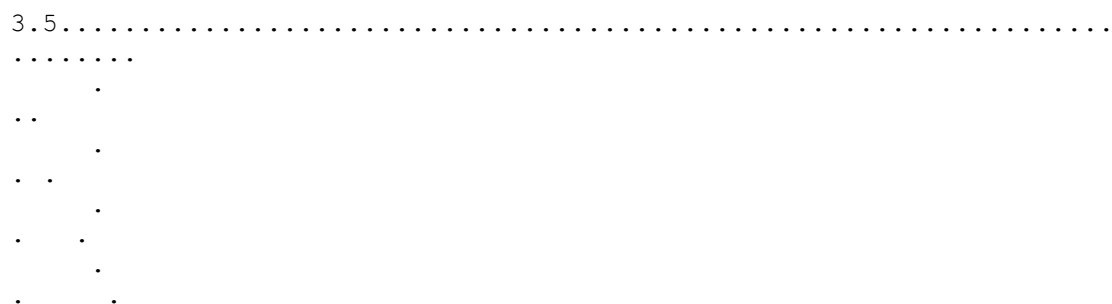
```
Residual for SAT and ILLU -6.98
Residual for DED and ILLU -3.55
Residual for OPT and ILLU -6.96
```

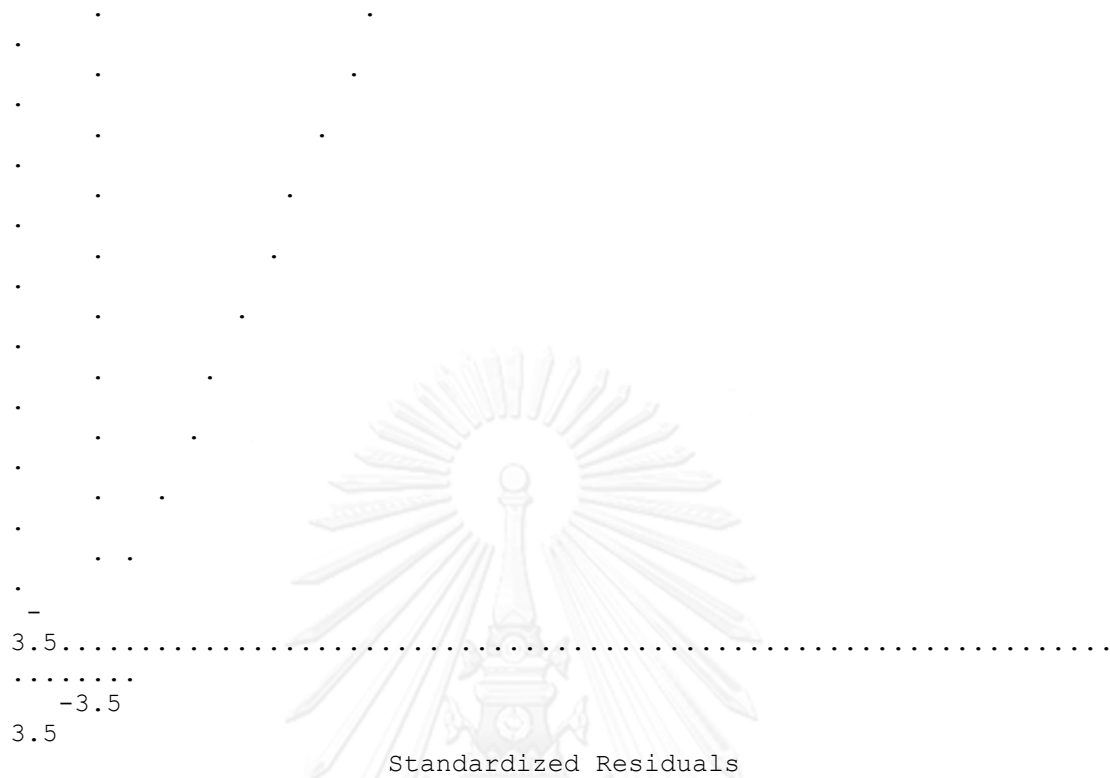
Largest Positive Standardized Residuals

```
Residual for ILLU and ILLU 6.96
Residual for OPT and SAT 6.98
Residual for OPT and CON 3.67
Residual for OPT and DED 4.51
```

SEM

Qplot of Standardized Residuals

SEM

Modification Indices and Expected Change

Modification Indices for LAMBDA-Y

	POSIL	RESAT	COM
ILLU	- -	47.79	25.04
SAT	- -	- -	- -
CON	0.28	0.28	- -
DED	0.28	0.28	- -

Expected Change for LAMBDA-Y

	POSIL	RESAT	COM
ILLU	- -	-0.93	-0.57
SAT	- -	- -	- -
CON	-0.02	-0.21	- -
DED	0.04	0.32	- -

Standardized Expected Change for LAMBDA-Y

	POSIL	RESAT	COM
ILLU	- -	-0.93	-0.57
SAT	- -	- -	- -
CON	-0.02	-0.21	- -
DED	0.04	0.32	- -

Completely Standardized Expected Change for LAMBDA-Y

	POSIL	RESAT	COM
	-----	-----	-----
ILLU	- -	-1.04	-0.64
SAT	- -	- -	- -
CON	-0.03	-0.23	- -
DED	0.04	0.34	- -

No Non-Zero Modification Indices for LAMBDA-X

Modification Indices for BETA

	POSIL	RESAT	COM
	-----	-----	-----
POSIL	- -	47.79	25.04
RESAT	- -	- -	- -
COM	- -	- -	- -

Expected Change for BETA

	POSIL	RESAT	COM
	-----	-----	-----
POSIL	- -	-1.22	-0.75
RESAT	- -	- -	- -
COM	- -	- -	- -

Standardized Expected Change for BETA

	POSIL	RESAT	COM
	-----	-----	-----
POSIL	- -	-1.22	-0.75
RESAT	- -	- -	- -
COM	- -	- -	- -

Modification Indices for GAMMA

	OPT

POSIL	- -
RESAT	47.79
COM	0.16

Expected Change for GAMMA

	OPT

POSIL	- -
RESAT	0.48
COM	0.02

Standardized Expected Change for GAMMA

	OPT

POSIL	- -
RESAT	0.48
COM	0.02

No Non-Zero Modification Indices for PHI

Modification Indices for PSI

	POSIL	RESAT	COM
	-----	-----	-----
POSIL	- -		
RESAT	47.79	- -	
COM	0.16	- -	- -

Expected Change for PSI

	POSIL	RESAT	COM
	-----	-----	-----
POSIL	- -		
RESAT	-0.93	- -	
COM	-0.04	- -	- -

Standardized Expected Change for PSI

	POSIL	RESAT	COM
	-----	-----	-----
POSIL	- -		
RESAT	-0.93	- -	
COM	-0.04	- -	- -

Modification Indices for THETA-EPS

	ILLU	SAT	CON	DED
	-----	-----	-----	-----
ILLU	48.44			
SAT	25.43	- -		
CON	1.00	0.28	- -	
DED	0.44	0.28	- -	- -

Expected Change for THETA-EPS

	ILLU	SAT	CON	DED
	-----	-----	-----	-----
ILLU	1.14			
SAT	-0.42	- -		
CON	-0.03	0.05	- -	
DED	0.02	-0.08	- -	- -

Completely Standardized Expected Change for THETA-EPS

	ILLU	SAT	CON	DED
	-----	-----	-----	-----
ILLU	1.42			
SAT	-0.41	- -		
CON	-0.03	0.05	- -	
DED	0.03	-0.08	- -	- -

Modification Indices for THETA-DELTA-EPS

	ILLU	SAT	CON	DED
	-----	-----	-----	-----

OPT	48.44	25.43	1.51	0.13
-----	-------	-------	------	------

Expected Change for THETA-DELTA-EPS

	ILLU	SAT	CON	DED
OPT	-0.44	0.16	0.03	-0.01

Completely Standardized Expected Change for THETA-DELTA-EPS

	ILLU	SAT	CON	DED
OPT	-0.60	0.17	0.05	-0.01

Maximum Modification Index is 48.44 for Element (1, 1) of THETA DELTA-EPSILON

SEM

Factor Scores Regressions

ETA

	ILLU	SAT	CON	DED	OPT
POSIL	0.86	0.13	0.00	-0.01	0.12
RESAT	0.08	0.66	0.02	0.21	0.01
COM	0.00	0.09	0.10	0.88	0.00

KSI

	ILLU	SAT	CON	DED	OPT
OPT	0.12	0.02	0.00	0.00	0.97

SEM

Standardized Solution

LAMBDA-Y

	POSIL	RESAT	COM
ILLU	0.76	- -	- -
SAT	- -	1.04	- -
CON	- -	- -	0.60
DED	- -	- -	0.91

LAMBDA-X

	OPT
OPT	0.69

BETA

	POSIL	RESAT	COM
--	-------	-------	-----

POSIL	- -	- -	- -
RESAT	0.49	- -	- -
COM	-0.09	0.81	- -

GAMMA

	OPT

POSIL	0.43
RESAT	- -
COM	- -

Correlation Matrix of ETA and KSI

	POSIL	RESAT	COM	OPT
	-----	-----	-----	-----
POSIL	1.00			
RESAT	0.49	1.00		
COM	0.30	0.76	1.00	
OPT	0.43	0.21	0.13	1.00

PSI

Note: This matrix is diagonal.

	POSIL	RESAT	COM
	-----	-----	-----
	0.82	0.76	0.41

Regression Matrix ETA on KSI (Standardized)

	OPT

POSIL	0.43
RESAT	0.21
COM	0.13

SEM

Completely Standardized Solution

LAMBDA-Y

	POSIL	RESAT	COM
	-----	-----	-----
ILLU	0.85	- -	- -
SAT	- -	0.92	- -
CON	- -	- -	0.66
DED	- -	- -	0.96

LAMBDA-X

	OPT

OPT	0.84

BETA

	POSIL	RESAT	COM
	-----	-----	-----
POSIL	- -	- -	- -
RESAT	0.49	- -	- -
COM	-0.09	0.81	- -

GAMMA

	OPT

POSIL	0.43
RESAT	- -
COM	- -

Correlation Matrix of ETA and KSI

	POSIL	RESAT	COM	OPT
	-----	-----	-----	-----
POSIL	1.00			
RESAT	0.49	1.00		
COM	0.30	0.76	1.00	
OPT	0.43	0.21	0.13	1.00

PSI

Note: This matrix is diagonal.

	POSIL	RESAT	COM
	-----	-----	-----
	0.82	0.76	0.41

THETA-EPS

	ILLU	SAT	CON	DED
	-----	-----	-----	-----
	0.27	0.16	0.57	0.09

THETA-DELTA

	OPT

	0.29

Regression Matrix ETA on KSI (Standardized)

	OPT

POSIL	0.43
RESAT	0.21
COM	0.13

SEM

Total and Indirect Effects

Total Effects of KSI on ETA

	OPT

POSIL	0.43 (0.07) 6.40
RESAT	0.21 (0.04) 5.20
COM	0.13 (0.03) 3.85

Indirect Effects of KSI on ETA

	OPT

POSIL	- -
RESAT	0.21 (0.04) 5.20
COM	0.13 (0.03) 3.85

Total Effects of ETA on ETA

	POSIL	RESAT	COM
	-----	-----	-----
POSIL	- -	- -	- -
RESAT	0.49 (0.06) 8.11	- -	- -
COM	0.30 (0.06) 4.68	0.81 (0.08) 9.69	- -

Largest Eigenvalue of B*B' (Stability Index) is 0.668
Indirect Effects of ETA on ETA

	POSIL	RESAT	COM
	-----	-----	-----
POSIL	- -	- -	- -
RESAT	- -	- -	- -
COM	0.39 (0.06)	- -	- -

6.09

Total Effects of ETA on Y

	POSIL -----	RESAT -----	COM -----
ILLU	0.76	- -	- -
SAT	0.51 (0.06) 8.11	1.04	- -
CON	0.18 (0.04) 4.68	0.48 (0.05) 9.69	0.60
DED	0.27 (0.05) 5.03	0.73 (0.05) 14.98	0.91 (0.08) 11.83

Indirect Effects of ETA on Y

	POSIL -----	RESAT -----	COM -----
ILLU	- -	- -	- -
SAT	0.51 (0.06) 8.11	- -	- -
CON	0.18 (0.04) 4.68	0.48 (0.05) 9.69	- -
DED	0.27 (0.05) 5.03	0.73 (0.05) 14.98	- -

Total Effects of KSI on Y

	OPT -----
ILLU	0.32 (0.05) 6.40
SAT	0.22 (0.04) 5.20
CON	0.08 (0.02) 3.85

DED	0.12
	(0.03)
	4.04

SEM

Standardized Total and Indirect Effects

Standardized Total Effects of KSI on ETA

	OPT

POSIL	0.43
RESAT	0.21
COM	0.13

Standardized Indirect Effects of KSI on ETA

	OPT

POSIL	- -
RESAT	0.21
COM	0.13

Standardized Total Effects of ETA on ETA

	POSIL	RESAT	COM
	-----	-----	-----
POSIL	- -	- -	- -
RESAT	0.49	- -	- -
COM	0.30	0.81	- -

Standardized Indirect Effects of ETA on ETA

	POSIL	RESAT	COM
	-----	-----	-----
POSIL	- -	- -	- -
RESAT	- -	- -	- -
COM	0.39	- -	- -

Standardized Total Effects of ETA on Y

	POSIL	RESAT	COM
	-----	-----	-----
ILLU	0.76	- -	- -
SAT	0.51	1.04	- -
CON	0.18	0.48	0.60
DED	0.27	0.73	0.91

Completely Standardized Total Effects of ETA on Y

	POSIL	RESAT	COM
	-----	-----	-----
ILLU	0.85	- -	- -
SAT	0.45	0.92	- -
CON	0.20	0.53	0.66

DED	0.29	0.77	0.96
-----	------	------	------

Standardized Indirect Effects of ETA on Y

	POSIL	RESAT	COM
	-----	-----	-----
ILLU	- -	- -	- -
SAT	0.51	- -	- -
CON	0.18	0.48	- -
DED	0.27	0.73	- -

Completely Standardized Indirect Effects of ETA on Y

	POSIL	RESAT	COM
	-----	-----	-----
ILLU	- -	- -	- -
SAT	0.45	- -	- -
CON	0.20	0.53	- -
DED	0.29	0.77	- -

Standardized Total Effects of KSI on Y

	OPT

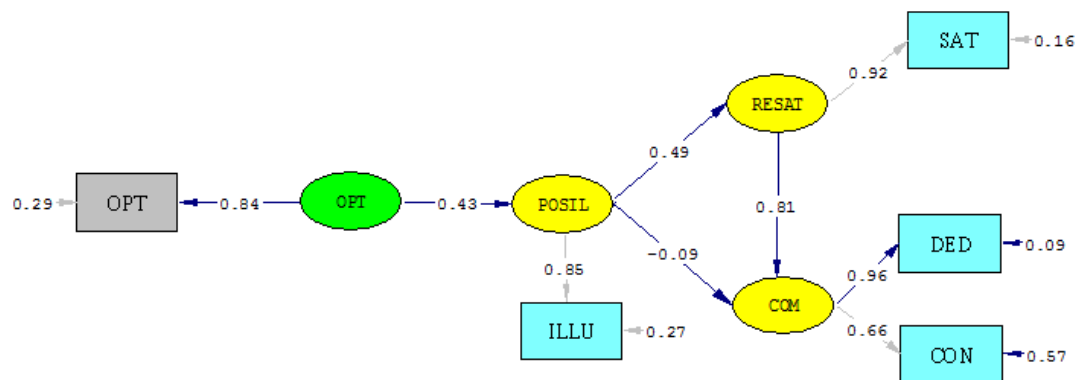
ILLU	0.32
SAT	0.22
CON	0.08
DED	0.12

Completely Standardized Total Effects of KSI on Y

	OPT

ILLU	0.36
SAT	0.19
CON	0.08
DED	0.12

Time used: 0.016 Seconds

Chi-Square=50.83, df=4, P-value=0.00000, RMSEA=0.171

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาคผนวก ข
ผลการวิเคราะห์โมเดลสมการเชิงโครงสร้าง (โมเดลที่ปรับ) ด้วยโปรแกรมลิสเรล (Lisrel)

L I S R E L 8.72

BY

Karl G. Jöreskog & Dag Sörbom

This program is published exclusively by
Scientific Software International, Inc.
7383 N. Lincoln Avenue, Suite 100
Lincolnwood, IL 60712, U.S.A.
Phone: (800)247-6113, (847)675-0720, Fax: (847)675-2140
Copyright by Scientific Software International, Inc., 1981-2005
Use of this program is subject to the terms specified in the
Universal Copyright Convention.
Website: www.ssicentral.com

The following lines were read from file C:\Users\BT\Desktop\080457
LATENT MODEL\080457 LATENT MODEL.spl:

SEM
DA NI=5 NO=400 MA=CM
LA
ILLU SAT CON DED OPT
KM
1
.343 1
.126 .461 1
.219 .670 .630 1
.254 .431 .241 .296 1
ME
0.2000 5.66648 5.2641 5.9302 5.3177
SD
0.90071 1.13071 .90603 .94746 .82409
MO NX=1 NY=4 NK=1 NE=3 BE=FU GA=FI PS=SY TE=SY TD=SY
LE
POSIL RESAT COM
LK
OPT
FI TE(2,2) TD(1,1) TE(1,1)
FR LY(4,3) LX(1,1) BE(2,1) BE(3,1) BE(3,2) GA(1,1) GA(2,1)
VA 0.40 LY(1,1)
VA 1.04 LY(2,2)
VA 0.60 LY(3,3)
VA 0.20 TE(2,2)
VA 0.20 TD(1,1)
VA 0.22 TE(1,1)
PD
OU RS EF FS SS SC

SEM

Number of Input Variables 5

Number of Y - Variables 4
 Number of X - Variables 1
 Number of ETA - Variables 3
 Number of KSI - Variables 1
 Number of Observations 400

SEM

Covariance Matrix

	ILLU	SAT	CON	DED	OPT
ILLU	0.81				
SAT	0.35	1.28			
CON	0.10	0.47	0.82		
DED	0.19	0.72	0.54	0.90	
OPT	0.19	0.40	0.18	0.23	0.68

SEM

Parameter Specifications

LAMBDA-Y

	POSIL	RESAT	COM
ILLU	0	0	0
SAT	0	0	0
CON	0	0	0
DED	0	0	1

LAMBDA-X

	OPT
OPT	2

BETA

	POSIL	RESAT	COM
POSIL	0	0	0
RESAT	3	0	0
COM	4	5	0

GAMMA

	OPT
POSIL	6
RESAT	7
COM	0

PSI

POSIL	RESAT	COM
-----	-----	-----
8	9	10

THETA-EPS

ILLU	SAT	CON	DED
-----	-----	-----	-----
0	0	11	12

SEM

Number of Iterations = 10

LISREL Estimates (Maximum Likelihood)

LAMBDA-Y

	POSIL	RESAT	COM
	-----	-----	-----
ILLU	0.40	- -	- -
SAT	- -	1.04	- -
CON	- -	- -	0.60
DED	- -	- -	0.90
			(0.08)
			11.90

LAMBDA-X

	OPT

OPT	0.69
	(0.03)
	19.93

BETA

	POSIL	RESAT	COM
	-----	-----	-----
POSIL	- -	- -	- -
RESAT	0.14	- -	- -
	(0.03)		
	4.40		
COM	-0.04	0.80	- -
	(0.03)	(0.08)	
	-1.55	9.89	

GAMMA

	OPT
POSIL	0.68 (0.13) 5.25
RESAT	0.45 (0.06) 7.18
COM	- -

Covariance Matrix of ETA and KSI

	POSIL	RESAT	COM	OPT
POSIL	3.69			
RESAT	0.84	1.00		
COM	0.51	0.76	1.00	
OPT	0.68	0.55	0.41	1.00

PHI

OPT
1.00

PSI

Note: This matrix is diagonal.

POSIL	RESAT	COM
3.23 (0.34) 9.50	0.63 (0.06) 9.72	0.41 (0.07) 6.30

Squared Multiple Correlations for Structural Equations

POSIL	RESAT	COM
0.13	0.37	0.59

Squared Multiple Correlations for Reduced Form

POSIL	RESAT	COM
0.13	0.30	0.17

Reduced Form

```

          OPT
          -----
POSIL      0.68
           (0.13)
           5.25

RESAT      0.55
           (0.06)
           9.28

COM        0.41
           (0.06)
           6.92

```

THETA-EPS

```

          ILLU      SAT      CON      DED
          -----
          0.22      0.20      0.46      0.08
                               (0.04)
                               11.65
                               (0.05)
                               1.62

```

Squared Multiple Correlations for Y - Variables

```

          ILLU      SAT      CON      DED
          -----
          0.73      0.84      0.44      0.91

```

THETA-DELTA

```

          OPT
          -----
          0.20

```

Squared Multiple Correlations for X - Variables

```

          OPT
          -----
          0.71

```

Goodness of Fit Statistics

Degrees of Freedom = 3

Minimum Fit Function Chi-Square = 2.85 (P = 0.42)

Normal Theory Weighted Least Squares Chi-Square = 2.82 (P = 0.42)

Estimated Non-centrality Parameter (NCP) = 0.0

90 Percent Confidence Interval for NCP = (0.0 ; 8.15)

Minimum Fit Function Value = 0.0071

Population Discrepancy Function Value (F0) = 0.0

90 Percent Confidence Interval for F0 = (0.0 ; 0.020)

Root Mean Square Error of Approximation (RMSEA) = 0.0

90 Percent Confidence Interval for RMSEA = (0.0 ; 0.083)

P-Value for Test of Close Fit (RMSEA < 0.05) = 0.75

Expected Cross-Validation Index (ECVI) = 0.068
 90 Percent Confidence Interval for ECVI = (0.068 ; 0.088)
 ECVI for Saturated Model = 0.075
 ECVI for Independence Model = 1.66

Chi-Square for Independence Model with 10 Degrees of Freedom = 652.68

Independence AIC = 662.68
 Model AIC = 26.82
 Saturated AIC = 30.00
 Independence CAIC = 687.63
 Model CAIC = 86.72
 Saturated CAIC = 104.87

Normed Fit Index (NFI) = 1.00
 Non-Normed Fit Index (NNFI) = 1.00
 Parsimony Normed Fit Index (PNFI) = 0.30
 Comparative Fit Index (CFI) = 1.00
 Incremental Fit Index (IFI) = 1.00
 Relative Fit Index (RFI) = 0.99

Critical N (CN) = 1592.00

Root Mean Square Residual (RMR) = 0.0086
 Standardized RMR = 0.011
 Goodness of Fit Index (GFI) = 1.00
 Adjusted Goodness of Fit Index (AGFI) = 0.99
 Parsimony Goodness of Fit Index (PGFI) = 0.20

SEM

Fitted Covariance Matrix

	ILLU	SAT	CON	DED	OPT
ILLU	0.81				
SAT	0.35	1.28			
CON	0.12	0.47	0.82		
DED	0.18	0.71	0.54	0.90	
OPT	0.19	0.39	0.17	0.25	0.68

Fitted Residuals

	ILLU	SAT	CON	DED	OPT
ILLU	0.00				
SAT	0.00	0.00			
CON	-0.02	0.00	0.00		
DED	0.00	0.00	0.00	0.00	
OPT	0.00	0.01	0.01	-0.02	0.00

Summary Statistics for Fitted Residuals

Smallest Fitted Residual = -0.02
 Median Fitted Residual = 0.00
 Largest Fitted Residual = 0.01

Stemleaf Plot

```

- 2|4
- 1|9
- 0|221000000
  0|337
  1|1
    
```

Standardized Residuals

	ILLU	SAT	CON	DED	OPT
ILLU	1.02				
SAT	-1.02	-1.02			
CON	-0.68	-0.63	--		
DED	0.99	1.19	--	--	
OPT	-1.02	1.02	0.40	-1.15	--

Summary Statistics for Standardized Residuals

```

Smallest Standardized Residual = -1.15
Median Standardized Residual = 0.00
Largest Standardized Residual = 1.19
    
```

Stemleaf Plot

```

- 1|2000
- 0|76
- 0|0000
  0|4
  0|
  1|0002
    
```

SEM

Qplot of Standardized Residuals

Standardized Residuals

SEM

Factor Scores Regressions

ETA

	ILLU	SAT	CON	DED	OPT
POSIL	1.72	0.19	0.00	-0.02	0.12
RESAT	0.07	0.65	0.02	0.20	0.08
COM	0.00	0.09	0.10	0.86	0.01

KSI

	ILLU	SAT	CON	DED	OPT
OPT	0.06	0.12	0.00	0.04	0.92

SEM

Standardized Solution

LAMBDA-Y

	POSIL	RESAT	COM
ILLU	0.77	-	-
SAT	-	1.04	-
CON	-	-	0.60
DED	-	-	0.90

LAMBDA-X

	OPT
OPT	0.69

BETA

	POSIL	RESAT	COM
	-----	-----	-----
POSIL	- -	- -	- -
RESAT	0.28	- -	- -
COM	-0.09	0.80	- -

GAMMA

	OPT

POSIL	0.36
RESAT	0.45
COM	- -

Correlation Matrix of ETA and KSI

	POSIL	RESAT	COM	OPT
	-----	-----	-----	-----
POSIL	1.00			
RESAT	0.44	1.00		
COM	0.26	0.76	1.00	
OPT	0.36	0.55	0.41	1.00

PSI

Note: This matrix is diagonal.

	POSIL	RESAT	COM
	-----	-----	-----
	0.87	0.63	0.41

Regression Matrix ETA on KSI (Standardized)

	OPT

POSIL	0.36
RESAT	0.55
COM	0.41

SEM

Completely Standardized Solution

LAMBDA-Y

	POSIL	RESAT	COM
	-----	-----	-----
ILLU	0.85	- -	- -
SAT	- -	0.92	- -
CON	- -	- -	0.66
DED	- -	- -	0.95

LAMBDA-X

	OPT

OPT	0.84

BETA

	POSIL	RESAT	COM
POSIL	- -	- -	- -
RESAT	0.28	- -	- -
COM	-0.09	0.80	- -

GAMMA

	OPT
POSIL	0.36
RESAT	0.45
COM	- -

Correlation Matrix of ETA and KSI

	POSIL	RESAT	COM	OPT
POSIL	1.00			
RESAT	0.44	1.00		
COM	0.26	0.76	1.00	
OPT	0.36	0.55	0.41	1.00

PSI

Note: This matrix is diagonal.

	POSIL	RESAT	COM
	0.87	0.63	0.41

THETA-EPS

	ILLU	SAT	CON	DED
	0.27	0.16	0.56	0.09

THETA-DELTA

	OPT
	0.29

Regression Matrix ETA on KSI (Standardized)

	OPT
POSIL	0.36
RESAT	0.55
COM	0.41

SEM

Total and Indirect Effects

Total Effects of KSI on ETA

	OPT -----
POSIL	0.68 (0.13) 5.25
RESAT	0.55 (0.06) 9.28
COM	0.41 (0.06) 6.92

Indirect Effects of KSI on ETA

	OPT -----
POSIL	- -
RESAT	0.10 (0.03) 3.67
COM	0.41 (0.06) 6.92

Total Effects of ETA on ETA

	POSIL -----	RESAT -----	COM -----
POSIL	- -	- -	- -
RESAT	0.14 (0.03) 4.40	- -	- -
COM	0.07 (0.03) 2.15	0.80 (0.08) 9.89	- -

Largest Eigenvalue of B*B' (Stability Index) is 0.640

Indirect Effects of ETA on ETA

	POSIL -----	RESAT -----	COM -----
POSIL	- -	- -	- -

RESAT	- -	- -	- -
COM	0.12 (0.03) 3.94	- -	- -

Total Effects of ETA on Y

	POSIL	RESAT	COM
	-----	-----	-----
ILLU	0.40	- -	- -
SAT	0.15 (0.03) 4.40	1.04	- -
CON	0.04 (0.02) 2.15	0.48 (0.05) 9.89	0.60
DED	0.06 (0.03) 2.18	0.72 (0.05) 15.45	0.90 (0.08) 11.90

Indirect Effects of ETA on Y

	POSIL	RESAT	COM
	-----	-----	-----
ILLU	- -	- -	- -
SAT	0.15 (0.03) 4.40	- -	- -
CON	0.04 (0.02) 2.15	0.48 (0.05) 9.89	- -
DED	0.06 (0.03) 2.18	0.72 (0.05) 15.45	- -

Total Effects of KSI on Y

	OPT

ILLU	0.27 (0.05) 5.25
SAT	0.57 (0.06)

	9.28
CON	0.24 (0.04) 6.92
DED	0.37 (0.04) 8.20

SEM

Standardized Total and Indirect Effects

Standardized Total Effects of KSI on ETA

	OPT

POSIL	0.36
RESAT	0.55
COM	0.41

Standardized Indirect Effects of KSI on ETA

	OPT

POSIL	- -
RESAT	0.10
COM	0.41

Standardized Total Effects of ETA on ETA

	POSIL	RESAT	COM
	-----	-----	-----
POSIL	- -	- -	- -
RESAT	0.28	- -	- -
COM	0.14	0.80	- -

Standardized Indirect Effects of ETA on ETA

	POSIL	RESAT	COM
	-----	-----	-----
POSIL	- -	- -	- -
RESAT	- -	- -	- -
COM	0.22	- -	- -

Standardized Total Effects of ETA on Y

	POSIL	RESAT	COM
	-----	-----	-----
ILLU	0.77	- -	- -
SAT	0.29	1.04	- -
CON	0.08	0.48	0.60
DED	0.12	0.72	0.90

Completely Standardized Total Effects of ETA on Y

	POSIL	RESAT	COM
	-----	-----	-----
ILLU	0.85	- -	- -
SAT	0.25	0.92	- -
CON	0.09	0.53	0.66
DED	0.13	0.76	0.95

Standardized Indirect Effects of ETA on Y

	POSIL	RESAT	COM
	-----	-----	-----
ILLU	- -	- -	- -
SAT	0.29	- -	- -
CON	0.08	0.48	- -
DED	0.12	0.72	- -

Completely Standardized Indirect Effects of ETA on Y

	POSIL	RESAT	COM
	-----	-----	-----
ILLU	- -	- -	- -
SAT	0.25	- -	- -
CON	0.09	0.53	- -
DED	0.13	0.76	- -

Standardized Total Effects of KSI on Y

	OPT

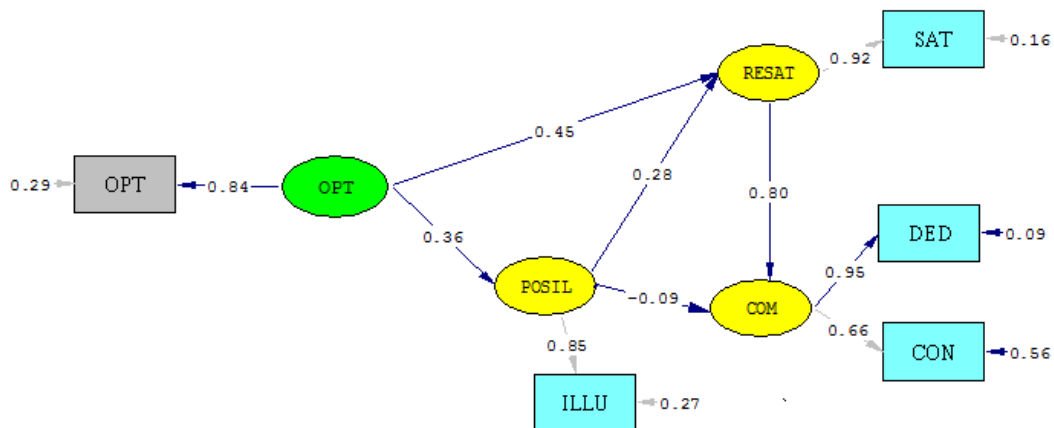
ILLU	0.27
SAT	0.57
CON	0.24
DED	0.37

Completely Standardized Total Effects of KSI on Y

	OPT

ILLU	0.30
SAT	0.50
CON	0.27
DED	0.39

Time used: 0.031 Seconds

Chi-Square=2.82, df=3, P-value=0.41943, RMSEA=0.000

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวกฤษมา กาญจนประกิจ เกิดเมื่อวันที่ 26 มิถุนายน พ.ศ. 2532 สำเร็จการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาจากโรงเรียนกรรณสูตศึกษาลัย จังหวัดสุพรรณบุรี และสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี วิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ในปีการศึกษา 2553 จากนั้น ศึกษาต่อในหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาสังคม คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2554

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY